

Evangelikus Élet



EVANGÉLIKUS HETILAP • www.evangelikuselet.hu

78. évfolyam, 51–52. szám ■ 2013. december 22–29. ■ Advent 4. vasárnapja / Karácsonyi–újévi dupla szám Ára: 550 Ft



„Ha Istent keresed, olyan helyet keress, olyan embert, olyan közösséget, ahol érezhető a derű. Így sem ígérhetem, hogy rátalálsz Istenre, de ott, ahol nincs derű, biztosan nem.”
Hozzatok szavakat! ► 5. oldal

„Miért is kényszerít engem a világ karácsonyozni, amikor beteg vagyok, magányos, elesett, elhagyott, megvetett...?”
Miért van szükségünk karácsonyra? ► 15. oldal

„Vagy a legnagyobb közös osztót keressük, és lefelé megyünk, vagy a legkisebb közös többszöröst, és fölfelé.”
Beszélgetés dr. Lackner Pál püspökkel ► 17. oldal

Isten igaz története ► 2. oldal
25 éves a Mevisz ► 4. oldal
Otthontalan emberek műhelye ► 5. oldal
Német és szlovák oldal ► 18 és 22. oldal
Határtalan advent ► 19. oldal
Melléklet: ÚTITÁRS – magyar evangéliumi lap



Mozgósító karácsony 2013

■ D. SZEBIK IMRE

Egyházi és világi híradások szerint Augustus császár népszámlálási parancsával valóban mozgósította a fél világot. Micsoda különleges esemény – csak azért, hogy a megígért Messiás Betlehemben szülessék meg, hiszen különben aligha bandukolt volna Mária és József az addig jelentéktelennek tűnő kisvárosba.

A pogány császár Isten mentő tervének egyik részfeladatát viszi végbe birodalmának lakosságát összeíró rendeletével. Hányan keltek útra, hogy szülőhelyükön jelentkezzenek a hatóságok előtt, azt nem tudjuk megmondani. Hány tevét és szamarat vettek igénybe úti céljuk elérése, nem számolta meg senki. De József és Mária útra kelt. S idejében megérkeztek szülőhelyükre.

Iliosz Moszkosz görög festő *Krisztus születése* című ikonján a színek tarka kavalkádjában a karácsony minden eseménye egyszerre látható. A barlangistálló, ahol éjszakára meghúzódhatott a házaspár, s ahol megszületett Jézus. Az ámuló szemekkel angyal fogadó Mária, a mezőn glóriát éneklő mennyei sereg, a csodálkozó és a váratlan eseménytől álmukból felébredő, meglepett egyszerű pásztorok, a lóháton érkező tudós csillagászok és a holnapról álmában tanácsot nyert József, aki már a heródesi féltékenység gyilkos törvénye előli menekülés tervét szövögeti magában.

Milyen döbbenetes, hogy az alig megszületett istengyermekre már élete első napjaiban ott leselkedik a halál! Mintha előrevetítene, hogy az őt követők is szállkák lesznek környezetük szemében...

Mennyi aktivitás, micsoda isteni mozgósítás annak érdekében, hogy a tömegtájékoztató eszközök nélküli világban, amikor még nem volt sem rádió, sem televízió, és újságot sem nyomtattak, mégis eljusson a várva várt hír – a Messiás megszületése – mindazokhoz, akiknek meg kellett tudniuk, hogy világtörténelmi esemény tanúi.

Loholó pásztorok, sietős angyalok, vágatató mágusok és menekülésre kényszerített ifjú pár a számaron ülő és gyermekét karjaiban tartó boldog édesanyával – a leggazdagabb írói fantázia sem tudta volna elképzelni így egy gyermek világra jöttét, csak a mindenséget megmenteni akaró Isten. Ő mozgósított mindent, akit fel akart használni terve megvalósításához.

Nincs ez másként a 21. században sem. Isten akar bevonnani minket mentő szeretetének hívívói közé.

Mondják el az édesanyák nyiladozó értelmű gyermekeiknek a születéstörténetet, olvassák fel az édesapák a szenteste meghitt hangulatában az evangéliumi tudósítást Lukács, az orvos leírása szerint, és énekeljen angyalseregek példájára az egész család:

Krisztus ma megszületett, hogy megszülessék a mi szívünkben is... S akkor nem megyünk el résztvevően a munkanélküli kérés szava mellett, akkor meglátogatjuk a magányosan élő szomszédot, akkor „a mi Lázárunknak” is jut egy falat az ünnepi asztalról, s egy jó szó az út mentén síróknak...

Mondjuk el, és ne szégyelljük a munkahelyünkön, hogyan ünnepeltük a karácsonyt! Oly sokan vannak, akik igazában nem is tudják, nem is értik, mit ünnepelünk, s milyen keresztény kultúra örökösei ők is Európában.

A Magyar Rádió egyik hullámhosszán a közelmúltban arról beszélgettek, hogy mit is adott a kereszténység a világnak. Az egyik neves személyiség azt a véleményét hangoztatta, hogy igazában nem mást, csak vért és könnyet. S kétségkívül igaz, hogy a kereszténység múltjában vannak fájdalmas és az evangéliumra árnyat vető események (keresztes háborúk, a harmincéves vallásháború, máskor tétlen hallgatás, amikor kiáltani s tenni kellett volna), ezt szomorú szívvel fel kell vállalnunk. De ha a Jézus-történet művészeti kincseire gondolunk, keresztény ihletettséggű festményekre, önvizsgálatra indító versekre vagy regényekre s lelket gyönyörködtető, harmóniát és örömet érlelő zeneművekre, akkor méltán mondhatjuk: bizony gazdagítottuk immár két évezrede az egyetemes kultúra világát, és nélkülünk szegényebb lenne az emberiség.

Már csupán ezért is érdemes lett volna a betlehemi barlangistállóban Jézusnak, a megígért Messiásnak megszületnie. Pedig még ennél is nagyobb volt a küldetése. Mert karácsony arra is mozgósít, hogy ne vesszünk el a részletekben, hanem Isten tervét, mentő szándékát a maga teljességében szemléljük.

Egy különös festményen a bölcsőtől vezet az ösvény a golgotai kereszttig, mások pedig úgy artikulálják hitüket (s ez is igaz), hogy a bölcsőt és a golgotai keresztet azonos fából faragták. Istennek tetszett, hogy ezen a különös módon juttassa kifejezésre mentő szeretetét az egész teremtettség iránt.

Befejezésül hadd idézzek Kónya Lajos költőtől egy karácsonyi verset, amely egyszerre készlet hódolatra a jászolbölcső előtt, és mozgósít, hogy mi magunk is legyünk az Isten mentő szeretetének fényei.

Kónya Lajos így vall: „Én is letennem hódolattal, / amint királyok pásztorok, / roskadna kincsemtől az asztal, / de semmim sincs, csak lángolok. / De ez a láng a legnagyobb ajándék.”

Ég-e szívünkben a láng? Isten meg akarja bennünk gyújtani. S akkor fénynek lehetünk olykor nagyon sötétnek tűnő világunkban. Fény, nem csak egy éjszakára.

A szerző egyházunk nyugalmazott püspöke

Adventi igeolvasás és ajándékozás

► **Ó- és újszövetségi történeteket olvasnak fel a békéscsabai karácsonyi vásáron a helyi Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium növendékei.**

Lapunknak Halász Alexandra iskolalelkész elmondta, hogy a vásár szervezői keresték meg az iskolát azzal, hogy a diákok a felállítandó, korhűnek ígérkező betlehemesnél olvassanak fel bibliai részleteket, hogy a járókelők-

höz közelebb vigyék a karácsonyi igazi üzenetét. Hogy értsék: a karácsony nem az ajándékokról, a sürgés-forgásról szól, hanem a megváltó Jézus Krisztus születéséről.

A felolvasásra december 13–22. között, minden másnap 17 órától kerül sor. A felolvasást gimnazisták vállalták. December 19-én ugyanezen a helyszínen a kisgimnazisták (5–8. osztályosok) *Lev Tolsztoj Panov apó karácsonya* című történetét is előadják.

Az iskolában, amely egyházunk legösszetettebb oktatási komplexuma, természetesen más módon is megemlékeztek, illetve megemlékeznek az adventről. Péntekenként egyszerre több

helyszínen gyűjtják meg hétről hétre a gyertyákat, a lelkészek rövid áhítatban beszélnek Jézus Krisztus születésének misztériumáról. Az elsős és másodikos általános iskolásokat zenés, verses ünnepség várja, a kollégisták pedig hosszabb áhítat keretében gyűjtanak gyertyát vasárnaponként – ismertette Halász Alexandra.

Az iskolalelkész elmondta még, hogy a diákkarácsonyon az 5–8. osztályosok a *Panov apó karácsonya* című mesét mutatják be, míg a legkisebbek – az elsősök és másodikosok – betlehemes színdarabot adnak elő.

► Folytatás a 3. oldalon

**Hetilapunk, a 2014-ben
79. évfolyamába lépő Evangelikus Élet
minden olvasójának áldott karácsonyt
és új esztendőt kívánunk!**

Formabontó Maek-elnökségi ülés

► Ülésezett a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) elnöksége december 10-én a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöki hivatalában. Az elnökség tagjai – részben átfedésben a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnökségével – kiegészültek a határon túli evangélikusság küldötteivel: Nagy Olivér alsószeli lelkész képviselte a felvidéki evangélikusságot, Gémes Pál Stuttgartból a nyugat-európai evangélikus gyülekezeteket, Fejér Olivér pedig – Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi püspök képviselében – az erdélyi magyar ajkú lutheránus egyháztagokat. Meghívott vendégként jelen volt Végé Szabolcs megbízott országos irodaigazgató és munkatársai is. A Maek elnöke, Pröhle Gergely, egyházunk országos felügyelője amerikai úttjáról visszaérkezve egyenesen az ülésre sietett.

Az ülés fontosságát az adta, hogy a Maek tevékenysége 2006-os megalakulása óta nem teljesen váltotta be a hozzá fűzött reményeket, amelyek – az elnök megfogalmazása szerint – talán túlzott elvárások is voltak. Az elnökség átgondolta és újraértelmezte a Maek lehetőségeit és szerkezeti felépítését, és azt a határozatot hozta, hogy a Maek az eddigi – drága – egyesületi struktúra helyett a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezetén belüli önálló egységgé alakuljon át.

Ez azt jelenti, hogy a Maek tevékenységi és hatásköre teljes egészében megmarad, a neve sem változik, csak a szervezet formája alakul át. Mivel az

egyesületi struktúra fenntartása nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket (nem nyert például többet állami vagy egyéb pályázatokon), ezért – mivel az egyház is tud pályázni – egyszerűbb, ha fenntartására nem kell külön költeni (például könyvelés, adminisztráció), hanem ez megoldható az MEE országos irodáján belül. Az így megtakarított pénzt programokra, találkozásokra, támogatásokra lehet fordítani.

A Maek újragondolásának egyik legfontosabb, új eleme, hogy a jövőben a Maek-üléseket az MEE elnökségi üléseivel együtt tartják. Így a testület legitimitása sokkal magasabb lesz, hiszen azonnal minden

egyháztestre kiterjedő, döntéshozó képességgel ruházódik fel. Pröhle Gergely elnök úgy fogalmazott, hogy „a Maek tulajdonképpen így tölti be igazán nemzetegyesítő funkcióját”.

Az újragondolt struktúrában az Útitárs című lap szerkesztője továbbra is Szűcs Petra gimnáziumi tanár lesz. Személyi kérdéseket az elnökség egyelőre nem tárgyalta, az új ügyvivő személyéről a jövőben születik döntés.

Első lépésként a 2014. április 4-re tervezett Maek-közgyűlés kimondja majd a szervezet egyesületi formájának megszűnését, és egyúttal megalapítja az országos presbitérium által addigra életre hívandó új Maek testületet.

Az ülés tartalmas és konstruktív volt, a határon túli elnökségi tagok beszámolója után hosszú, de sikeres vitát követően született meg az új formáról szóló döntés. Jó reménységgel volt az elnökség az új forma és a leendő kollégák felé, de köszönettel tartozik a Maek minden korábbi munkatársának is, akár főtitkári, akár más minőségben szolgált a közös magyar ügyet.

■ CSELOVSKYNÉ

DR. TARR KLÁRA,
az MEE külügyi osztályának vezetője

Forrás: Evangelikus.hu

Adventi igeolvasás és ajándékozás

► Lassan másfél évtizede, hogy a békéscsabai evangélikus gimnázium diákjai advent idején meglátogatnak valamely határhoz közeli, romániai árvaházat, hogy az ott élőknek átnyújtsák karácsonyi ajándéku-
kat, éreztessék velük szolidaritásukat. Idén az éppen félszáz gyermeket számláló, Bőjte Csaba ferences szerzetes által életre hívott nagyszalontai gyermekotthonban jártak.

► Folytatás az 1. oldalról

A kezdeményezés ötletgazdája és motorja a székelyföldi gyökerű gimnáziumi fizikatanár, Sándor-Kerestély Ferenc. Ebben az évben is ő kérte fel a diákokat, osztályokat, hogy gyűjtsenek ruhaféléket és játékokat, készpénzt, valamint készítsenek ajándékosomagokat édességgel, írószerrel, apróbb csecsebecsékekkel. A csomagokat minden gyermek „személyre szabottan” vehette át december 8-án, advent második vasárnapján.

Az alig hatvan kilométeres távolságra, a határ túloldalára elutazott huszonnégy békéscsabai gimnazista meglepetésműsorral is készült. Elmesélték a Mikulás igaz történetét, és hangszerelemmel kísért énekes fellépésük is sikert aratott. Mikulás-csomagokat is vittek, ezeket a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének békéscsabai csoportja állította össze (melynek titkára Sándor-Kerestély tanár úr). Meglepetésvendég is volt, Molnár Imre székelybűvész személyében.

A Mikulás-csomagokból a városban élő többi szegény gyereknek is bőségesen jutott. A közösen elfogyasztott ebéd után sötétedésig folyt a vidám játszótérprogram.

Lapunknak Szaszák Anita, a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium 9. osztályos tanulója elmondta, a kötelező közösségi szolgálat keretében indult Nagyszalontára, de olyan sok csillogó, hálás gyermekszemet látott, hogy elhatározta, máskor is je-

lentkezik, amikor hasonló önkéntes-ségre lehetősége nyílik. Élvezte az együtt játszást, és látta, milyen sokat jelent ezeknek az árváknak, félárva-
knak, hogy ők fontosak az anyaország-
iak számára.

Sándor-Kerestély Ferenc elmesélte még, hogy a nagyszalontai gyermekotthonban a szegény sorsú, hat-tizenhat éves gyerekek kilenc-tíz fős „családokban” élnek egy-egy nevelőnővel. Ezekben a közösségekben a nagycsaládos szemlélet szerint nevelik a gyerekeket. Természetesen számukra, hogy amijük csak van, megosztják egymással, közösek az örömeik, és közös a felelősség is.

A nagyobbak egyben nevelői is a kisebbeknek. Mindannyian tudják, hogy abból a sorsból, melyből kiemelte őket a gyermekotthon valamely munkatársa, a tanuláson keresztül vezet a kiút. Ez a legfontosabb alapelv náluk.

Külön figyelmesség, hogy a békéscsabai delegáció a nevelőnőknek is vitt ajándékot, kinek-kinek, amit kért. Volt olyan nevelőnő, aki karácsonyfát kért a „családjának”, mert arra idén sem futotta volna más módon.

– Mit tanulhatnak meg a mi gyermekeink az ilyen kezdeményezésekből? Az biztos, hogy mindig sok ajándékot és nagy szeretetet viszünk, de lelkiükben sokkal gazdagabban térünk haza. Annak tudatával, hogy a legrászorulóbbaknak sikerült mosolyt csalni az arcára – fogalmazta meg az Evangelikus Élet olvasóinak Sándor-Kerestély Ferenc.

■ SZEGFŰ KATALIN



VEGH SZABOLCS FELVÉTELE

„Megaöröm”

A karácsonyi történet szíve közepe a „nagy öröm” meghirdetése a betlehemi mezőn tanyázó pásztoroknak: „Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus...” (Lk 2,11) Lukács, akinek evangéliumában kulcsszó az öröm, itt szinte halmozza a szavakat az eredeti görög szövegben.

Már a „hirdetni” (euangelizdomai) igenévből ott rejlik az evangélium, a jó hír szava. Az öröm pedig a magyarban is újabban meghonosodó és divatos „mega” jelzőt kapja: „megaöröm” hirdeti, evangélizál az Úr angyala. Kissé bizarr kontraszt, hogy ez a megaöröm egy kicsiny gyermekben ölt testet. Az öröm tehát nem egy hír csupán, hanem egy élő gyermek, aki nekünk születik, hogy üdvözítünk, szabadítunk, megtartónk legyen.

Gyakran halljuk szószékeinkről, hogy az igehirdető örömmüzenetet szeretne átadni nekünk. De úgy hiszem, még többről van szó. Nem csak postások vagyunk, akik egy távoli jóakarónktól hozunk valami biztató hírt. Reménységünk szerint igaz, amit énekelünk: „Itt az Isten köztünk...” (EÉ 28o) Nem csupán örömhírt postázunk, hanem a Jézus Krisztusban inkarnálódott isteni öröm és szeretet megjelenését ünnepeljük karácsonykor. Immánuel: „Velünk az Isten!”

Ez az evangélium öröme, amely több mint örömhír, örömmüzenet.

Nem véletlen, hogy Ferenc pápa éppen egy hónappal karácsony előtt, november 24-én közzétett apostoli buzdításának az Evangelii gaudium (EG), az Evangélium öröme címet adta. Ez a számunkra is iránymutató, szinte profétainak is mondható dokumentum már bevezető mondataival megszólít minket:

„Az evangélium öröme eltölti mindazok szívét és egész életét, akik találkoznak Jézussal. Azokét, akik engedik, hogy ő megmentsse őket a bűntől, a szomorúságtól, a belső ürességtől, az elszigetelődéstől. Jézus Krisztussal mindig megszületik és újjászületik az öröm. Ebben a buzdításban a keresztény hívőkhöz szeretnék fordulni, hogy meghívjam őket egy új evangélizációs útszakaszra, amelyet ez az öröm jellemez, és utakat jelölnek ki az egyház előrehaladására az elkövetkező években.” (EG 1)

Új evangélizációs útra hív minden keresztény hívőt a katolikus egyház feje, akit joggal választott a Time magazin az év emberévé. Most, amikor igyekszünk méltóképpen készülni a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésére, észre kell vennünk, hogy Isten Lelkének egyházat újító ereje hogyan formálja a legnépesebb keresztény egyház közösségét is. Szinte reformátori az a krisztocentrikus tanítás, amellyel

Ferenc pápa homíliájában a hit évét lezárta, éppen Krisztus király ünnepén, az egyházi esztendő utolsó vasárnapján:

„Jézus a teremtés középpontja; ezért a hívőnek, ha annak kívánja tartani magát, olyan magatartást kell követnie, amely elismeri és életébe befogadja Jézus Krisztusnak ezt a központi szerepét: gondolataiban, szavaiban és cselekedeteiben. Így gondolataink keresztény gondolatok, krisztusi gondolatok lesznek. Műveink keresztény, krisztusi művek lesznek. Szavaink keresztény szavak, krisztusi szavak lesznek. Ha azonban elveszítjük ezt a középpontot, mert valami más felcseréljük, akkor abból csak károk származnak a minket körülvevő környezetet és maga az ember számára.” (Homília 1)

Akkor, amikor a missziói bizottság és a zsinat tagjaival együtt lázasan keressük egyházunk 21. századi missziói stratégiájának prioritásait, érdemes odafigyelni a „nagy testvér” útkeresésére, amely bizonyos részleteiben akár számunkra is útmutatássá válhat.

Róma püspöke ugyanakkor józan realitással látja az ilyen stratégiai iratok korlátait is: „Nem tagadom, hogy napjainkban a dokumentumok nem váltanak ki akkora figyelmet, mint más korokban, s hamar elfelejtik őket. Ennek ellenére hangsúlyo-

zom: amit itt kifejezésre akarok juttatni, annak programszerű jelentősége van, és fontos következményekkel bír. Remélem, hogy a közösségek megtalálják a módját annak, hogy megvalósítsák azokat az eszközöket, amelyek szükségesek a lelkipásztori és missziós átalakulás útján való előrehaladáshoz, amely nem hagyhatja úgy a dolgokat, ahogy vannak. Itt most nem elég egy »egyszerű adminisztráció«. Hozzuk létre a föld minden térségében »a misszió permanens állapotát!« (EG 25)

Vajon nem rajongás permanens misszió vizionálása a föld minden térségében? Maga a pápa is álomról ír: „Egy olyan missziós döntésről álmodom, amely képes átalakítani mindent, hogy a szokások, a stílusok, az időbeosztás, a nyelvezet és minden egyházi struktúra alkalmas csatornává váljon a jelenkori világ evangélizálására, s ne csak az önmegőrzést szolgálja.” (EG 27)

De idézzük csak emlékeztünkbe az egyház és a misszió Urának soha vissza nem vont, tehát ma is érvényes utolsó parancsát: „Menjete el szer-
te az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtmény-
nek.” (Mk 16,15)

Jézus utolsó földi mondata tökéletes egységben van a születésekor felhangzó angyali evangélizálással. A

ÉGTÁJOLÓ



karácsony éjszakáján felcsendülő megaöröm valóban „az egész nép öröme lesz” (Lk 2,10)! Elég nagy, elég hatalmas ahhoz, hogy betöltse az egész kozmoszt, az egész földet és benne a mi szívünket is.

Erre a globális megaörömről csak globális ének lehet a méltó visszhang, ahogyan az ősi, 14. századi latin himnuszban zenghetjük. „Omnis mundus jucundetur”, azaz: „Örömdalok hangozzanak világszerte széjjel! / Betlehemből üdvözítünk született az éjjel. / Mindenki vigadjon, / Há-lára fakadjon... / Angyalok zengenek, / Örömről intenek.” (EÉ 153,1–2)



Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

„Hanuka nélkül – nem lenne karácsony?”

► A címül adott, első olvasásra meghökkentő kérdés olvasható a *Zsidók Jézusért* szervezet legújabb szórólapján. S a válasz: „Hanukakor ugyanis Isten megmentette a zsidó népet a nemzetelátlól. Ha nem lenne zsidó nép, zsidó Messiás sem lehetne. És ha Jézus a zsidó Messiás, ahogy ezt ő maga állította (lásd Jn 4,25–26), akkor jó okunk van arra, hogy ne csak a hanukát ünnepeljük, hanem egy másik zsidó ünnepet is: a karácsonyt!”

Minderről részletesebben is szólt *Tar Kata*, a *Zsidók Jézusért* nemzetközi szervezet magyarországi vezetője Nyíregyházán. Ez ideig ő a magyar nyelven szolgáló egyetlen misszionárius az 1973-ban alapított s a világ tizenegy országában Isten örömmüzenét hirdető szervezetnek.

A nagytemplomi gyülekezet esti istentiszteletén, december 12-én a hanuka és a karácsony ünnepköre közötti lelki párhuzamokról tartott érdekes előadást, a szolgálatukat bemutató kisfilmmel szemlélte. Honlapjuk (*zsidokjzusert.org*) logója hirdeti küldetésüket: „Létezésünk célja, hogy Jézus (Jézus) messiási voltát megkerülhetetlen tényezővé tegyék világszerte élő zsidó népünk számára.” Misszionáriusként szolgálnak feléjük és zsidó misszionáriusként az egész világ felé.

Ezen a rendkívüli istentiszteleten részt vett a helyi zsidó hitközség több vezetője is, akiket külön köszöntött a liturgiát végző *Adámi László* parókus lelkész.

Tar Kata bemutatkozásként elmondta, hogy anyai ágon zsidó származású. Az egyetemen barátaival beszéltek neki Jézusról, és egy református lelkész szolgálata nyomán ragyogott fel számára (Ézs 49,6 alapján), hogy a zsidó Messiás a pogányok világossága, és őt kívánta követni.

Utalt a hanuka történeti gyökereire: a *Makkabeusok könyve* tudósít ar-

ról, hogy Kr. e. 165-ben, a jeruzsálemi templom újrászentelésekor nyolc napig kitartott az olaj. Ennek emlékére a nyolc napig tartó ünnepen minden nap meggyújtanak egy gyertyát a kilencedik, úgynevezett szolgagyertyával, s ezeket kiteszik az ablakba, nem rejtik el; ez a fény ünnepe is, s a Messiás az igaz szolga. Nekünk is világitanunk kell, de ehhez be kell fogadnunk a világ világosságát. Ez a legnagyobb csoda, amikor valaki befogadja a Messiást az életébe. Időben igen közel van ez az ünnep karácsonyhoz. Mi az Örökkévaló megszentelt temploma vagyunk, de kértük-e már: „Jöjj az én szívembe, érte akarok élni!”

Jézus is részt vett a templomszentelési ünnepen (lásd Jn 10,22). Az előadó megemlégett három messiási jelt is: a leprások megtisztítását, a vakon született meggyógyítását s a halottak feltámasztását. S Jézus provokatív kijelentéseit a hanuka ünnepen: ő egy az Atyával, cselekedetei tanúskodnak mellette, kortársai nem hisznek benne, de juhait követik, s ő örök életet ad nekik. Ezért lett az első karácsonyon testté az örök Ige; közöttünk sátorozott, s mi láttuk az ő dicsőségét.

A felcsendülő ősi adventi, Jézust váró ének refrénje is ezt a reménységet hirdette a jelenlévők ajkán és szívében: „Meglásd, meglásd, ó, Izrael, / Megszületik Immánuel!” (EÉ 133)

■ GARAI ANDRÁS

Keresem a testvéreimet

► Tudunk-e szót érteni és együtt örüvendezni a testvérek találkozásakor? Az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság kezdeményezésére a történelmi egyházak vezetői, valamint számos szakértő részvételével vallásközépbeszéd-konferenciát rendez az Emberi Erőforrások Minisztériuma. A konferencia résztvevői a II. vatikáni zsinaton elfogadott *Nostra aetate* kezdetű nyilatkozat fényében tárgyalják a zsidó-keresztény vallásközi párbeszéd kérdéseit.

A 20. századot megrázó katalizma után az önvizsgálat és a filozófiai álláspontok történelmi léptékű tisztázása halaszthatatlan feladatává vált a kereszténységnek. XXIII. János pápa e célból 1960-ban létrehozta a Keresztények Egységének Titkárságát, elnökül *Augustin Bea* bíborost nevezte ki.

Még ugyanabban az évben a pápa találkozott *Jules Isaac* nyolcvan év francia zsidó történelmes, a Párizsban működő Zsidó-Keresztény Baráti Társaság megalapítójával. A társaság már 1947-ben kidolgozta javaslatát a keresztény-zsidó viszony radikális rendezésére. A cél a – még a középkorból származó, ám mind a mai napig élő – teológiai és tevéselemletek korrigálása volt, amelyek a zsidókat szellemi és fizikai gettóba zárták.

Jules Isaac átadott a pápának egy terjedelmes memorandumot. XXI. II. János megbízta a Keresztények Egységének Titkárságát, hogy ezek alapján fogalmazzon meg egy nyilatkozatot a „zsidó-keresztény viszonyról”.

XXIII. János utóda, VI. Pál pápa megerősítette a titkárság működését. Az általuk kidolgozott, a vallás-szabadságról, a zsidókról és az ökumenizmusról szóló nyilatkozatok először 1963-ban kerültek a II. va-

tikáni zsinat résztvevőinek kezébe. Számos értetlenséggel és tiltakozással szembenézve, több változtatás után végül is a *Nostra aetate* kezdetű, korszaknyitó nyilatkozatot – az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról – negyvennyolc évvel ezelőtt, 1965. október 28-án fogadták el a zsinati atyák.

A nyilatkozat megnyitotta a katolikus egyház előtt az utat a más hitvallókkal folytatandó párbeszédre – figyelembe véve egymás kulturális identitását, rítusait és tanítását. A közös történetre alapozott párbeszédhez – az emberi erőfeszítéseken túl – szükséges a Teremtőnkbe vetett bizalom.

A *Nostra aetate* nyilatkozatban foglaltak nyomán 1982-ben II. János Pál pápa a következő, gyakorlati fontosságú útmutatást adta a Rómában összegyűlt püspöki konferencia küldötteinek: „El kell jutnunk odáig, hogy a vallási képzés különböző szintjein, valamint a gyermekek és az ifjúság hitoktatásában ne csak ösztön, objektíven, előítéletektől mentesen mutassák be a zsidókat és a zsidóságot, anélkül hogy ez bármire sértő lenne, hanem ezenkívül tudatosítani kell a zsidók és keresztények közös örökségét is.”

II. János Pál pápa nyitása után egyre több lépést tettek a tisztázás

és közeledés ügyében. 2010-ben *Walter Kasper* bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Pápai Tanácsának elnöke Liverpoolban, a Hope Egyetemen a zsidók és a keresztények közös örökségét a következő pontokban foglalta össze.

Tanúságtétel Istenről és parancsolatairól, amely a modern társadalomban hiányzó orientációs forrás. Ezzel együtt korunk hamis isteneinek a leleplezése.

Közös elkötelezettség az emberi méltóság, az igazság, és a béke érdekében.

A család értéke, méltósága, a tehermentesség tisztelete.

A súlyos és sokszorosan összetett történelmi örökség után és ellenére is közös tanúskodás a párbeszéd, az együttműködés, a bűnbánat és a kibékülés értékeiről.

A szombat, illetve a vasárnap megünneplésével közös kiállítás az ember szabadságáért. Ezzel lehet rámutatni arra, hogy világunkban kell, hogy legyen az Úrnak ajánlott, megszentelt idő. Vagyis keresztények és zsidók szót tudnak együtt emelni annak érdekében, hogy az emberi lét nem egyszerűsíthető a munkára, a gazdaságra, az üzletre és a szórakozásra.

A cél már nemcsak a kibékülés, hanem a valódi partneri kapcsolat építése.

A 2014. márciusában Tihanyban, a bencés apátságban megrendezendő konferenciát „idősebb testvéreink”, a zsidók, katolikusok és protestánsok közös értékeinek találkozási és megvallási színterének tervezzük.

■ RÉTHELYI MIKLÓS,
az UNESCO

Magyar Nemzeti Bizottság elnöke

A békés egymásért élés jegyében

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága szeptember közepén tette közzé felhívását a 2013. évi Nemzetiségekért díjra való jelölésre. Az elismerésben a magyarországi nemzetiségek érdekében a nemzetiségi közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződés területén példaértékű tevékenységet végző személyek, szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok részesülhetnek.

Az állami elismerés átadására a nemzetiségek napját (december 18.) megelőzően, 16-án, hétfőn került sor Budapesten. Az emberi erőforrások minisztere a Magyar Nemzeti Múzeumban négy szervezetnek és hét magánszemélynek – köztük *Györfi Mihálynak*, a nyírteleki Filadelfia Evangelikus Egyházközség lelkipásztorának – nyújtotta át a kitüntetést. A díjak átadása előtt *Balog Zoltán* hangsúlyozta: a történelemnek voltak olyan korszakai, amikor csak egymás mellett éltek a nemzetiségek. A feladat, hogy megtalálják azokat a pontokat, amikor a „békés egymásért élés” az irányadó.

25 éves a Magyar Evangelikus Ifjúsági Szövetség

A Mevisz Bárka szakcsoportjának jubileumi karácsonya Lágymányoson

► Húsvéti dallam szállt a hideg decemberi reggelen a fővárosi Farkasréti temetőben a múlt hét szombatján. „*Győzelmet vettél, ó, Feltámadott...!*” – énekelték a jelenlévők, akik az idén huszonöt esztendőes Mevisz (Magyarországi Evangelikus Ifjúsági Szövetség) Bárka csoportjának egyik meghatározó alakjára, néhai *Andorka Eszter* evangelikus lelkészre, valamint a szervezet első elnökére, néhai *Bárdossy György* szociológusra gondoltak végső földi nyughelyük mellett. *Andorka Eszter* sírjánál *dr. Fabiny Tamás* püspök, *Bárdossy György* hantja mellett testvére, *Bárdossy Zoltán* emlékezett. A visszatekintés után a közeli ünnep felé fordulhatott a figyelem, hiszen a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) épületében már lázasan készültek az ez évi Bárka-karácsonyra.

1984-től érelődött egy olyan evangelikus tanításon alapuló szervezet létrehozásának gondolata, amelyet az ifjabb generáció tagjai is magukénak érezhetnek. Végül 1988. december 17-én alakult meg a Magyarországi Evangelikus Ifjúsági Szövetség. A Meviszben jelenleg két szakcsoport működik, ezek egyike a Bárka.

A Bárka elnevezés a római katolikus *Jean Vanier*-nek (1928–), a *Hit és fény közösség* egyik alapítójának nevéhez fű-

ződik. Ő úgy vélte, hogy valamilyen értelemben mindannyian sebzetek vagyunk, és ezért mindnyájan rászorulunk a türelemre és az elfogadásra.

A Mevisz Bárka tagjai ezt a szellemiséget igyekeznek követni és közvetíteni, így nem meglepő, hogy december 14-én a mozgásukban korlátozottak és kísérőik, családtagjaik, barátaik, ismerőseik érkeztek a nem csupán megszokott, de ismert és kedvelt rendezvényre, a Bárka-karácsonyra.



A SZERZŐ FELVÉTELEI

Az egész napos alkalom – *Szilvási Bertalan* Mevisz-elnök köszöntője után – úrvacsorás istentisztelettel vette kezdetét, melyen *dr. Fabiny Tamás* püspök prédikált, a liturgiát *Rosta Izabella* teológushallgató végezte.

Az ígért Mt 6,24–34 alapján tartott beszédében utalt az egyesület negyedszázados múltjára, tisztelegve az egykori vezetők emlékére. Hangot adott annak a meggyőződésének is, hogy a Mevisznek nemcsak napjainkban van létjogosultsága, de van jövője is. Hangsúlyozta továbbá, hogy most is, amikor a Megváltó születésének ünnepére készülünk, ki-ki elsőként Isten országát és igazságát keresse, mert akkor megadatik neki mindaz, amire szüksége van. Ezért hát ne aggódalmaskodjunk, hanem legyünk az öröm hordozói, és engedjük, hogy Isten tegye életünk minden napját valódi ünneppé most és karácsonykor is – hangzott a püspöki prédikáció.

Az ebédszünetet követően az ifjú informatikus elnök röviden felelevenítet-

te a Mevisz múltját, és szólt pár szót a jelenéről, illetve 2014-es terveiről is.

A délután kézműveskedéssel folytatódott, majd a pestszentlőrinci Szttehlo Gábor Evangelikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium tanulóit és tanárukat, *Csernyik Balázst* köszöntötte *Juhászné Barka Beatrix Magdolna* Bárka-témafelelős. A diákok adventi énekes-zenés műsorral kedveskedtek a jelenlévőknek.



A tartalmas együttlét végzetével *Bence Orsolya* pszichológus, volt elnökségi tag mondott imát, és kérte Isten áldását a hazaindulókra.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

A Mevisz jelenlegi elnöke, *Szilvási Bertalan* az alábbi kérdéssorral színesítette a szervezet huszonöt esztendő múltjára való visszatekintést: *Hol volt a legelső tábor?* – Borgátán. *Ha az összes eddigi Bárka-tábort szünet nélkül egymás után tennénk, mennyi ideig tartana?* – Több mint négy évig. *Hány passiókörút volt?* – Tíz. *Hány helyszínen volt passiójáték?* – Ötvenhat. *Hány példányban adtuk ki az Új éneket?* – Tíz-ezer. *Hány elnöke volt eddig a Mevisznek?* – Tíz. *Hány tisztségviselője volt eddig a Mevisznek?* – Hatvanhat. *Mi volt a Mevisz első tulajdona?* – Egy vécécsésze. *Mi a Mevisz sorszáma a társadalmi szervezetek között?* – 692.

Nagyon megérintett az advent 1. vasárnapi igehirdetési alapige. Elképzeltem a szavak karácsonyát. Az adventi kalendáriumot, amelynek zsebeiből csokoládé vagy játék helyett minden nap egyetlen szó bújik elő. Még csak nem is egy idézet, egy szép vagy bölcs gondolat. (Lassan azok is tömegcikké válnak, főleg karácsonykor.) Csak egyetlen szó. Szenteste pedig mindenkinek egyetlen szót adnánk ajándékba, mindenkinek mást, miután félrevonultunk, és kitaláltuk, hogy családtagjaink, barátaink közül kinek melyik szó lenne a legmegfelelőbb.

És vajon kitől milyen szót kapnánk mi magunk? Ünnepek múltán nem az ajándékokat rendezgetnénk, hanem kiterítenénk magunk elé a kapott szavakat. Mit üzennek nekünk? Mit mondanak rólunk? Egymás előtt is kiteríthetjük kártyáinkat, és játszhatunk karácsony- vagy szilvesztereste a kapott szavakkal.

Játszhatunk a szavakkal párkeroszt. Csak a játék kedvéért csereberélőst: ki milyen kapott szót cserélne el valakivel egy másik szóra? Valamilyen memóriajátékot is kitalálhatnánk, vagy egy nemszerettem szóval játszhatnánk Fekete Péterrel.

Amikor e sorokat írom, még advent eleje van. A fiunk reggel lelkesen ugrik ki az ágyából, és szalad az adventi kalendáriumhoz. A feleségem felolvassa hangosan a gyülekezetnek készített felnőtt adventi naptárból az aznapi idézetet és a hozzá tartozó lelkeségi feladatot. Én a szavak kalendáriumom gondolkodom. Huszonnégy szó. Mi kerüljön bele, mi maradjon ki belőle?

Hozzatok szavakat!

(Hóseás 14,3 nyomán)

A derűt beletenném. A megrendülést is. És a lemondást is biztosan.

Derű

Kedvenc szavam. Nem felszínes, népszerű, hivalkodó és harsány, mint az öröm vagy a vidámság. Sokkal mélyebből fakad, sokkal többet mond, és sokkal időtállóbb. Nem a pillanatnyi hangulattól függ, hanem a szív tartós állapotától. Ezért az öröm és a vidámság számára kedvezőtlen életkörülmények között is létezik. A földi pokolban is kivirágzik. Súlyos betegségben is megőrizhető. Leginkább az öregeké, rájuk jellemző. Nem múlik el az ifjúsággal, sőt! Az idő múlásával egyre tisztább fényvel ragyog.

Az arcot vizsgálva a szemben és a száj sarkainál látható. Egészen különös finom, halvány mosoly, illetve nem szúrós, de eleven fényű tekintet formájában. Az arcnak az állandó huncutság kifejezését kölcsönzi.

A derű csak Istenben gyökerezhet, mert nyilvánvaló, hogy a látható, anyagi világ gyűrűinél, valamint az egyes ember sorsának kellemes és kellemetlen történéseiből képződő felszínénél mélyebből ered. A derű az egyetlen bizonyítéka Isten létezésének, és az egyetlen hiteles megnyilvánulása a hitnek. Ha Istent keresed, olyan helyet keress, olyan embert, olyan közösséget, ahol érezhető a derű. Így sem ígérhetem, hogy rátalálsz Istenre, de ott, ahol nincs derű, biztosan nem.

Megrendültség

Miért fontos ez? Éppen itt, második helyen? Mert azt gondolom, minden attól függ, hogy meg tudunk-e rendülni. Megérint-e minket valami? Szíven talál-e? Adventben azt szeretem a legjobban, hogy érződik az embereken, hogy szeretnének megrendülni. Érződik a megrendülés utáni vágy. Az érintődés igénye. A szíventaláltság utáni sóvárgás. Szerintem ezért kerülnek ilyenkor jobban a figyelem előterébe a hajléktalanok, az árvák és általában a megrendítő sorsú embertársaink, mert akiket nem akarunk látni egész éven át, azokat hirtelen keresni kezdjük, hogy segítségükkel megrendülhessünk.

Nem elegendő magyarázat erre az egész éves közönyünk miatt érzett büntudat és az annak okán gyakorolt kompenzáció. Ha nem rólunk lenne szó, decemberben is közönyösekké maradnánk. De rólunk van szó. Érezzük, hogy ezt az ünnepet nem lehet megrendültség nélkül megcsinálni. Mondhatnám: „megúszni”. Meg lehet, de nincs értelme. A hajléktalanok és árvák éppen olyan eszközei számunkra a kívánt megrendülésnek, mint betlehemes jeleneteinkben a boci leheletével fűtött hideg istálló és a szalmával bélelt jászol, benne az újszülött gyermekkel.

Hogy nem tisztességes a hajléktalanok és árvák „eszközként” való használata megrendülésünk érdekében? Lehet. De legalább ilyenkor

meglátszik rajtunk, hogy maradt még bennünk valami emberi.

Lemondás

Éppen adventben, karácsony előtt? Amikor minden az ellenkezőjéről: a fogyasztásról, a vásárlásról, az ételekről, a felhalmozásról szól? Igen, és éppen azért. Mert az a gazdagság, amelyet egyre növekvő fogyasztással, vásárlással, felhalmozással próbálunk sikertelenül elérni, lemondással megvalósítható. Még a legradikálisabban környezetvédő, vásárlási szokásainkon változtatni kívánó, „menteni a menthetőt” típusú kezdeményezés legszigorúbb képviselőitől is felmentést kapunk ünnepek előtt: jól van, csináljátok, éljétek ki vágyaitokat, majd januárban beszélünk róla, mit hogyan kell másképp csinálni, hogy a Föld megmenthető legyen.

Lehet, hogy éppen ezt az örületet, amely hatalmába kerít bennünket ilyenkor, ezt kellene kihasználni, ennek segítségével felszínre hozni, hogy mit is keresünk, mire is vágyunk valójában?

A világtól elfordult, magányban, lemondásban élő sivatagi és atimosz atyák mondásait, írásait tanulmányozva megértettem valamit a lemondás, az önkorlátozás lényegéből. Csak az érti meg ezt igazán, aki megtapasztalta már a valamiről való lemondás következtében a kezdeti elvonási gyötrelmet utáni szabadság felszabadult boldogságát.

A szerzetes nem azért étkezik szerényen, visszafogottan, mert érdelem, engesztelést akar ezzel szerezni, hanem hogy megtapasztalja az evés, a zabálás kényszere nélküli jóllakottságot, megelégedettséget. A szegénységet is azért vállalja, hogy a birtoklás, a felhalmozás, a gyűjtögetés kényszere nélkül valóban gazdag legyen.

A lemondással élő tehát ugyanazt a célt tűzi ki maga elé – megelégedetten, gazdagon élni –, mint amely a zabálót, halmozót, gyűjtögetőt mozgatja, csak vele ellentétben el is éri a célját. A cél tulajdonképpen ugyanaz, csak az irány ellentétes. Az egyik közelít hozzá, a másik egyre távolabb kerül tőle. Az egyik egyre „kevesebbet” eszik, és egyre jóllakottabb; a másik egyre többet, mégis egyre éhesebb. Az egyik egyre kevesebbet birtokol, és egyre gazdagabb, a másik egyre többet szerez, mégis egyre több hiányzik neki. Ugyanaz működik itt is, mint amit Jézus mond az evangéliumokban: „Aki meg akarja tartani az életét, elveszti, aki pedig elveszti, megtartja azt.” (Lk 17,33)

Azon túl, hogy saját boldogságunkat is így találjuk meg, ráadásul – mintegy járulékosan – ez a szemlélet enged másokat is odaférni a készletekhez, és segít a teremtett világot is kímélni. Talán nem is különös, inkább logikus, hogy az evangélium nem csupán az üdvösségünkre nézve, de földi, mindennapi életünk vonatkozásában is működőképes, mondhatni tökéletes megoldást, életvezetést kínál nekünk.

Három szó a huszonnégyből. Még hiányzik huszonegy. Hozzatok szavakat.

■ NÉMETH ZOLTÁN

Otthonatlan emberek műhelye

Beszélgetés Román Péterrel, a Fedél Nélkül önkéntes fotómunkásával

► **Telente nem csak a hideg hajnalok miatt figyelünk az utcán felbukkanó hajléktalanokra. Az életvitelszerű közterületen tartózkodást a vonatkozó jogszabály közelmúltbeli módosítása után különféle szankciók sújthatják. Ez a változás a közvéleményt erőteljesen megosztja. Hiszen sokan vannak olyanok, akik elfogadják, ha nem kell szembesülniük a földön heverő emberek szívszorító látványával, ugyanakkor aggódnak elhelyezésük, lakhatásuk megoldatlansága miatt. A hajléktalanok egy – jogos szimpátiával kezelt – csoportját a Fedél Nélkül (FN) című újság terjesztői alkotják, akik nem süppednek bele a reménytelenségbe, hanem erőfeszítéseket tesznek sorsuk jobbra fordítása érdekében. Az újságot kiadó Menthely Alapítvány a lapot példányonként harminc forintért adja át a terjesztőknek, akiket a vásárlóktól kapott adomány teljes összege megillet. Idén nyár óta rendszeresen jelennek meg a lapban Román Péter amatőr fényképészek, a józsefvárosi evangélikus gyülekezet tagjának munkái.**

– Egy nemzetközi nagyvállalat alkalmazásában logisztikai feladatok megoldásával foglalkozik. Honnan származik a fotózás iránti érdeklődése?

– Lassan egy évtizede foglalkoztat a fotográfia, bár eleinte egész más témák mozgattak. Nem ebből élek, mert a professzionális fotózás sokkal inkább üzlet, mint művészet. Noha idén március óta tanult szakmám lett a fényképészet, de sosem a pénzkereset volt az ambícióm, sokkal inkább a kép, és ez mit sem változott.

– Fehér galléros alkalmazottként valószínűleg kevésbé érintkezik a hajléktalanokkal. Hogyan került mégis az FN látókörébe?

– Három éve élek Budapesten: itt ne találkozni hajléktalanokkal? A szegények jelenléte az utcán bántóan szembetűnő. Egyszer láttam a villamoson egy utast, aki épp az FN-t forgatta. Első gondolatom az volt, hogy akár az én fotóm is lehetne a címlapon. Jobban átgondolva azonban ráébred-

tem, hogy az FN értékes segítséget kínál a rászorulóknak, így aki hiteles

hely Alapítványt, ahol szívesen fogadtak, és azóta az FN önkéntes fotómunkása vagyok.

– Van valami távolabbi célja a fotózással, vagy hobbiként üzi tovább?

– Ez messze nem hobbi, inkább misszió, és rengeteg munka van benne. 2008-ban még Sopronban volt egy önálló kiállításom. Szokványos amatőr kiállítás volt, de a látogatóknak azt írtam a kísérőszövegben, hogy itt lenne az ideje a fotográfiával valami komoly célt szolgálni. Sokéves tanulás és identitáskeresés után jutottam az FN-ig. A minap arra ébredtem rá, hogy a kiállításon megfogalmazott ködös cél ebben a formában végre megvalósul, s ekkor értettem meg, hogy ez nagyon fontos projekt lesz. Még nem tudom pontosan, hova vezet, de az irány jó, mert az emberek, akiknek és akikről szól, szeretik...

– Hogyan érti azt, hogy ez misszió?

– A munka lényege egyrészt abban áll, hogy magam is rengeteget tanulok az emberektől, akik között forgolódok. Másrészt látom az FN szerkesztőségének – jórészt egykori hajléktalan – tagjain, hogy örülnek az eredményeknek, így erősödik a kölcsönös elfogadás. S talán a legfontosabbak a külső érintettek: az olvasók és az interjúalanyok. Az utóbbiak között gyakran felbukkannak művészek, véleményformáló személyek. Azt reméljük, hogy rajtuk keresztül erősíteni tudjuk a társadalom szociális érzékenységét.

A magam részéről tudatosan döntöttem e mellett a munka mellett, hiszen véleményem szerint a szociális problémák iránti közömbösség a keresztény ember számára vállalhatatlan végkifejlethez vezet.

■ ZSUGYEL JÁNOS

„Ezt jól kifőztük”

Háromszáz adagos konyha épült Kiskőrösön

A gyülekezeti fenntartású Jó Pásztor Szeretetotthon már 1998 tavasza óta működik és folyamatosan fejlődik Kiskőrösön. Kezdetben a helyi evangélikus egyházközösség megszervezte – az országban elsőként – a gyülekezeti nővérszolgálatot, amely alapítása óta önerőből működik töretlenül, majd felépült a Jó Pásztor Szeretetotthon, s így beindult a városban az intézményes evangélikus diakónia is.

Mára az otthon négy lábón áll: a bentlakásos intézmény mellett népszerű lett a városban az idősek napközi otthona is. Emellett megszerveztük a házi betegdondozást és az ebédszállítást. Ez idáig az otthonnak azonban nem volt saját főzőkonyhája, a meleg ebédet a Kurta Kocsma étterem szállította.

Most azonban nagyot léptünk előre az étkeztetés területén: teljesen új épületben saját konyhát létesíthetünk. Ezt avatta föl Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke az advent 3. vasárnapját megelőző szombaton Radosné Lengyel Anna kerületi felügyelő és Buda Annamária diakóniai osztályvezető jelenlétében.

A kiskőrösi gyülekezet egy pályázat keretében majdnem ötvenmillió forintot nyert a konyha felépítésére. A sa-

ját erővel együtt összesen közel hatvanegymillió forintba került a beruházás.

Az új épületben a legkorszerűbb, EU-szabványnak megfelelő koracél berendezések segítségével naponta háromszáz adag étel elkészítésére lesz majd alkalmas a konyha. Így lehetséges lesz a városban még többeket ki-



szolgálni naponta meleg ebéddel. Nem mellékes az sem, hogy a Jó Pásztor Szeretetotthon így már harmincöt embernek ad munkát, ami nem mellékes egy olyan településen, amely folyamatosan küzd a munkanélküliséggel.

Reménység szerint a gyülekezet ezután majd meg tud jelenni a városban húsvét és karácsony táján úgy is, hogy ingyenes étellel kínálja meg a szegény, elesett embereket. Istené a dicsőség mindezt!

■ LUPTÁK GYÖRGY igazgató lelkész



igazolvánnyal terjeszti a lapot, biztosan nem lesz a koldusmaffia áldozata. Március tájáig megkerestem a szerkesztőségnek otthont adó Men-

Ételet Otthont Esélyt

az éhezőknek az otthontalanoknak az esélyteleneknek



szeretet.éhség.

Csatlakozzon Ön is az ünnepi összefogáshoz, és a 1353-as adományvonal hívásával támogassa 250 forinttal az Ökumenikus Segélyszervezet küzdelmét a szegénység ellen!

Köszönjük!



**ÖKUMENIKUS
SEGÉLYSZERVEZET**
HIA-HUNGARY

ADOMÁNYVONAL
1353
MINDEN HÍVÁS SEGÍT!

www.segelyszervezet.hu

www.facebook.com/segelyszervezet

Hétköznapi ünnep

Püspöki látogatás Györkönyben és környékén

▶ A Déli Egyházkerület lelkészi vezetője, **Gáncs Péter** december 11-én Györkönybe és körzetébe látogatott. Nem ünnepegni hívták a püspököt, hanem hogy bepillantást nyerjen a hétköznapiakba, hirdesse az adventi üzenetet, és találkozzon a gyülekezet tagjaival...



A körút Pálán kezdődött, ahol a régi lelkészlakás lehangoló látványa fogadta a látogatót. Az épületnek – mely az ingatlanrendezés utolsó napján került vissza egyházi tulajdonba – a teteje megroggyant, fala megsüllyedt. A remény mégis otthonra talált benne: egy nyertes pályázatnak köszönhetően a fal újra biztonságban áll, tavaszra pedig – reménység szerint – a tető is megújul.

Tíz kilométert autózva, Bikácson egészen más kép tárult a püspök szemé elé. Az egykori parókia, mely a gyülekezeti termen és a lelkészi hivatalon kívül ma otthont ad a Tolna-Barányai Egyházmegye Levéltárának és a Bikácsi Közhasznú Nőegyletnek is, ez év októberére kívül-belül teljesen megújult a dél-mezőföldi régió bérlőként itt működő turisztikai központjának jóvoltából. Berendezését, felszereltségét tekintve, avagy az előtér Luther-rózsát formázó padlóburkolatát látva püspöki hivatalként is megállná a helyét az épület (*képeinken*).

Újabb tíz kilométer megtétele után a lelkészi körzet központjába, Györkönybe érkezett az egyházkerület vezetője. A másfél hónapja telepített kis gyümölcsös mellett itt is szépülő parókiát láthatott: a tervezett külső felújítás háromdenegrészét már megvalósult.

A presbitériummal folytatott be-

szelgetés után kezdődött a szeretetvendégséggel egybekötött évszázad bibliaóra, melynek immár nyolc éve mindig neves egyházi személyiség a meghívott vendége. A püspöki igehirdetés a heti ige alapján egészséges lelki tartásra ösztönözte az összegyűlt híveket, és a Megtartó közelségének örömeivel töltötte el a nyitott szívű hallgatóságot.

A testvéri találkozás terített asztalok mellett folytatódott, ahol a püspök – kérdésekre válaszolva – hivatásáról és családjáról is szólhatott.

Kedves színfoltja volt a napnak, amikor püspök és lelkész kölcsönösen köszöntötték egymást jubileumi évük alkalmából. Gáncs Péter püspöki beiktatásának tizedik, dr. Zsednai Józsefné lelkészi szolgálatának huszonötödik éve zárult ezzel a testvéri légkörű alkalommal.

A püspök meghívása nem befejezett felújítások ünnepi megáldására szólt. A hétköznapi összefüggést, amelyen munkákról és gondokról is hallhatott az egyházkerület lelkészi vezetője, mégis ünnepé emelte az adventi evangélium, a szeretetteljes testvéri találkozás és a remény, hogy miközben a körzethez tartozó mindhárom parókia külső felújítása lezajlik, a Szentlélek Úristen töretlenül munkálkodik a lelkek megújításán.

■ – CZKA –



KONCZ GYULA FELVÉTELE

Adventi „felkiáltó” jelek

▶ A gyülekezeti terem megújulásáért adtak hálát december 15-én a rákoscsabai evangélikus templomban. A harmadik adventi vasárnapon **Gáncs Péter** elnök-püspök hirdetett ígét, akinek személyes kötődése is van a gyülekezethez, pályája elején ugyanis négy évig szolgált Rákoscsabán. A liturgiában **Kovács Áron** másodlelkész és **Nagyné Szeker Éva** lelkész segítettek.

A lilába öltöztetett szószéken a püspök a heti ígére – „Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Az Úr jön hatalommal” (Ézs 40,3.10) – építve az ideai adventvasárnapi ígét vette sorra. Az ígék felolvasása és magyarázata után egy-egy gyertyát gyújtott emlékeztetőül és előkészületképp.

„Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas” (Zak 9,9) – szóló advent első vasárnapjának üzenete. A püspök szerint ennek az üzenetnek a befogadása lehet az első lépés az építómunkában.

„Egyenesedjétek fel, és emeljétek fel a fejetekeket, mert közeledik a megváltásotok” (Lk 21,28) – szólított fel a második adventi vasárnap. A püspök ennek kapcsán az ember görnyedt valójára, gyakran lógó orrára hívta fel a figyelmet.

A görnyedt ember leginkább egy kérdőjelhez hasonlít – mondta. A

kérdőjel pedig a sátán betűje, aki folyton körülöttünk ólálkodik, „kigyózsizszegő” kérdéseket teremtve bennünk. Ha azonban az ígére mutatva



HERGÓ FERENC FELVÉTELE

kiegyenesedünk, ha az örömhírt elfogadva tartást kapunk, magunk is „felkiáltó” jelek lehetünk – mondta.

A negyedik gyertyát, mely az Eljövendő érkezését ünnepli, még nem gyújtotta meg a püspök. Helyette ar-

ra biztatta az ünnepi gyülekezetet, örüljenek a maguk kis oázisának, ahol lehetőség nyílik nemcsak Isten ígétével, hanem egymással is találkozni.

A lógó mennyezet, a meleget nemigen adó olajkályha és a régi, kopott hajópaddló már a múlté, takaros, meleg gyülekezeti terem és jól felszerelt teakonyha várja a híveket, ahol az oltári közösség után asztalközösségekben találkozhatnak. A püspök által „ékszerdoboznak” nevezett térben a gyülekezet élete is új lendületet kaphat. Az ifjúsági, konfirmáció-élőkészítő órák, a gyermekbibliakör, az énekkari próbák és persze a jókedvű agapék, jóízű beszélgetések előtt nyílik meg a terem.

A hála tárgya délután négytől várta először közös programra az érdeklődőket, a Rákoscsabán már hagyományként tekinthető *Ki mit tud?* alkalmával. Mindenki megcsillogtathatta talentumait, legyen szó éneklésről, hangszeres tudásról vagy akár szavazásról.

A háláadó alkalom virággal és borral kísért presbitérii köszöntővel, az építkezés részleteit ismertető gondnoki beszámolóval és püspöki áldással zárult.

■ K. A.

Megújult a gyülekezeti ház Kaposváron

Ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát energetikai pályázat keretében felújított gyülekezeti házukért a kaposvári evangélikusok. A december 15-én, vasárnap délelőtt tartott alkalmon **Szemerei János**, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígétjét. A liturgiában a helyi lelkész házaspár, **Pongrácz Máté** és **Pongráczné Györi Boglárka** mellett **Smidélisz Zoltán** somogy-zalai esperes működött közre. Énekkel az egyházközség kórusa szolgált.

„Megújuló energiára van szükségünk közösségeinknek, és személyes életünknek is” – hangsúlyozta Ézs 40,27–31 alapján tartott prédikációjában a püspök, majd hozzátette: „Amikor hálát adunk a megújult épületért, figyeljünk fel arra, hogy van számunkra egy másik, mindig megújuló erőforrás: Isten szeretete, amely fölemel minket, amikor saját erőnk végén járunk.”



ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

Az istentisztelet végén Pongrácz Máté röviden beszámolt a megvalósult fejlesztésekről. Elmondta, hogy a nyílászárók kicserélése és a lelkészi hivatal átalakítása mellett többek között napkollektorokat és napelemeket helyeztek el a parókia tetején. A munkák elvégzésében a gyülekezeti tagok is szívvel-lélekkel segítettek.

„A jövő felélése helyett a jövő megalapozását végeztük el” – fogalmazott a lelkész.

Az ünnepségen részt vett és köszöntőt mondott **Szita Károly**, Kaposvár polgármestere, valamint **Gelencsér Attila**, a Somogy Megyei Közgyűlés elnöke is.

■ AM

Rendhagyó adventi istentisztelet a szlovák gyülekezetben

Kétnyelvű istentiszteletet tartottunk advent első vasárnapján a budapesti Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközségben. Az alkalmon megemlékeztünk idén elhunyt testvéreinkről: **Busi Györgyről** és **Pálmayné Pápai Mártáról**. Mindketten oszlopos tagjai voltak gyülekezetünknek. Elmentelük – az örök hazába való menetelük – fájdalmas úrt hagyott kis közösségünkben. Mindkettejük életét gazdagon megáldotta az Úr.

Pálmayné Pápai Márta tíz évig volt hűséges kántorunk. Személyében ének-zene tanárt és karnagyot is vesztek közösségeink. Az *Ozvena* (Visszhang) nevű szlovák ökumenikus és a *Pro Vocal* kórus karnagya volt évekig: az Úr ezeket a közösségeket is áldotta, gazdagította testvérünk színvonalas munkájával. Évekig harcolt az öt felemészítő betegséggel hittel, türelemmel, erővel. Még voltak terveink. De az élet és halál Úra november 8-án hazahívta. Most már

elmondhatja Pál apostollal: „*Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: végezetre eltétetett nekem az igazság koronája...*” (2Tim 4,7) Az Úr ötvenhét évet ajándékozott neki, mely tartalmaz, sokakat gazdagító életű volt. Ezért adtunk hálát.

Busi György testvérünket az Úr május 25-én szólította magához váratlanul. Gazdagon megáldott élete volt, sokirányú tehetséggel. Precízen, lelkiismeretesen dolgozott a csillagászati expedícióban, a Celladam-kutatás területén, az Aquincum Múzeumban és az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlék-felügyeleti Igazgatóságának régészeként is. Szerette a természetet, a zenét, az énekeket. Az *Ozvena* kórus oszlopos tagja volt, és gyülekezetünk hűséges híve. Az ő életéért, hitéért, szeretetéért és hűségéért is hálát adtunk Urunknak advent első vasárnapján. Istentiszteletünkön az *Ozvena* kó-

rus szolgált szép adventi énekekkel. Megható volt mindannyiunk számára az egykori karnagy egyik kedves énekét hallani: „Hadd menjek, Istenem, mindig feléd...”

A fájdalmas kettős veszteség mellett az Úr reménységgel teljes vigasztalását, gondviselésének jelét láthatuk az oltár előtt álló két új presbitériumi személyében: *özv. Cserági Istvánné* (szül. *Bothár Mária*) a pénztárosi és könyvelői tisztséget vállalta el gyülekezetünkben, *Patayné Fábián Éva* pedig a jegyzőkönyv-vezető feladatát. Mindketten már az előző években is sokat segítettek gyülekezetünk munkájában. Most hivatalosan is elhívtak, esküt tettek.

Az ünnepélyes eskütétel előtt Mt 21,6-ról szóló a rövid igehirdetés: „*A tanítványok elmentek, és úgy cselekedtek, ahogy Jézus parancsolta nekik...*”

Jézus minket az ő aktív követésére, szolgálatára hív. Ehhez megadja az áldást, kegyelmet, és ad erőt is ne-

künk. A minket adventben is megszólító, követésére, szolgálatára indító Úr áldja meg gazdagon két testvérünk életét és szolgálatát kis közösségünkben.

Istennek hála, hogy ő gondot visel népéről minden időben.

Rendhagyó adventi kétnyelvű istentiszteletünk – asszonyaink finom süteményei mellett – kötetlen beszélgetésre, emlékezésre módot adó szerény szeretetvendégséggel zárult.

■ GULÁCSINÉ FABULYA HILDA



PATAYNÉ FÁBIÁN ÉVA FELVÉTELE

Soproni lépések az ökögyülekezetté válás felé

► **Idén első ízben nyerte el evangélikus gyülekezet a Magyarországi Református Egyház Ökögyülekezeti Tanácsa, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararat Munkacsoportja által meghirdetett ökögyülekezeti címet, illetve díjat. A díjazott Soproni Evangélikus Egyházközség nevében a teremtés hetén, október 6-án vette át az elismerést a Gyulai Pál utcai református gyülekezet alkalmán dr. Gálos Borbála, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának adjunktusa, a gyülekezet teremtésvédelmi munkacsoportjának vezetője. Vele beszélgettünk a díj elnyerésének előzményeiről és a további tervekről.**

– Ön a környezet iránti felelősségvállalás, a teremtésvédelem ügyének felelőse a gyülekezetben. Miért tartja ezt fontosnak? Milyen személyes indítatásból vállalta a feladatot?

– Az utóbbi évtizedekben számtalan olyan környezeti problémával szembesülünk, melyek kialakulásában az antropogén hatás jelentős mértékű, következményei csak évek múlva jelentkeznek. Környezetmérnökként, környezetmérnök-képzésben részt vevő egyetemi oktatóként fontosnak látom, hogy minél többször és több helyen felhívjuk a figyelmet, hogy az ember a teremtett világnak és javainak önző módon való kihasználása révén ronthat a környezet állapotán, de a gondolkodás képességét, a cselekvés szabadságát kapva javíthat is rajta, és ez felelősséggel jár. Ez a keresztyén emberben is kérdéseket vet fel, hosszú távú tervezésre, cselekvésre készíti. Rá kell ébrednünk, hogy mennyire fontos a többi teremtménnyel harmóniában élő, a környezetért és a jövő generációkért felelősséget vállaló keresztyén életmód.

Ebből az indítatásból alakítottuk meg teremtésvédelmi munkacsoportunkat is, bízva abban, hogy gyülekezetünkben is meggyökerezik az ökögyülekezeti gondolat és szemlélet.

– Milyen előzmények után pályázott a gyülekezet az ökögyülekezeti díjra? És mit jelent a díj elnyerése?

– Teremtésvédelemmel kapcsolatos tevékenységeinknek alapot adott, hogy 2011-ben a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa által rendezett Tradicionális és innovatív értékek dialógusban (TIÉD) konferenciasorozat soproni programját egyházi fenntartású intézményeinkkel együttműködve gyülekezetünk szervezte. Két évvel ezelőtt pályázatot nyertünk a Fabricius Andre Evangélikus Szeretothon épületenergetikai fejlesztésére (KEOP – 4.9.0/11-2011-0113). Számtalan kedvező adottságunk van a teremtésvéde-

lemmel kapcsolatos tevékenységek folytatásához, bővítéséhez, és ez iránt gyülekezeti lelkészeink, iskolalelkészeink és a gyülekezet vezetője egyaránt nyitottak.

Az ökögyülekezeti díj erkölcsi elismerés, azt jelenti, hogy a gyülekezet életében a környezeti szempontokat is figyelembe vesszük, felelősséget vállalunk, és aktívan teszünk a teremtett világ védelméért. Ezenfelül vállaltuk, hogy kidolgozunk és megvalósítunk egy három évre szóló gyülekezeti teremtésvédelmi programot.

– Külön érdekesség, hogy az evangélikus egyházból éppen egy városi gyülekezet nyerte el elsőként az ökögyülekezeti címet, illetve díjat. Milyen gyakorlati lépéseket tehet egy városi környezetben működő gyülekezet a teremtett világ megóvása érdekében?



A gyülekezet ököprogramjának kifejezésére dr. Gálos Borbála által alkotott „logó”

– Eddig a pályázók döntő többsége kisebb falvakban élő református gyülekezet volt, amelyek részt vesznek a kistermelőket és fogyasztókat összekötő programokban – például Egyháztáji –, aktív biogazdálkodást folytatnak. A Soproni Evangélikus Egyházközség ezzel szemben nagy létszámú, heterogén közösség, számtalan magyar és német nyelvű rendszeres alkalommal, gyülekezeti kisközösséggel.

A mi egyik erősségünk az, hogy az oktatási intézmények terén kiválóak az adottságaink. A gyülekezet óvodát és általános iskolát tart fenn, ahol a környezeti szemléletformálás eddig is nagy hangsúlyt kapott. Az általános iskola 1991 óta természettan és életkultúra tagozatot is indít. Sopronban két országos fenntartású evangélikus középiskola is működik, ahol a keresztyén szemléletű környezeti nevelés hatékonyan megvalósítható. Programunkban a fiatal korosztályt a gyülekezet teremtésvédelmi tevékenységének elsődleges célpontjává tettük.

Konkrét terveink között szerepel, hogy lehetőséget adunk arra, hogy általános és középiskolásaink ne csak elméleti, hanem gyakorlati szinten is foglalkozzanak a teremtésvédelmet érintő témákkal, például kiállítások látogatása, projektnapok, csendesnapok, kirándulások keretében, öko-gazdálkodás formájában. A gimnáziumi fizikaórák keretében bemutatjuk és értékeljük a gyülekezet épületenergetikai fejlesztéseit. Középiskolásaink számára rajzpályázatot írunk ki a háztartási víz- és energiafogyasztás csökkentését népszerűsítő kiadványunk illusztrálására. A konfirmációs és ifjúsági alkalmakon, a környezetismeret-, biológia-, hittan- és erkölcs-tanórákon az ember környezetalkotó szerepét, felelősségét érintő témákról is beszélgetünk.

– Hogyan látja, mennyire fontos szempont – például egy gyülekezeti program, alkalom szervezésekor vagy akár az intézmények üzemeltetésekor – a teremtett világ védelme?

– Teremtésvédelmi programunk átfogó célja, hogy az ökotudatos szemlélet a gyülekezeti élet minden szegmensében megjelenjen. A teremtésvédelem ne egy új, különálló terület legyen, amellyel csupán a teremtés hetén foglalkozunk, hanem a gyülekezeti élet mindennapjaiban, programjainkban, alkalmainkban is szerepet kapjon. Egy szempont legyen, melyet a többi tényezővel egyenrangúan figyelembe veszünk döntéseink során.

Fontosnak tartom, hogy minél több testvérünket tegyük érzékenyebbé a teremtésvédelem iránt. Ebben az egyik kihívást az jelenti, hogy sokan nem tudják, mit takar pontosan a teremtésvédelem és az ökögyülekezet fogalma, zöld mozgalomnak vélik, idegenkednek tőle. Ahhoz, hogy közel tudjuk hozni a gyülekezeti tagokhoz ezt a szemléletet, közérthető, reális célokat kell kitűznünk, melyeket fokozatosan, egymásra épülő kisebb lépések sorozatán keresztül közösen valósíthatunk meg.

– Milyen terveik vannak a jövőre nézve? Mely területen lát további lehetőségeket az ökögyülekezet építésére?

– Céljaink eléréséhez öt témakör-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL



Rovatgazda: Jerabek-Cserépes Csilla
ararat@lutheran.hu

ben konkrét terveket foglalmaztunk meg: gyülekezeti élet, oktatási intézmények, épületek, zöldfelületek, kapcsolatok.

Sopron kedvező földrajzi elhelyezkedése, a Soproni-hegység és a Fertő-Hanság Nemzeti Park közelsége, valamint az oktatási intézményeinkkel és a Nyugat-magyarországi Egyetem soproni karaival való együttműködésünk számtalan lehetőséget kínál a céljaink megvalósítására.

Hosszabb távú terveink között szerepel, hogy tapasztalatcserét kezdeményezünk a környezeti projektek tervezésében és megvalósításában elől járó német testvérgyülekezeteinkkel, valamint lehetőséget adunk ifjúsági csoportjainknak, hogy részt vegyenek az általuk szervezett programokon.

– Mivel bátorítaná a gyülekezeteket, hogy a jövőben jelentkezzenek a cím elnyerésére?

– A pályázat jó lehetőség arra, hogy egy-egy közösség végiggondolja, hogyan tud harmóniában élni a teremtett világgal, mit tud tenni helyi, gyülekezeti szinten környezetünk állapotának megőrzéséért, javításáért.

■ JCSCs

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 22-étől december 29-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>9.30 / Rádió 17 Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)</p> <p>9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet közvetítése Bad Harzburgból</p> <p>10.55 / M1 Kérdések a Bibliában</p> <p>11.45 / M1 Adventi üzenet</p> <p>17.00 / Bartók rádió A karácsonyt várva – aranyvasárnapi körkapcsolás Gregorián és tradicionális norvég szakrális énekek</p> <p>23.00 / Bartók rádió A karácsonyt várva – aranyvasárnapi körkapcsolás Közvetítés Decorahból, a Luther College Faith and Life Központból</p>	<p>10.15 / M1 A gyermek, akit Jézusnak hívnak (olasz történelmi film) 2/1. rész</p> <p>16.30 / Duna World Karácsony Párizsban (magyar dokumentumfilm)</p> <p>19.00 / Spektrum A hit szárnyán: Jézus útja madártávlatból</p> <p>19.05 / Duna Tv Amélie csodálatos élete (francia játékfilm, 2001) (117')</p> <p>19.35 / Bartók rádió A Drezdai Instrumental és Vocal Concert hangversenye Naumann: 103. zsoltár</p> <p>22.00 / Bartók rádió Dzsesszkarácsony</p> <p>23.00 / Rádió 17 Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p>	<p>12.10 / Duna Tv Péter, a köszikla (olasz filmsorozat, 2005) (100')</p> <p>18.00 / Kossuth rádió Bettlehemi képeskönyv</p> <p>19.00 / ORF2 (osztrák) Evangélikus vesperás</p> <p>19.10 / Duna Tv Szelek szárnyán – Karácsonyi történet (kanadai tévéfilm, 2000) (87')</p> <p>21.27 / Bartók rádió Händel: Messiás (oratórium)</p> <p>21.50 / M1 Twist Oliver (angol-cseh-francia film, 2005) (125')</p> <p>22.25 / Duna World Mézét ont az ég</p> <p>22.30 / Kossuth rádió A születés csodája</p> <p>22.30 / ZDF (német) Evangélikus vesperás</p>	<p>10.03 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Szentendrérről Igét hirdet: Fabiny Tamás püspök</p> <p>11.04 / Kossuth rádió Vendég a háznál Apa palástja – lelkészgyerekek</p> <p>13.50 / Bartók rádió Karácsonyi koncert a budavári Mátyás-templomban</p> <p>15.04 / Bartók rádió Ünnepre hangolódva Bach: Karácsonyi oratórium – II. kantáta</p> <p>22.00 / M1 Egy varázslatos karácsony (angol családi film, 2007) (88')</p> <p>23.15 / Tv2 Egy csodálatos elme (amerikai filmdráma, 2011) (123')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.05 / Duna Tv A világhírűség kincsei A Katalin-kolostor</p> <p>10.00 / Bartók rádió Hang-fogó A Capella Savaria karácsonyi albuma</p> <p>10.03 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése a budapesti Szilágyi Dezső téri templomból Igét hirdet: Illés Dávid lelképásztor</p> <p>12.10 / Duna Tv Muzsikás 40</p> <p>20.30 / Duna World Hagyaték Karácsony a fronton – hit és ima a háborúban</p> <p>21.45 / M1 Életrevalók (francia filmvígjáték, 2011) (107')</p>	<p>10.35 / Duna World Fejezetek Magyarország közlekedéstörténetéből (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>A városi közlekedés kezdetei</p> <p>11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvár) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro)</p> <p>12.50 / Duna World Kérdések a Bibliában</p> <p>13.20 / M1 Gasztraangyal Karácsony</p> <p>16.30 / M1 A legyőzhetetlenek (magyar kalandfilm, 2013) (55')</p> <p>22.00 / Bartók rádió Útlevel nélkül – az igazi crossover Vendég: Dés László</p>	<p>5.30 / M1 Virtuális várak – régi várak új fényben (magyar ismeretterjesztő film)</p> <p>8.25 / Duna Tv Isten kezében</p> <p>10.00 / Kossuth rádió Szombat délelőtt (magazinműsor)</p> <p>15.45 / M1 Sport 2013 Úszás, vízilabda, kajak-kenu</p> <p>16.00 / Bartók rádió Diótörő – karácsonyi zenék négy kézre</p> <p>22.05 / M1 A régi házban (magyar tévéfilm, 2013)</p> <p>2.10 / Duna Tv Koncertek az A38 hajón Harcsa Veronika Quartet</p>	<p>9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet</p> <p>9.30 / Bartók rádió Musica Sacra Kocsár Miklós egyházi kórusművei</p> <p>11.40 / Duna Tv Beavatás Czakó Gábor televíziós esszéje</p> <p>12.00 / Nemzetiségi adások Déli harangzó a tótkomlói evangélikus templomból</p> <p>19.30 / Kossuth rádió A fenyőfa Andersen meséje</p> <p>19.30 / Duna World Másfél millió lépés Magyarországon (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>Barangolás a Börzsönyben</p> <p>1.00 / M1 MűpArt koncertek New Orleans Swing</p>

Adventi üzenet a Magyar Televízióban

December 22-én, vasárnap az M1-en 11.45-kor *Adventi üzenet* címmel láthatunk összeállítást, melyben közreműködik Kubik Anna színművész és a Korál-sziget együttes. Szerkesztő: Nagy László, rendező: Horváth Tamás.

A Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt ünnepi nyitva tartása

December 23-áig, hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig.
December 21-én, szombaton 9-től 18 óráig.
December 24-étől az ünnepek és leltározás miatt zárva tartunk.
Nyitás: 2014. január 13-án, hétfőn.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a leltározás ideje alatt érkező megrendeléseket a kiadó január 13. után tudja teljesíteni. Köszönjük a kedves lelkészeknek és vásárlóinknak, hogy megrendeléseiket idejében eljuttatják hozzánk. Békés ünnepi készülődést kívánunk a Luther Kiadó munkatársai.

MAGYAR EGYHÁZI KÖNYVKLUB
A KATOLIKUS, REFORMÁTUS, EVANGÉLIKUS KIADÓK CSAKEM TELJES VÁLASZTÉKA
SZINTE MINDEGYIK KÖNYVBŐL ENGEDMÉNY!
www.egyhazikonyvklub.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 22.)

Az Úr törvénye tökéletes, felüldíti a lelket. Zsolt 19,8a (1Jn 2,3; Lk 1,39–45/46–55/56; Fil 4,4–7; Lk 1,68–79) A közvélemény sokszor döbbenetben áll egy-egy bírósági ítélet hallatán: a törvény szerint kiszabott büntetést kevesli vagy épp sokallja. S ilyenkor ki-ki megállapítja: nem jó a törvény. Vagy: jó, de nem jól alkalmazzák. Hiszen emberek alkotják és szabják ki, a hiba lehetősége benne van. Emberi létünk tökéletlenségekkel, sebekkel, igazságtalanságokkal teli. Az egyetlen igazság és tisztaság forrása Isten, törvényének mindenkor engedelmeskedve nem kell félnünk, hogy rossz útra tévedünk. A tiszta lelkiismeret nyugalma boldogságot ad. Ma pedig: „Örüljetelek..., az Úr közel!”

Hétfő (december 23.)

Az Úr angyala megjelent neki álmában, és ezt mondta: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami benne fogant, az a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, akit nevezz el Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből.” Mt 1,20–21 (Ézs 45,17; Róm 15,8–13; Mal 3,13–24) József rossz döntést akart hozni: el akarta küldeni Máriát, de kapott egy jelet. Ez a mi életünkben is nagyon sokszor így van: Isten küld egy jelet, küldi követét, hogy megmutassa a helyes irányt. Segít, hogy jó döntést hozzunk. Kérdés, figyelünk-e a jelekre. Mindenkori szükségünk van útmutatására, de a fordulópontokon különösen is. Ám Isten előtt zárt szívben, csak a magunk bölcsességében bízva nem lesz részünk ilyen meglátogatásban. Alázattal és bizalommal kérjük Isten útmutatását!

Kedd (december 24.)

És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeesség, és az emberekhez jóakarát.” Lk 2,13–14 (Zsolt 68,20; Mt 1,1–17/18–21/22–25; Róm 1,1–7; Jn 1,1–13) Délután négy óra körül elcsendesedik a világ. Leáll a tömegközlekedés, elnéptelenednek az utcák. A mennyei seregekkel együtt dicsérjük az Istent, hiszen az ajándékok, amelyeket adott nekünk, az év minden napján elkísérnek: ez a nap az öröm és békeesség, a család és gyermekség, az otthon és a lelki otthon együttes ünnepe. Assisi Ferenc az ünnepek ünnepének nevezte a karácsonyt. Vigyázzunk rá! Örizzük meg! Vigyük tovább, legyen bennünk a fényekből egy kis láng, amely melegít, amely utat mutat. Krisztus megszületett, az Isten odahajolt hozzánk ebben a kisgyermekben. Örüljünk, és imádjuk őt, hozzánk és értünk érkezett!

Szerda (december 25.)

Jézus Krisztus mondja: „Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből.” Jn 10,27–28 (Zsolt 66,12; Lk 2,1–14/15–20; Tit 3,4–7; Jn 1,14–18) Jézus hangja „a világ hangja”, avagy: mitől is ünnep az ünnep? Sokan bajban lennének, ha meg kellene fogalmazniuk az igazi tartalmát. A család együttléte – de ha nincs békeesség, csak eltakart feszültségek vannak? Az évés? Az ajándék? Akkor aki szegényebb, annak az ünnepe is szegényebb, szürkébb? A világ hangja a karácsonyi időszakban is hangos, üvöltve csábít, provokál, fényes kirakatokkal, szédületes akciókkal „készít fel” az „ünnepre”. Ezek nem igazi hangok, hamisak, falsak, kiragadnak a lelki békénkből, másfelé fordítják tekintetünket. Ne hagyjuk, álljunk ellen! Egy más hang szólít, aki ismer, és tudja, hogy mi a jó nekünk, akit ma a közösségben együtt dicsérünk, és otthon, a csendben is megszólítunk, és hangjára figyelünk...

Csütörtök (december 26.)

Seregek Ura...! Egyedül te vagy a föld minden országának Istene! Te alkottad az eget és a földet. Ézs 37,16 (Ef 1,3; Jn 1,1–5/6–8/9–14; Zsid 1,1–3/4–6/7; Jn 1,19–28) Egyre „kisebb” a világ, legyőzhető a távolság, élőben nézhető az internet webkameráin a föld másik pontján élők mozgása, az időjárás, még az úrból is kapunk képeket. Óriási kísértés, hogy azt érezze az emberiség: minden a miénk, kezünkben a világ, nemcsak ez a bolygó, hanem immár a Naprendszer távoli pontjaira is kiterjeszti uralmát az ember. Ez abból fakad, hogy nem ismerjük Istent és igéjét. Ézsaiás szavai ma és mindenkor arra emlékeztetnek: mi teremtmények vagyunk, a világ egyetlen Ura a teremtő Isten. A mai ünnepen a gyermek Jézusban a megváltó Isten „szent orcáját” látjuk, aki nem távoli, megközelíthetetlen Úr, hanem hozzánk szeretettel és gondoskodással odahajló, aki elkészített mindent, ami földi és örök életünket illeti. Álljunk meg alázattal a jászol, a gyermek Jézus és a mi mennyei Atyánk előtt!

Péntek (december 27.)

Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljetez úgy, mint a világosság gyermekei. Ef 5,8 (Bír 5,31b; 2Jn 1–6/7/8; Jn 1,29–34) „Iónak lenni jó!” – egy kampány szlogenje ez, amely jöttetekre ösztönzi az embereket. A médiában bemutatott esetek pedig talán motiválják a többieket is, hogy vegyék észre, kinek milyen aprósággal lehet megszépíteni az életét, segíteni a sorsában. Megfigyeltem, általában egészen apró, banális, hétköznapi dolgokról van szó – ami lényeges, hogy szeme, füle, szíve van az illetőnek, észrevesz, és megmozdul, lép, segít. Pál apostol nekünk életre szóló „programot” ad át: a világosság gyermekeiként fényleni, hirdetni azt, akitől fényünket kapjuk. Ez nem „nehéz”, sőt ez a természetes a megtért ember számára: Jézust követni, hiszen ez ad boldogságot.

Szombat (december 28.)

Az Úr ezt mondta Abrámnak: ...megáldalak, nagyra teszem nevedet, és áldás leszel. 1Móz 12,2 (Róm 12,14; Mt 2,13–18; Jn 1,35–42) Idézet egy régi magyar áldásból: „Legyen áldott benned a Fény, / Hogy másoknak is fénye lehess. / Legyen áldott a nap sugara, / És melegítse fel szívedet, / Hogy lehessen nyílt adó forrás / A szeretetedre szomjazóknak. / És legyen áldott támasz karod / A segítségre szorulóknak. / Legyen áldott gyógyír szavad / Minden hozzád fordulónak. / Legyen áldást hozó kezed / Azoknak, kik érte nyúlnak.” Talán ma már nem is értik sokan e szót, régimódinak tartják... Pedig Isten és ember kapcsolatának drágagyöngye, ígéret, amelyet beteljesít az Isten, amelyet Krisztusban csodálatosan minden nép és nemzetség megkapott. Áldás legyen életünkön, hogy őt szolgáljuk és hirdessük életünk minden napján!

■ KÓHÁTI DOROTTYA

KARÁCSONYESTE – MAL 3,20A

Sugarai gyógyulást hoznak

Szenteste – bár sokak számára már maga karácsony – mégis csak a nagy ünnep előestéje, ahogy a régiek mondták: vigíliája. Ez pedig a szó eredeti értelmében „imádkozó virrasztás”. Várakozás a nagy találkozásra. Az adventi várakozás csúcspontja, amikor már a küszöbön állunk, s nyílik az ajtó. Nem csak úgy, mint gyermekkorunkban, amikor a karácsonyfára és az ajándékokra nyíló ajtó előtt toporogtunk...

Készek vagyunk-e találkozni Krisztussal, készek vagyunk-e, hogy ne csak egy pályás kedvességére gondoljunk, hanem mindarra, amit a Betlehemben született gyermek értünk tett a bölcsőtől a keresztfán át a húsvéti sírig, sőt a mennybemeneteltől pünkösdig? Készek vagyunk-e vele találkozni? – ez az igazi nagy kérdés karácsonykor!

Az új szövetség első pillanataiban – az Isten emberré létele (incarnatio) ez – egy ószövetségi ige mondja ki a lényegét. Nemcsak azért, mert a két szövetség ugyanannak az embert szerető Istennek a műve, hanem azért, mert az ige is ugyanaz: Isten teremtő, életet jelentő szava. Amit mond, az úgy van. „Mondta Isten...” – és úgy lett! (Lásd a teremtéstörténet visszatérő fordulatát.)

„Fölragyog majd az igazság napja” – hangzott a malakiási próféciában az ige, és úgy lett. Fölragyogott! „Sugarai gyógyulást hoznak” – és úgy lett. Sugarai gyógyulást hoztak.

S az ige érvényes ma is, ezért 2013 karácsonyán hiszem, hogy számunkra is felragyoghat az igazság napja, és sugarai gyógyulást hozhatnak. S kívánom is mindannyiunknak – magamnak is –, hogy majd december 26-a múltával, az ünnep mérlegét megvonva kimondhassam: úgy lett. Nekem felragyogott, nekem már gyógyulást hozott. S ha ez megtörténik, akkor hirdetem tovább mindenkinek, aki még sötétben van, aki gyógyulásra vár, hogy higgyetek, felragyog, és gyógyulást hoz.

Az igazság napjára mindenki vár. Azt hiszem, kivétel nélkül. Emberi létünk meghatározója az igazságérzet, az igazság utáni vágy.

Várjuk az igazság napját..., és szen-

vedünk a sok igazságtalanságtól. Néha felkiáltunk: nincs igazság! S így is látjuk, valamiért mindig az igazságtalanság győz. Néha bosszankodunk, néha kiabálunk, máskor morgunk vagy méltatlankodunk. Olykor utcára megyünk az igazságtalanság ellen, néha meg cinikusan legyintünk Pilátussal együtt: „Mi az igazság?”

Filozófusok, bölcsészek, természettudósok, politológusok és társadalomtudósok fogalmazták meg, szerintük mi az igazság. Mi, keresztény emberek nem kell, hogy végigjárjuk a keresésnek ezt a zsákutcáját. Mi tudjuk, hogy nem valamit, hanem valakit kell keresnünk.

Amikor a próféta – ma is aktuális, reménykeltő szavaiban – meghirdette: felragyog az igazság napja, akkor egy személyre gondolt. Azóta fel is ragyogott, el is jött, és bemutatkozott: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6) Az ő megjelenése igazi napfelkelte volt. Amikor ma megjelenik az életünkben, újra felragyog.

A tél sötét hónapjaiban minden kis napsugarat nagyra értékelünk. Az élet, a világ s a halál sötétjében mindent meghatározó a jézusi napfelkelte. Ennek első nagy pillanatát ünnepeljük a jelképes értelme miatt tudatosan a téli napfordulóra tett karácsony ünnepén. Ennek az életünk minden napját meghatározó napfelkelteinek az örömet tankoljuk magunkba évről évre Jézus születésnapján.

Mivel felragyogott az igazság napja, Jézus Krisztus, mi az ő igazságából élünk. Így, evangélikus megközelítéssel gondoljuk végig karácsony drága és mély üzenetét – túllépve a pásztorromantikán, a gügyögő gyermekünnepelésen, kilépve a kereskedelmi világ talmi csillogást kínáló bővlikarácsonyából.

Az igazság napjának sugarai gyógyulást hoznak – mondja Malakiási próféta. Ismerjük a fénysugarak jótékony hatását – a gyógyítás világában is gyakran élnek ennek sokféle formájával. Nemcsak a testi betegségek, de a lelki panaszok orvoslásához is szükség van a fényre.

AZ ÜNNEP IGÉJE



Az igazság napsugara is gyógyít. Nem úgy, hogy valamiféle belső titokzatos folyamatokat indít el. Inkább úgy, hogy az igazság napjának fénye más fényben engedi látni az Istentől elszakadt, bűnös ember helyzetét.

A helyzet valóban rossz, a diagnózis végzetes, halálos bajt mutat. De ha az igazság napja beragyogja az életünket, akkor Isten másként tekint ránk. Nem azért, mert mi olyan tiszták, szépek, világos életűek, lelkűek és gondolkodásúak vagyunk. Azért, mert Krisztus fényében lát minket az ítélő Isten.

Krisztusért, az ő fényéért elfogad minket az Isten. Az igazság napja fényével így gyógyít, hogy a reménytelen, elveszett emberből a meggazított, Krisztus fényét továbbtükröző embereké válhatunk. Ahogy énekünk is tanít: „Tisztíts meg teljesen, szentelj meg, hadd legyen / Fényedből fény sugar az életem...” (EÉ 389,4)

A betlehemi csillagfény égi fényjelenség volt. A betlehemi gyermek mennyei fényjelensége: az igazság gyógyító sugarú napja.

Karácsonyeste minden gyertyája, minden fenyőfaizzója, minden csillagszóró-tündöklése ezt a csodát jelezzék számunkra, akik az ő nevével féljük: fölragyogott az igazság napja.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (1F.)

Imádkozunk! Jöjj el, betlehemi gyermek, Urunk, Jézus, és ragyogd be a mai éjszakát, életünk éjszakáját s a mulandóság sötét zugait fényeddel. Világosságod izzón el minden félelmet, rettegést a szívünkben, ragyogj be az utat vissza az atyai házhoz, ahol veled együtt mi is újra Isten gyermekeiként élhetünk. Igazságod fénye járjon át minket, hogy amikor ma és egykor az út végén hazaérkezünk, Atyánk el- és befogadjon minket örök országába. Áldott légy, Urunk, hogy eljöttél, emberreléttél értünk, és újra Isten gyermekeivé tettél minket. Hadd legyen fényedből fény sugar az életünk. Amen.

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Oratio œcumenica

Kegyelmes Atyánk! Te úgy szerettél minket, hogy egyszerűen Fiadat adtad értünk. Benne az irántunk való szereteted öltött testet, benne láthatuk meg szereteted teljességét. Köszönjük neked, hogy Fiadban kijelentted végső akarodat, és általa szeretettel fogod körbe az egész világot.

Atyánk! Te személyválogatás nélkül megajándékoztál minden embert tökéletes szeretettel. Mi, emberek pedig oly sokakat záruk ki a magunk töredékes szeretetéből. Könyörgünk azokért, akik emiatt szenvednek. Vigasztaló kegyelmeddel, életet újító erőddel fordulj a szenvedők felé. Segíts meglátniuk, hogy a te szereteted értük is testté lett.

Könyörgünk azokért, akiknek megkeményedett a szíve, és szeretetlenül gázolnak át másokon saját céljaik érdekében. Állítsd meg őket a szere-

telenség és az önzés útján. Ébreszd fel bennük a vágyat a te igazságod után, és adj erőt nekik, hogy megtegyék azokat a lépéseket, amelyekkel enyhíthetnek az általuk okozott szenvedéseken.

Könyörgünk egyházadért. Te egyszerű és tiszta eszközt adtál a kezünkbe: a szeretet valóságát. Segíts nekünk felismerni az egyetlen szükségességet, ami az emberi közösségből egyházad közösségévé tehet bennünket. Segíts nekünk a téled kapott szeretet valóságában feloldanunk az egyházadat megosztó emberi el-
lentéteinket.

Irgalmas szeretetedre bízunk életünket. Köszönjük, hogy túl minden e világi mélységen teljességre viszed, amit Fiad emberré létezésben kijelentettél – és szereteted vár bennünket Fiad által örökkön-örökké. Ámen.



Minden kezdet nehéz – vallja az emberi tapasztalat. Minden kezdet Istené – hirdeti János felülről kapott bölcsességgel. Akárcsak a monumentális zenei alkotások nyitánya, ez az evangéliumi bevezető is ízelítőt kínál az egész mű legfontosabb kincseiből: Ige, élet, világosság, befogadás, Isten-gyermekesség... A nyitótétel az új kezdet, az új teremtés hajnalfényt ragyogtat fel, amikor a felkelő nap fényében az Ige testet ölt, arcot, nevet kap a betlehemi gyermekben.

Joggal írja Gyökössi Endre: „János evangéliumának első fejezete a legdöbbenetesebb és legmegragadóbb és leglélegzetelállítóbb »vallásos« gondolatépítmény, amelyet valaha ember végiggondolt és leírt.”

János evangéliumának prologusa egyben válasz Bodrog Miklós karácsonyi énekének provokatív kérdésfelvetésére: „Vaksötétben a világ, / Hol egy ember, aki lát?” (EÉ 172,1) Aki tisztán lát, és hatalmas összefüggéseket látat meg, nem más, mint János, a szeretett tanítvány. Ő, aki a legközelebb áll a Mesterhez, nem vész el az apró részletekben. Ahogy Reményik Sándor megénekl: „...János messze áll és egyedül. / Nem tud gyermekről és nem tud anyáról, / Nem születésről, nem fogantatásról, / Csillag, csecsemő, angyalok kara, / Jászol, jászol-szag, – József, Mária, / Rongy és pólya, királyok, pásztorok, / Induló végtelen karácsonyok: / Nem érdeklük...” (János evangéliuma)

Jánost a lényeg, karácsony esszen-

KARÁCSONY ÜNNEPE – JN 1,1–13

Minden kezdet Istené

ciája érdekl. Gyönyörűen fejezi ki ezt a költői kép: „lényéből a szikla-szó kikapott”. Alapigékné valójában ennek a szikla-szónak a felvezetése, előjátéka: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét...” (Jn 1,14)

„Lakott... láttuk...” – de vajon igaz-e ez a csoda jelen időben is? Itt lakik-e ma is közöttünk a testté lett Ige, és látható-e még dicsősége 2014-ben?! Igazán csak akkor találhatunk választ erre az izgalmas kérdésre, ha tisztázunk a „dicsőség” szó eredeti, mély biblikus értelmét, tartalmát. A héber *kábód* kifejezés jelentése: súlyosnak lenni. Vajon van-e még súlya életünkben az igének, az élő Isten szavának?!

Vagy inkább engedünk a tetszetős, korszerűnek tűnő, kísértő gondolatnak, mely szerint az ige csak a „kezdetben volt”, most pedig már a „tettek idejét” éljük? Itt is fontos jól értenünk a bibliai *ige* szó tartalmát. A héber *dábár*, a görög *logosz* Isten súlyos, teremtő szava. Egyaránt jelenti a kimondott szót és a megvalósuló tettet. Amikor a teremtés hajnalán felzendült a teremtő ige: „Legyen világosság” – azonnal világos lett, és a kaoszól megszületett a kozmosz, Isten szépen és jól berendezett teremtett világa. Amikor Jézus csak ennyit mond: „Kelj fel!” – nemcsak a

béna áll talpra, de még Jairus halott lánya is életre kel...

Életünk tragikus hasadása, ellentmondása, a keresztény biznyságtétel hitelvesztésének fő oka, hogy gyakran elválk egymástól a szó és a tett, az elmélet és a gyakorlat, a szépen megfogalmazott ünnepi hitvallás és hétköznapi életünk. Így lesz szavunk, ige hirdetésünk „üres, könnyű beszéddé”, elveszítve súlyát és gyógyító erejét. Így lesz az ízt, zamatot ajándékozó sóból értéktelen salak, ut-
cára dobható hulladék...

A Betlehemből testté lett Igén keresztül Isten megszólal, megszólít és megszólalásra indít. Ennek egyik prototípusa Keresztelő János, akiben János evangélista Isten küldöttét látja: „Ő tanúként jött, hogy biznyságot tegyen a világoosságról, és hogy mindenki higgyen általa.” (Jn 1,7) Mindenki! Hiszen a karácsonyi örömhír nem privatizálható, nem lehet se jászolbölcsőbe, se templomba zárt. „Az Ige... megvilágosít minden embert: ő jött el a világba.” (Jn 1,9)

De vajon befogadjuk-e és továbbadjuk-e őt?! Ha igen, akkor a mi szavunk is életújító tette válnak. Ugyanakkor látnunk kell korlátainkat is, ahogy erre Keresztelő Jánossal kapcsolatban is figyelmeztet igénk: „Nem ő volt a világoosság, de a

világoosságról kellett biznyságot ten-
nie.” (Jn 1,8)

Bár csak ez a szent „kell” feszítene minket is! Nem hallgathatunk, hiszen aki Isten gyermekévé lett, nem tudja, de nem is akarja örömet elfojtani. A „csendes éj” nem lehet néma éj! Az első pásztorok és bölcsék se hallgattak arról, amit hallottak és láttak. Mi pedig – *Jókai Anna* zseniális kifejezésével – mai „pásztorlelkű bölcsékké” lehetünk.

Ha nem élünk ezzel az eséllyel, magát Istent szomorítjuk meg. Az íróról erről szívemarkolóan így vall: „...sír az Isten, s nekünk ágaskodnunk kell, hogy letöröljük a könnyét. Mert a világ rajtunk, embereken áll, és a harmadik évezed a pásztorlelkű bölcséké lesz. Vagy azok leszünk, vagy hagyjuk, hogy tovább sírjon az Isten...”

A kised Jézusról nem írja Lukács, hogy sírt volna, de a Jeruzsálembé érkező Messiásról feljegyz: „...meglátta a várost, megsiratta, és így szólt: »Bár felismerted volna ezen a napon te is a békességre vezető utat!«” (Lk 19,41–42) A betlehemi mezőn felszendülő angyalkar glóriája is erről a nagy eséllyről szól: „a földön békesség” (Lk 2,14). De csak akkor köszönt igazi békesség a földre, ha dicsőséget, azaz: súlyt adunk Istennek és igéjének az életünkben. Súlyt adni azt is

AZ ÜNNEP IGÉJE



jelenti: továbbadni! Felismerve: ami nekem fontos, amiből én élek, az mást is életetni tud.

Befejezésül hadd idézzek néhány sort Szerb György *Jézus a legifjabb tanítványhoz* című költeményéből. Ez a vers közel negyven éve kísér. Még valóban ifjú tanítványként, teológushallgatóként talált meg. Remélem, másokat is hozzám hasonlóan szíven talál:

„Bizony, egyszer majd felszerdül szíam, / és állkapcsodon felpattan a zár, / és beszélned kell... / mert tett a szó, melyért felelni kell... / Hallgatni próbálsz, de a hallgatás / emészt, és rosszízű szádban a csend... / Gyilkolnak tettel s hallgatással is, / (az elhallgatott szó majdnem halott, / de tetszhalál ez, megszakítható)... / Fiam, szeretlek. Indulj és beszélj, / érezd: utadra áldás napja süt, / s az út egy pontján én várlak, ne félj!”

■ GÁNC S PÉTER

Imádkozzunk! Urunk, köszönjük a beszéd és az ének kincsét. Segíts felfedeznünk a neked és a rólad szóló biznyságtétel ajándékát. Nyisd meg szívünket és ajkunkat jó szóra, gyógyító igére, örvendező énekre! S ha lehet, ne csak az ünnepekben, hanem a hétköznapi napokban is. Ámen.

Az evangélium elején járunk. Még csak a harmadik fejezet végén. Még csak a kánaeni menyegző, a templomtisztítás és a Nikodémusszal folytatott beszélgetés zajlott le. Már hangzik az ünnepi kijelentés: „Az Atya szereti a Fiút, és kezébe adott mindent.” (Jn 3,35)

Máté evangéliumának majd a legvégén a föltámadás után a halált is legyőző Úr Jézus mondja ki: „Nekem adatott minden hatalom...” (Mt 28,18) S valóban, ott látszik is, hogy övé minden hatalom. Megtörte a bűn és a halál erejét. Nem tudta legyőzni sem Kajafás, sem Pilátus.

Máté evangéliumában az evangélium végén hangzik a biznyságtétel: „Nekem adatott minden hatalom...” Hatalommal telve küldi ki tanítványait: „...tegyetek tanítvánnyá minden népet...” (Mt 28,19) János evangéliumában már az elején halljuk: „Az Atya szereti a Fiút, és kezébe adott mindent.”

S nekünk karácsony másnapján, amikor a gyermek Jézus köré igyekszik a világ, amikor a kisedet ünnepleni jönnek sokan a templomba, hirdeti az evangélium – tán figyelmeztetésül, emlékeztetésül, talán éppen biztatásként –: „Az Atya szereti a Fiút, és kezébe adott mindent.”

Már az evangélium elején. Már az

KARÁCSONY 2. NAPJA – JN 3,35–36

Elejétől végéig

egyházi esztendő elején. És a Fiú, Jézus, akinek kezébe adott mindent az Atya, elindul, és csodát tesz, meghallja a segítséget kérő apa kiáltását, és észreveszi a köré gyülekezők hiányát: megvendégeli az ötezer embert.

De amikor el akarnak jönni, hogy királlyá tegyék, Jézus eltűnik előlük, és elvonul a hegyre egymagában. Övé minden hatalom, és lemond arról, hogy ezt a hatalmat elismert módon gyakorolja. Bár Izráel királya, nem akar ember faragta királyi székbe ülni. S ettől kezdve egymaga marad. És elfogják, s hiába Pilátus minden emberi igyekezete, azt tesznek vele, amit akarnak, megveretik és megölik – pedig az Atya mindent a kezébe adott.

Ami Jézussal történt, az úgy történt vele, hogy ő hatalma teljességében volt. Nem gyengeségében, nem baleságából, hanem hatalma teljességében járta végig a szenvedésnek ezt az útját, hogy mások bűneit magára vette.

Akin az Úr Lelke nyugodott, a tanács és az erő Lelke hatalmának teljességében tűrte, elszenvetve a hamis

vádakat, tanítványa árulását, Péter tagadását, Pilátus akaratgyengeségét, a főpapok hatalomféltését. Erről már az evangélium elején, az egyházi esztendő elején tanúságot tesz nekünk a Szentlélek.

Az első vértanú, István diakónus ünnepén megemlékezik az egyház arról, hogy a tanítvány nem lehet nagyobb, mint a mestere. Az *Apostolok cselekedeteinek szerzője* ezt úgy fejezi ki, hogy a vértanúságra készülő István szájába hasonló szavakat ad, mint ahogy Jézus könyörgött az Atyához: „Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet!” És: „Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!” (ApCsel 7,59.60)

István vértanú nemcsak szavakban vált Jézus követőjévé, hanem abban a szelidségben is, ahogyan hordozta, elviselte az őt elítélők haragját. István vértanú ünnepén, amikor Krisztus királyi hatalmát körülálló és őt dicsőítő szolgálókról kezdünk megemlékezni (december 27.: János apostol, december 28.: aprószentek), a Mesterről, Jézusról szóló biznyságtélt

követően azonnal a tanítványokról szól az Írás: „Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta.” (Jn 3,36)

A hit nem csupán annyit jelent, hogy a karácsonyi gyermek Jézusról hiszem, hogy ő az Isten Fia, a mindenség királya, hanem a hit engedelmeskedik Jézusnak, követi őt. A hit követi Jézust a szelidségben: ahogyan Jézus hordozta a világ bűnét, a tanítvány is ugyanúgy hordozza mások ellene irányuló bűneit. Vállára veszi azokat, mert ahogyan Jézus emberré lett értünk, és közösséget vállalt velünk, a tanítvány is úgy vállal közösséget a körülötte élőkkel. Nem gyengeségből, nem baleságból, hanem éppen annak biznyságával, hogy örök élete van, hogy Jézusért valóban övé minden.

Az evangélium elején, az egyházi év elején hangzik az ige Jézusról és a tanítványokról. Jézusé minden hatalom, és a Jézusban bízó tanítványé az élet teljessége. S elindulunk Jézus

AZ ÜNNEP IGÉJE



nyomában. És Jézussal együtt szám-talanszor meg fogjuk tapasztalni az ellenkezőjét. Mert az erőszakosok tért hódítanak, a rámenősek teret nyernek, a leleményesek megtalálják a kiskapukat az érvényesüléshez.

De azzal a hittel járjuk végig élet-utunkat, hogy mégis Urunké, Jézusé minden hatalom mennyen és földön, és ő ad nekünk is életet örökkön-örökké. Ámen.

■ BENCZE ANDRÁS

Imádkozzunk! Úr Jézus Krisztus, aki értünk gyermekévé lettél, bocsásd meg nekünk, hogy nem merünk kicsinyek és gyengék lenni! Bocsásd meg, ha erőseknek és hatalmasoknak mutatjuk magunkat. Áraszd ránk Szentlelkedet, a tanács és erő Lelkét, hogy higgyünk benned, és kövessünk téged, amikor magadra veszed bűneink terhét, hogy egyik lehessünk veled az Atya dicsőségében is, aki élsz és uralkodol mind-örökkön-örökké. Ámen.

Credo háromféleképpen

▶ Változatos formákban mutatkozott meg a „hiszekegy” december 16-án Budapesten, a Mozsár kávéház emeletén megtartott Credo-esten. A negyedévente megjelenő evangélikus kulturális folyóirat, a *Credo* szerkesztősége időről időre várja az érdeklődőket ezekre az alkalmakra. Az adventi összefüggésben a széksorokat megtöltő közönség három új kötetet, illetve kettőnek a szerzőivel is megismerkedhetett. Az est háziasszonya *Zászkaliczky Zsuzsanna*, a folyóirat főszerkesztője volt, az egyes „felvonások” között pedig Bach-muzsika csendült föl *Bozzai Balázs* hegedűművész jóvoltából.



Füller Tímea (balra) hallgatja az első kötetét méltató Vancsó Évát

A jég hátán is imádkozva

Ki gondolta volna, hogy *Ordass Lajos* evangélikus püspök a messzi északra vágyott? Hogy egy 17. századi izlandi lelkész-költő, *Hallgrímur Pétursson* imádságait is magyarra fordította?

Az elhallgattatás, a belső emigráció éveiben találkozott Ordass az idegen táj különös, mégis talán ismerős kincseivel. Bár a fordításról értesülő akkori izlandi püspök nagy szeretettel invitálta, mégsem juthatott el a mesés vidékre – az államhatalom egy korábban tervezett másik útját is megakadályozta. Erről a közönség a püspök egyik 1964. májusi naplójegyzetéből értesülhetett, amelyet *ifj. Zászkaliczky Pál* olvasott fel. A jelenlévők ellenben közelebb kerülhettek az egzotikus vidékhez az Izlandi Köztársaság magyarországi tiszteletbeli főkonzuljának, *Utassy Ferenc*nek a jóvoltából, aki a *Passió-énekek* címet viselő kötetet, illetve az imádságok szerzőjét bemutatta.

Az Ordass Lajos Alapítvány gondozásában most megjelent kiadvány az első magyarországi, de nem az első magyar nyelvű kiadása *Hallgrímur Pétursson* munkájának: 1974-ben már kiadták Reykjavíkban. Ezzel együtt az új kiadást történelmi eseménynek lehet nevezni, annál is inkább, mert jövőre lesz a szerző születésének negyvenedik évfordulója – hívta fel a figyelmet a konzul.

Utassy Ferenc a Credo-esten is hivat tudott ácsolni az izlandi és a magyar néplélek között. Munkáján túl személyes élményei is segítettek ebben: egykor orgonistaként is szolgált Izlandon, és számtalanszor találkozott a passióénekekkel.

A szigetország egyik legjelentősebb, ma is ható költője *Hallgrímur Pétursson*. Földi útjának végén minden izlanditól az ő zsoltáiraival búcsúznak napjainkban is. A *Passió-énekek* alapmű, mely nemhiába ért meg nyolcvanhat kiadást hazájában – hangzott el.

Probstner János grafikáival jelent meg az északi imádságoskönyv egyedi magyar kontósban. A művész elárulta a közönségnek: a kötet elolvasása után más ember lett.

Tócsatükörbe pillantva

A jeges tengerek után tócsatükörbe nézhetett a közönség, és benne megláthatta az eget – ahogy erre a *Füller Tímea* első kötetét bemutató, az íráskor által láthatóan megérintett *Vancsó Éva* irodalomtörténész rávilágított. Az ötgyermekes tengelici lelkészfeleség – végzettségét tekintve zeneművész, zenetanár – mesélés kedve sokak számára ismerős lehet, hisz Füller Tímea évek óta rendszeres szerzője hetilapunknak. Nem véletlenül szövődött szívbéli szövetsége az *Evangelikus Élet* olvasószervezetével, *Dobsonyi Sándorral*, aki örömmel vállalta a *Tócsatükörben* címmel a Luther Kiadónál megjelent kötet szerkesztését.

Vancsó Éva személyes hangon mutatta be a kispróza alkotásokat – meséket, tárcákat, novellákat – tartalmazó kötetet, kiemelve azt a két írást is – a *Béka Réka* és a *Gyerekkincs* címűt –, amelyeket azután a meghívott színművészek, *Bokor Zsuzsa* és *Nagy Ferenc* elevenítették meg felolvasásukkal. A talpig becsületes, hat éves szöszke kislány fürdőruhában didergő alakját vagy a fogfájós, gyerekeinek a semmiből lakomát készítő édesanya arcát bizonyára magával vitte a közönség, és a hallottak hozzáadtak valamit a csillogó-villogó Andrassy út fényeihez...

Megállva

Kertész Eszter vékony kis kötetéről, melyet „negyed óra alatt” el lehet olvasni, *Szigethy Gábor* irodalom- és színháztörténész bizonyította be: hatása órákban nem mérhető, szavait ugyanis érlelnie kell magában a befogadónak. A jó könyvek ismérve – állította a *Németh László*t idéző *Szigethy Gábor* –, hogy az ember kénytelen néha félretenni őket. *Kertész Eszter Szalma és glória* című kötet a szerzőre jellemző pontossággal, letisztultsággal megállásra, elidőzésre készíti az olvasót. És nem csak a szavak megkapóak a kötetben, a versekhez társuló fotókat – meglepő finomsággal – a szerző kamasz fia, *Kertész Ambrus* készítette.

■ KINYIK ANITA

Karácsony zenei esszenciája

▶ Mi más is fejezné ki legjobban a megtestesülés csodáját, örömjongását, imádatát, dicsőségét, valamint mindennemű, karácsonyhoz kapcsolódó emberi érzést és érzelmeket, mint *Johann Sebastian Bach Magnificatja* (BWV 243)? *Bach* a lipcsei Tamás-templo m zeneigazgatójaként és kántoraként eltöltött első évében, 1723-ban zenésítette meg – mintegy bemutatkozásul – *Lukács evangéliumának* latin fordítását (Lk 1,46–55), Mária hálaénekét.

A remekmű pontosan 290 éve, december 25-én, az esti istentiszteleten, az akkor még háromnapos karácsony első napján csendült fel először. És hogy miért is este? A zsoltósmában a négy nagy óra, vagyis imaóra (laudes, vespera, kompletórium, matutinum) mindegyikének van egy úgynevezett kantikuma (dicsőítő éneke). Így Máriaének az angali üdvözet után mondott hálaéneke a vesperás kantikuma.

Ekkor azonban még nem a sokak által ismert – a *Lutheránia* előadásában nem ritkán felcsendülő – tizenkét tételes D-dúr verzió szólalt meg, mert Mária hálaénekét az eredetileg Esz-dúrban elhangzott műben (BWV 243a) a mester négy betétet látta el, amelyeket az eredeti kézirat végére írt. A korabeli lutheránus gyakorlatban ugyanis – alighanem népi hagyományként – karácsonykor a gregorián *Magnificatba* német és latin nyelvű karácsonyi énekeket iktattak, s ezek alatt pásztor-

játékokat játszottak. Így szerepel *Bach* eredeti kéziratában a *Vom Himmel hoch* kezdetű korál, a *Freut euch und jubiliert* és a *Gloria in excelsis Deo* kar-tétel, valamint a *Virga Jesse floruit* szoprán-basszus duett.

Lipcseben a bibliai szöveg vagy annak megzenésítése húsvétkor, pünkösdkor és a három tradicionális Mária-ünnepen is (Mária tisztulása – február 2., angali üdvözet – március 25. és Mária látogatása Erzsébetnél – július 2.) elhangzott. Ezért *Bach* egy 1728 és 1731 közötti átdolgozás során elhagyta feldolgozásából a karácsonyi betéteket, fél hanggal lejjebb transzponálta művét, és egyéb kisebb változtatásokat eszközölt rajta. Az így átalakított *Magnificat*ot 1733. július 2-án mutatták be.

A két verzióban fennmaradt *Magnificat* azon kevés mű egyike, amelyben *Bach* az öt szólista mellett ötszólamú kórust használ (az élete végén összeállított *h-moll mise* és a *Jesu, meine Freude* motetta mellett). Szintén az ünnep dicsőségét hangsúlyozza a korabeli hangszerekből kihozható legfényesebb hangszereléssel s a szokatlanul nagy apparátussal. A szokásos két hegedű, brácsa és continuo mellett üstdobot és három trombitát, két oboát (illetve oboa d'amorét), valamint két furulyát (Blockflötét) vagy harántfuvolát írt elő.

A barokk retorika a *Magnificatban* is kiemelt figyelmet érdemel. Erről bővebben *dr. Kamp Salamon* írt és tartott rádió-előadást (például az *Omnes generationest* a kezdőhangok és a téma rengeteg ismétlése teszi érzékletessé). *Bach*ot ugyanis az teszi

a szövegábrázolásban naggyá, hogy csak egyes, különösen fontos szavakat emel ki, s egy-egy tételt teljesen ennek rendel alá.

A mű keretes szerkezetű (nyitó és záró kórustétel, ez utóbbi a doxológia), s ezen belül három részre tagolható. A részeket hatalmas, mindent elsöpítő kórustétel zárja: az *Omnes generationes*, a *Fecit potentiam* és a *Sicut locutus*.

Számomra a szólótételek közül – s talán nem csak személyes kötődésem miatt – az *Et misericordia* a legemberközelebbi, ahogy az alt és a tenor összefonódik a duettben, eggyé válnak Isten tiszteletében, hiszen ő irtalmas mindazokhoz, akik őt félik.

A *Deposuit* tételben a tenorszólo érzékletesen fejezi ki, hogyan dönti le az Úr trónjairól a hatalmasokat, hogy igazságot szolgáltatson, és az alázatosakat felemelje. A kórustételeken kívül egyedül ez a szólótétel drámai, a többi inkább bensőséges. Ezt követően – *Esurientes implevit bonis* – az alt szólista meséli el a fuvolák egyszerűségét megfestő kíséretével, miként tölti be az Úr az éhezők szükségleteit, és ajándékozza meg őket gazdagon: a zenében gazdagon díszített hosszas tizenhatodmenettel.

Gregorián gyakorlatra utal vissza a *Suscipit Israel* tercettje, ahol az oboák a három énekhang fölött a gregoriánból ismert zsoltsárdallamot (tonus peregrinus) játsszák. De ha mindezeket nem is tudjuk a műről, mindenképpen hatással lesz ránk, mert sugárzik belőle a karácsony ünnepi légköre.

■ HALÁSZ-TÁBORSZKY GYÖRGYI



Karácsonyi koncertre várta a meghívott vendégeket a Boyzless Voice női kamaragyűttes, amely tagjai között tudhatja szerkesztőségi titkárnkat, Balla Mária-t is (jobbról a második). A budapesti Benczúr Házban rendezett, december 13-i estével a csapat tagjai – az Evangelikus Külmisziói Egyesület „arcaiként” – a külmiszióra igyekeztek irányítani a figyelmet. Ennek célját szolgálták az ozstatlan sikert aratott koncerten összegyűlt adományok is. A este házigazdája *Radosné Lengyel Anna* déli egyházkerületi felügyelő, fővédnöke *Pröhle Gergely* volt. Egyházunk országos felügyelője családi indíttatása révén – mint elmondta – maga is jó barátságban van a muzsikával.

Ez az a nap!

Rádió

karácsonyi dicsőítő dalokkal

www.ezazanap.hu

Hallgatható még okostelefon alkalmazáson keresztül is! (Android, iOS)

Kötéltánc a korszakok között

Beszélgetés dr. Lackner Pál püspökkel

► A Protestáns Tábortársaság Szolgálat püspöki hivatalában történt váltás következtében 2012-ben a terepszínű ruhát félretéve dr. Lackner Pál „civilben” szállt táborba. Jelenlegi szolgálatáról a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának második emeletén található – püspököknek kevésbé mondható – szobájában beszélgettünk.

– Milyen minőségben üdvözölhetjük püspök urat?

– A püspök „nyugdíjba menetele” után is püspök, mint cím, hordja a

egész más kérdések merülnek föl. Az egzisztenciális kérdések kerülnek előtérbe. Élet vagy halál. A lelkész a katonák között olyan, mint a hajón

tése alapján áprilisban közgyűlés fog dönteni.

– Határon túli gyülekezetek viszont még mindig vannak.

– A Maek munkájához tartozik a határon túli gyülekezetek látogatása. Az adventtől vízkeresztig tartó időszak lelkipásztori szempontból nagyon intenzív periódus. Szlovákiában például jó néhány gyülekezet van, ahol nincs rendszeres magyar istentisztelet. Megpróbáltunk a közelből lelkészeket toborozni. Kará-

– Milyen kihívásokkal néz szembe a testületi iroda?

– Nemrég zsinati ülészak zajlott, a kolléganők épp a hanganyag dokumentálásával küszködnek... Mint minden egyházigazgatási szervezetnek, a testületi irodának is a jelen kiszolgálása mellett a jövő építését, tervezését kell szolgálnia. Sok minden nem a mi kompetenciánk; például annak aprólékos megfigyelése, hogyan mozognak a gyülekezeti tagok az országban, például a jobb megélhetés kedvéért. Az iroda ezzel bajosan számolhat, de a jelenség követésével érdemes foglalkozni. Az emberek költözködnek kis faluból nagy faluba, keletről nyugatra, vidékről a fővárosba, fővárosból a főváros agglomerációjába. Fontos, hogy valamilyen módon számon tudjuk őket tartani. Száz százalékig ez sohasem sikerülhet, de legalább a trendekkel érdemes tisztában lenni. Ezért foglalkozunk ilyen részletesen a missziós stratégia kidolgozásával.

Hasonlóan izgalmas kérdés lesz számunkra ettől nem elválasztható módon az iskolában a kötelező etikaoktatást kiváltó hitoktatás – ezt ilyen sorrendben érdemes megjegyezni, hisz az etika a kötelező tárgy, nem a hittan. Ez most hatalmas terheket ró kollégákra, hitoktatókra, egész egyházunkra. Kell, hogy legyen azonban rövid távú, megvalósítható egyház- és gyülekezetépítő aspektusa is az új rendszernek, hiszen a statisztikák tanúsága szerint is több embert érünk el. Ez nagyon komplex csomag tehát.

A biológia azt tanítja, hogy minden élőlény addig marad életben, amíg a környezeti kihívásokhoz alkalmazkodni tud. Az egyháznak is válaszolnia kell sok környezeti kérdésre, aktuális kihívásra, nem feladva alapvető üzenetét, az evangéliumot. Izgalmas kötéltánc ez.

– Nem tűnik a tábortársasági lelkészi tapasztalatait, a létkérdésekkel való szoros szembekerülés után kevésbé jelentősnek az Üllői úti „aktakuckókadás”?

– Nem tartom egészen korrektnek a kettő összevetését. A marhapörkö-

Ezeket nem lehet összekeverni, összemossni, pláne nem kijátszani egymás ellen. Másféle képességeket igényelnek. Melyik a fontosabb, melyik a jobb? Az egyház teljességéhez hozzátartozik az, hogy sokszínű. Az egyháznak nem kell uniformizálnak lenni a szó rossz értelmében. A gyülekezetek sem egyformák, gondoljunk csak egy – a szó eredeti értelmében vett – polgári gyülekezetre, egy panelközegben élő csapatra, egy tiszta evangélikus falura vagy egy szórványterületre. Ezek mind-mind speciális lelkigondozást igénylő területek.

– Akkor tehát kinek-minek hol a helye?

– Kétféleképpen lehet különböző dolgok között valamiféle rendszert teremteni. Vagy a legnagyobb közös osztót keressük, és lefelé megyünk, vagy a legkisebb közös többszöröst, és fölfelé. Az egyház, ha pesszimista, az előbbit, ha optimista és derűlátó, az utóbbit választja. Nem baj, hogy nyelvekben, kegyességekben, földrajzi elhelyezkedésben, szociális helyzetben, életkori összetételben, végzettségben és ezek kombinációjában egyházunk ilyen sokszínű, sőt. Minél több dolgot van kézzelfogható közelségben, annál nagyobb az esélyünk arra, hogy valahol elérjünk valamit.

Az egyház nagy virágoskerthez vagy erdőhöz hasonlítható, ahol nem minden nő mindig egyszerre. Vannak periódusok. Vannak tavaszi és őszi növények. Hol voltak már őszi krókuszok? Tavasszal elvirágoztak, de jövőre újra lesznek. Vannak olyan dolgok, amelyek egy-egy korszakban voltak meghatározók, aztán rendre elvesztik korszakos jelentőségüket. Ez persze nem jelenti azt, hogy az Úristen esetleg majd nem gondolja valamikor, hogy egy következő periódusban épp rájuk lesz szükség.

– Humorérzéke láthatóan az embert próbáló élethelyzetek megtapasztalása és az éles váltás után is megmaradt...

– A humor szó a görögben folyadékot jelent. Néha humorral lelkipásztori vagy pedagógiai szempontból is többet el lehet érni, mint bármiféle okoskodással. Persze tudni



KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

keresztet. És vannak bizonyos esetek, mikor nem kérdés, hogy egyházunkat képviselnie kell – például amikor valaki megbetegszik.

A tábortársasági megbízatás megszűnte után, 2012 elejétől idén február 1-jéig programkoordinátori feladatokat láttam el, és persze minden egyéb feladatot, ami ehhez még hozzájött alkalmi vagy eseti megbízás-ként. Azóta fölállt a testületi iroda, és annak a vezetése lett az osztályrészem.

– Mit rejt a testületi iroda elnevezés és intézményszerűsített forma?

– A testületi iroda új konstrukció, feladata egyházunk mindenféle testületi munkájának előkészítése, koordinálása, dokumentálása. Egyházunk méretéhez képest nagyon sok a testület, nagyon sok papírt gyártunk – ennek a végig gondolása fontos feladata lesz a 2014-es évnek.

– A környezetkímélés szempontjából?

– Abból is, meg persze önmagunk kímélése miatt is. Ahogy a régiek mondták: „A tett halála a bizottság.”

– Merőben más természetű feladatkör ez a „bizottsági”, mint a tábortársasági püspökség volt...

– A különböző hadműveletekben, például Afganisztánban sok volt a lelkipásztori, lelkészi feladat, az adminisztráció nyilván kevesebb. Persze ebben a házban is lelkipásztori nyitottsággal, lelkiürellettel kell járni-kelni. A tábortársasági „gyülekezet” azonban nagyon sajátos. Tizennyolctól ötvenhét éves korig terjedő, jórészt férfiakból álló populáció. Egészség-ügyleg-pszichikailag szűrt csoportról van szó. Sokkal kevésbé tradicionális közeg, amely sokkal direkter tesz fel kérdéseket. Ez érthető, hisz a katonai gondolkodás alapvetően célorientált, a feladatok megoldására koncentrálnak. Nem biztos, hogy van idő az udvariassági formulákra.

Olyan kihívások elé állítja ez a létforma a benne élőket, amelyek miatt

utazónak a mentőöv – addig jó, míg nem kell hozzányúlani. A nehezebb missziókban – Irakban, Afganisztánban – gyakran olyan impulzusok érik a katonákat, hogy aztán kénytelenek a mentőövhöz nyúlni. Nem a klasszikus kenetteljes, kánaáni szókinccsel szólítanak meg, mégis érteni kell a szavakat.

– Mennyiben van még kötődése a tábortársasági munkához?

– Van még jó néhány katoná, aki az interneten megkeres, ha bármilyen lelki problémája van, és lelkipásztorozást igényel, különösen, ha olyan misszióban van kinn, amelyben nincs tábortársasági lelkész. A két evangélikus kollégával, akik bent maradtak a rendszerben – Nánai László Endre őrnaggyal, jelenleg hivatalvezetővel, püspökhelyettesével, illetve a Pápan szolgálat Szabó Ferenc főhadnaggyal –, jó a kapcsolat. Persze egykori külföldi kollégákkal is. Pár hete voltam például az osztrák tábortársaság szuperintendens búcsúztatóján, hogy a hetévi együttműködést, bajtársiasságot lezárjuk...

– Nagy csinnadrattával indult el 2006-ban Orosházán a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek), melynek főtitkári teendőit szintén Önre bízta, a szervezet mostanra azonban érezhetően veszített lendületéből...

– A Maek rossz időben létrejött szervezet. Két évtizeddel ezelőtt feltehetőleg nagyobb vitalitása lett volna. A határon túli magyarság közötti munka- és információáramlás koordinálása, összefogása, emellett például az Útitárs kiadása lett a feladata. Az, hogy a Maek önálló egyesület, költségvetésünknek igen jelentős százalékát felemészt. Bank, könyvelés, bevallások, törvényi kötelezettségek teljesítése viszi el az energiáink jó részét. Valószínűleg inkább lazább testületként vagy egyetként kell a jövőben tovább működtetni. Erőből a mostani elnökségi ülés előkészí-

csony első napján Farnadra – ami Esztergomból északra, negyven kilométerre található – például magam megyek.

A lutheri reformáció alapvető felismerése, hogy az ember az Úristennel leginkább saját anyanyelvén tud kommunikálni. Ezért vezetnek be Luther és követői a népryelven történeti istentiszteleteket, ezért fordítják le a Szentírást... Lehetőség szerint nekünk is meg kell próbálnunk nemcsak a határon túli igényeket, hanem a hazai német és szlovák ajkú gyülekezetek igényeit is kielégíteni. Egyházunk a maga módján, a maga lehetőségeinek megfelelően próbálja ezt megvalósítani.

– Ha nem a Maek keretein belül, akkor...?

– Hogy kell-e mindehhez szervezetre, az fogas kérdés. Szociológiailag vagy akár egyházzsziológiai is nagyon izgalmas, hogy egy spontán mozgalom mikor válik intézménnyé, és ezzel hogyan meredve meg, veszt el lendületét. Ez igaz nem csupán az ókeresztény egyházra, hanem kicsit a reformációra, sőt meg merem kockáztatni: az evangélikus mozgalmak egy részére is. Az egyház elsősorban a gyülekezeteiben él. Fontosak a testületek, intézmények, egyesületek, de maga a gyülekezeti aktivitás a meghatározó, az összes többi ennek a támogatására jött létre. A kérdés az, hogy a központi adminisztráció, ha pesszimista vagyok: mennyiben gátolja, ha optimista: mennyiben segíti és teszi hatékonyabbá a gyülekezetekben folyó munkát.



„Ora et labora” – Szemerei János és dr. Lackner Pál (balról jobbra) püspökök a soproni líceum laboratóriumának felszentelésén

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

tet a málnatortával ugyanis nem lehet korrekten összehasonlítani. Mindezt csak a maga műfajával. Az adminisztrációs, testületi munkának is megvan a maga felelőssége, stressze.

kell, minek hol a határa. A lelkészi szolgálatban alapvető, hogy az evangéliumot vesszük komolyan, és nem önmagunkat túl komolyan.

■ KINYIK ANITA

Deutsche Anlage

Redakteur:
HOLGER MANKE

Zum Abschied ein Wort des Dankes



KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

Nach gut fünf Jahren und 22 Ausgaben der „Deutschen Anlage“ nehme ich von der Aufgabe als Redakteur dieser Seite Abschied – und sage Dank. Dem Chefredakteur und allen Mitarbeitern von *Evangelikus Élet*. All denen, die diese Seite in deutscher Sprache in „meiner“ Zeit aufmerksam verfolgt haben.

Die bayerisch-ungarische Partnerschaft und Eindrücke aus aller Welt – so auch aus Afrika und Russland – gesellten sich auf dieser Seite zusammen. Gesellschaftliche, geschichtliche und kirchliche Themen fanden ebenso Platz wie Zeugnisse gelebten Glaubens. Gemeindeglieder kamen ebenso zu Wort wie Kirchenleiter, Pfarrer und Lehrer ebenso wie Musiker und Berufsjournalisten. Ich danke allen, die zu dieser Vielfalt beigetragen haben, sei es als Gastautoren, sei es als Interviewpartner:

Seit Oktober 2008 waren dies: *Gregor Badeda* (Sünching), *Renée Ricarda Billau* (Heilbronn), *Diakon Fritz Blanz* (Nürnberg), *Dekan Jürgen Blechschmidt* (Rüheim), *Reinhard Börner* (Wilhelmsdorf), *Pfr. Manfred Brockmann* (Wladiwostok/Russland), *Prof. Dr. Alexander Deeg* (Leipzig), *Tanja Döhler* (Nürnberg), *Pfr. Johannes Erlbruch* (Budapest), *Pfr. Klaus Eysel* (Pyrbaum), *Bischof Dr. Tamás Fabiny* (Budapest), *Landesbischof i.R. Dr. Johannes Friedrich* (Spalt), *Pfr. Tobias Fritsche* (Nürnberg), *Bischof Péter Gáncs* (Budapest), *Sebastian Garthoff* (Bilzingsleben), *Pfr. Bernd Grosser* (Ebern), *Prof. Johanna Haberer* (Erlangen), *Pfr. Christof Hechtel* (Nürnberg), *Prof. Dr. Martin Hoffmann* (San José/Costa Rica), *Herbert Höglmeier* (Schrobenhausen), *Lajos Káposzta* (Soltvadkert), *Vera Kiesewetter* (Bramberg), *Pfr. Dr. Gerhard Knoth* (Neuendettelsau), *Pfr. Julian Lademann* (Au in der Hallertau), *Patrick Leistner* (München), *Csenge Madocsai* (Budapest), *Lelle Madocsai* (Budapest), *Diakoniepräsident i.R. Dr. Ludwig Markert* (Fürth), *Oberkirchenrat Michael Martin* (München), *Tamás Mészáros* (Csákvár), *Dekan Holger Milkau* (Neapel/Italien), *Pfr. Zoltán Péter* (Cegléd), *Dr. Gerhard Pfeiffer* (Bobingen), *Hans-Joachim Pittius* (Schrobenhausen), *Oberkirchenrat i.R. Gotthart Preiser* (Haßfurt), *Oberkirchenrat i.R. Claus-Jürgen Roepke* (Gräfelfing), *Sigrid Schmidts* (Augsburg), *Pfr. Gerhard Schorr* (Nürnberg), *Pfr. George Scriba* (Pietermaritzburg/Südafrika), *Anikó Solyom* (Budapest), *Rev. Alan Stockbridge* (Ebern), *Pfr. Simon Stritar* (Olching), *Adrien Szekeres* (Budapest), *Dr. Klára Tarr-Cselovszky* (Budapest), *Pfr. Andreas Wellmer* (Minden), *Kirchenrat Ulrich Zenker* (München)

Meiner Nachfolgerin oder meinem Nachfolger wünsche ich viel Freude und Segen bei der Fortführung der „Deutschen Anlage“. Ich wünsche allen Lesern ein besinnliches Weihnachtsfest und Gottes Segen und Geleit im neuen Jahr.

■ HOLGER MANKE

Ich wollte einfach nur vor Menschen singen

Adrien Szekeres über Weihnachten und über das Musikgeschäft

► **Besonders im Advent war sie landauf-landab unterwegs. Mit ihren Liedern stimmte sie ihr Publikum auf das Weihnachtsfest ein – und dies regelmäßig in Kirchenkonzerten. Adrien Szekeres spricht darüber, was sie ihren Zuhörern geben möchte und was sie selbst seelisch erfüllt. Und auch darüber, was ihr in der gegenwärtigen Musiklandschaft Sorge bereitet.**

– *Mit Ihrer Konzertreihe zu den vier Jahreszeiten spüren Sie den Stimmungen der Jahreszeiten nach. Welche Stimmungen des Winters sind Ihnen wichtig?*

– Ich denke, der Advent ist die schönste Zeit des Winters. Deshalb gebe ich auch im Advent viele Konzerte und bin im ganzen Land unterwegs. Ich versuche musikalisch auf den Advent einzustimmen, damit die Menschen sich nicht nur auf das Einkufen und auf sonstige Pflichten konzentrieren, sondern sich auch seelisch auf den Weg zum Weihnachtsfest begeben können.

Freilich zeigen der Jahreswechsel und Fasching ein anderes musikalisches Gesicht. Die Konzertreihe ist auch deshalb so interessant, weil wir die Vielfarbigkeit und den Reichtum der einzelnen Jahreszeiten vorstellen können. Dabei zeigen wir, dass jede Jahreszeit Lieder hat, die hörens- und singenswert sind.

– *Wodurch unterscheidet sich ein Konzert in einer Kirche von einem Auftritt in einer Konzerthalle?*

– Eine Kirche betreten wir – als Musiker und Sänger, aber auch als Publikum – schon mit einer ganz anderen Haltung und erwarten ein anderes Erleben. Ich denke, es ist ausgesprochen gut, in dieser Zeit in Kirchen Advents- und Weihnachtslieder zu singen, denn ihre Wirkung verstärkt sich im sakralen Raum. So erhalten die Menschen meiner Meinung nach ein vollkommenes und viel komplexeres und bewegenderes musikalisches Erlebnis, als würden sie die Weihnachtslieder nur in einem Kulturhaus oder in ihrer Wohnung hören.

– *Abgesehen, von den Eindrücken, die die Konzertbesucher mit nach Hause nehmen: Welche Wirkung hat ein solcher Abend auf Sie als Künstlerin?*

– Auf der Bühne stellt sich zwischen Künstler und Publikum eine interessantes Spiel von Geben und Nehmen ein. Ich profitiere vielleicht sogar noch mehr, als ich geben kann. Denn es ist großartig, wenn man mit seiner Stimme und seinen Liedern Gefühle vermitteln kann. Vielleicht kann die Musik den Menschen etwas geben, was womöglich angelegt, doch vielleicht noch mit Leben, mit Musik erfüllt werden kann. Wenn dann Weihnachten kommt, bin ich meist ein wenig erschöpft, doch seelisch bin ich so erfüllt, dass ich noch Monate lang davon zehren kann.

– *Vor fünf Jahren erschien Ihr Weihnachtsalbum „A szeretet ünnepe“ – „Am Fest der Liebe“. Was bewegte Sie dazu?*

– Nimmt man jahreszeitliche Alben auf, dann sicherlich nicht in der Absicht hoher Verkaufszahlen. Ich mag Weihnachten und die dazu gehörenden Lieder – und diese wollte ich mit den Menschen teilen. Ich hatte Vorstellungen, wie ich bestimmte Lieder gerne singen würde, und ich bin froh, dass ich das dann auch realisieren konnte.

Die Grundidee rührt übrigens von einem Konzert her, das ich im Dezember 2006 im Thália-Theater gegeben habe. Mein Mann und Produzent *Gábor Kiss* und ich haben das Publikum mit einem Minialbum mit drei Weihnachtsliedern beschenkt. Die Rückmeldungen waren überwältigend: Viele fragten, warum wir nicht ein ganzes Weihnachtsalbum herausgeben. Und das setzten wir dann in die Tat um.

– *Ist es eigentlich schwer, auf dem Musikmarkt zu bestehen?*

– Als ich zu singen anfang, motivierte mich nicht die Aussicht, dass ich in schönen Kleidern auftreten könnte, dass die Menschen bei meinen Konzerten schreien und mich auf der Straße bestürmen. Sondern ich wollte einfach nur singen und Konzerte geben. Ich singe viel lieber vor einem Publikum als unter den sterilen Umständen eines Aufnahmestudios. Ich habe das Glück, seit sechs, sieben Jahren ziemlich viele Konzerte geben zu können. Ich kann also tun, wobei ich mich am wohlsten fühle. Viel wichtiger als die Aussicht auf eine Dreifach-Platinschallplatte sind mir die Rückmeldungen vom Publikum. Außerdem ist der Plattenverkauf in einem so schlechten Zustand, dass es sich nicht lohnt, darauf zu bauen. Ich verwende meine Kraft lieber auf Konzerte und Tourneen, also darauf, zu den Menschen zu kommen. Denn das wahre Musikerlebnis

das mein Weg ist, und dort hingehen. Doch viele wichtige Stufen auf dem Weg nach oben können die jungen Menschen dann erst gar nicht durchleben. Das wird dann zum Problem, wenn sie im Musikgeschäft bleiben wollen, nachdem man ihre Hand loslässt und kein Fernsehsender mehr hinter ihnen steht.

Dass das Musikgeschäft zum dominierenden Interesse der Medien wurde – und dass das solche Züge annimmt, wie man es bei uns beobachten kann –, hat den Plattenmarkt gewaltig umgestürzt. Die Medien sorgen dafür, dass die von ihnen bevorzugten Interpreten auf den verschiedenen Sendern so lange und so einträglich wie möglich „stattfinden“. Somit erhalten andere Talente gar keine Aufmerksamkeit in den Medien. Die Sender können freilich mehr Geld für Werbeanzeigen und PR-Artikel bezahlen – da kann ein kleiner Sänger mit seinem kleinen Budget und seinem kleinen Management nicht mithalten. So kommt es, dass wir von vielen kaum etwas hören und sie kaum irgendwo sehen.

Das alles führte das gesamte Musikgewerbe in eine schlechte Richtung. Doch ich denke auch, dass die Menschen nach zehn Jahren – so lange gibt es diese Castingshows unter verschiedenen Namen auf verschiedenen Sendern – wieder zu entdecken beginnen, wo ihnen richtige musikalische Erlebnisse zuteil werden. Ich hoffe, wir kommen wieder dorthin zurück, dass die Musik selbst wichtig wird und dass die



stellte sich dann ein, wenn Musiker auf der Bühne stehen, ich dazu singen darf und die Menschen all das live erleben. Ich mache das, weil ich das sehr mag und weil ich das für den wichtigsten Teil meines Business und meiner Karriere erachte.

– *Wie schätzen Sie eigentlich die zahllosen Castingshows ein?*

– Ich bedauere die jungen Menschen, die sich heutzutage als Sänger oder Musiker etablieren zu wollen. Die momentane Situation ist sehr schwierig. Viele denken, dass es ihre einzige Chance ist, an so einer Fernsehsendung teilzunehmen. Dort werden nicht unbedingt diejenigen genommen, die sehr gut singen können, sondern diejenigen, mit denen man eine gute Show veranstalten kann, aus denen die Medien irgendwas machen können, was sich verkauft.

Wenn sich die Gelegenheit zu einem Auftritt in einer solchen Show bietet, würde ich – wäre ich 18 Jahre alt – sicherlich auch denken, dass

jungen Menschen selbst Musik schreiben. Denn das größte Problem ist ja, dass das eigene kreative „Machen“ von Musik ausbleibt. Nicht die Teilnahme an Castingshows ist problematisch, sondern dass Lieder mit den Gedanken einer anderen Generation einfach nur nachgesungen werden. Doch dabei lernen wir die jungen Leute nicht kennen, erfahren nicht, wer sie eigentlich sind, was sie ausmacht, was sie denken und zu sagen haben.

– *Um nochmals auf Weihnachten zurückzukommen: Wie feiern Sie das Weihnachtsfest?*

– Weihnachten erinnert uns jedes Jahr daran, dass die Liebe der größte Schatz auf der Welt ist. Ich feiere Weihnachten mit den Menschen, die ich am meisten liebe. Jedes Jahr gibt es eine große Familienzusammenkunft. Nun sind wir es, die das Wunder des Weihnachtsabends den Kindern vermitteln. Wir gestalten den Abend so, dass Weihnachten für die Kinder wirklich zum Wunder wird.

■ HOLGER MANKE

Határtalan advent

► **Advent előestéjén az Őrség két elszakított településére, a burgenlandi (Ausztria) Felsőőrre, majd a szlovéniai Hódosra vitt az utam. Lakosaikat egykor őrállóként telepítették e vidékre – utódaik közül azonban manapság egyre kevesebben őrzik a magyar nyelvet.**

A burgenlandi Felsőőr (Oberwart) igazi osztrák városka hangulatát idézi. A zajos bevásárlóközpontok a város szélén vannak, a centrum visszafogott polgári hangulatot áraszt. Mindennüzt rend és tisztaság, a háztulajdonosok a néhány négyzetméternyi szabad területeket is fűvel vetik be, virágokkal díszítik.

Nincs ez másként a református paplakban sem. Vendéglátóm, *Gúthy László* lelkész végigvezet a tágas épületen, s idegenvezetői alaposággal beszél az 1770–72 között épült templom történetéről. A két és fél évszázad alatt vidámabb és szomorúbb korszakok váltották egymást. Kísérőm a kezdetekből egy derűsebb anekdotát idéz.

Mária Terézia engedélye alapján a kancellária elküldte a főépítést, aki kijelölte a templom alapjait. A hivatalnokot a felsőőriek igazi magyaros vendégszeretettel fogadták, remélve, hogy nem fog vastagon a ceruzája. A helyi ízletes gulyást a mester barack- és szilvapálinkával öblítette le. Talán ennek tulajdonítható, hogy a templom patak felőli része harminc centiméterrel hosszabb a Pinka felőlinél.

Más magyarázat szerint a felsőőriek, akik székelylestármazottak voltak, az éj leple alatt felrángatták a levert cöveket, s megnagyobbították az alapokat; szó, ami szó, elmérték magukat.

– 1992 márciusában választottak meg lelkésznek, s a kezdetektől próbálók abba a nagy cipőbe férni, amit a megbízatásom jelent. Nem volt könnyű: elődöm, *Gyenge Imre* munkásságával egy életre feladat a leckét, három cikluson keresztül volt a magyar és német reformátusok püspöke. A főpásztor minden gesztusával, szavával a híveit szolgálta.

Nemcsak igével tanított, az emberek mindennapjait is megszépítette. 1962-ben bevezette az áramot a templomba, felépítette a paplakot és a gyülekezeti termet. A fiatalokra is gondolt: megszervezte a színjátszó- és a táncsoportot. A tudományos munkában is az élen járt: a híres Oberwart-konferencia szervezésével a református egyházban alkotott maradandót. E szimpózium volt az egyetlen olyan fórum, ahol a nyugatról és keletről érkezett református lelképásztorok négy évtizeden keresztül szót válthattak egymással.

Ennek szellemében láttam én is munkához, újjászerveztem az éneklőkört, s a tudományos munkát is folytattam: a Nyugat-európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat minden második évben nálunk tartja konferenciáját.

A lelkései munka Burgenlandban valóban embert próbáló. A magyarság

lélekszáma egyrésztől fogy, másrésztől azonban növekszik. A mintegy hatezres lélekszámú őshonos közösséget az elvándorlás, a beolvadás sorvasztja, másfelől a magyar betelepülők adnak új lelképásztori feladatokat.

2012-es adatok szerint Gyanafalvától (Jennersdorf) Köpcsenyig (Kittsee) 1473 reformátust számlált a nyáj. E kétszáz kilométeres körzet ellátása egyedül lehetetlen, így a hívek minden vasárnap Felsőőrre gyűlnek össze. Természetesen az istentisztelet mellett hétköznapi látogatások, kiscsoportos foglalkozások egészítik ki a lelkész munkáját.

– Jellemző, hogy a november végén megrendezett versmondó versenyen sok olyan anyuka és apuka vett részt, akik már egy szót sem beszélnek magyarul – folytatja elbeszélését *Gúthy László*. – Nem tesz semmit, ők

című műsorral. A programot az evangélikus gyülekezettel együtt szervezik. A bibliaórák adventi szövegek felidézésével és énekek tanulásával telnek.

Burgenland mindig Magyarország szerves része volt, így a lelkész különleges helyi karácsonyi népszokást csak egyet ismer: december 28-án, aprószentek napján a gyerekek felekezettől függetlenül járják a várost, s monddókkal, no meg korbáccsal köszöntik a házak lakóit. Jelképesen megsuhintják a vendéglátókat, akik jöttüket édességgel, aprópénzzel honorálják.

– Karácsony a bensőséges ünnepelés, a családi együttléte ideje. Szenteste kétnyelvű istentiszteletünkön hatszázötven-hétszáz ember szorong a templomban. Ezután a hívek nagy része felsetál a városháza elé, s a felsőőri fúvószenekar kíséretében magyar, horvát, de javarészt német karácsonyi énekeket énekel.

Miután elköszönök vendéglátómtól, az Őrségi Hódosra (Hodoš), egy karácsonyi kiállítás megnyitójára tartok. Bajánsenyén lépelem át a határt, innen néhány perc a Szlovéniához tartozó, háromszáz lelkes település.

A művelődési házat könnyű megtalálni: autók veszik körül, az épületben szép számmal gyülekeznek már a helybeliek. Az ünnepi tárlat igényes és tiszteletre méltó; adventi koszorúk, feldíszített karácsonyfák, mézeskalácsdíszek, kukoricacsuhéból készített betlehemek mutatják a helybeliek alkotókedvét.

A szlovéniai magyarság életében nagyon fontosak az ünnepek. Lélekszámuk a 2002-es adatok szerint húsz év alatt mintegy negyven százalékkal csökkent, s alig haladja meg a hatezer főt. A jeles napok, így a karácsony is erősíti az összetartás érzését.

– A rendezvénnyel adventi hagyományt kívánunk teremteni – beszél terveiről *Ábrahám Klaudia* újságíró,

az Őrség Művelődési Egyesület turisztikai tagozatának vezetője, az esemény egyik megálmodója. – Kezdetektől meglepően sokan jelent-



Ünnepi készülődés

keztek a felhívásunkra, harmadik alkalommal gyűlik össze a falu aprajagya. A második alkalommal már az Árgyélus gyermektáncsoport műsora is színesítette az ünnepet. E napon elmosódnak a határok: őrségi gyűlnek össze.

Közben elkezdi az ünnepség. Az Árgyélus gyermektáncsoport – mintegy tizenöt gyermek – kis műsorral kedveskedik az ünneplő közönségnek. A műsort *Szombathelyi Tamás* és felesége, *Hajnalka*, őristentpéteri tanárok tanították be. A régi helyi hagyományok már eltűntek, így vasi, somogyi, zalai táncokból állítják össze a repertoárt.

A programot *Totics Rozália* nyugdíjas óvónő is nagy figyelemmel nézi. Több mint három évtizedig oktatta a legkisebbeket, így a színen lévő szüleit is.

– A falu nyolcvan százaléka magyar, az óvodában két nyelven foglalkoztam a gyerekekkel. Egyre kevesebb: a nehéz gazdasági helyzet itt is érződik, nincs munkalehetőség, az emberek máshol próbálnak szerencsét. De ez se mindenkinek adatik meg, hiszen a költözéshez, új vállalkozáshoz is kell némi félretett pénz.

A faluban a népszokások erősen keverednek, az emberek a legszebbeket ötvözik. A karácsony a nehéz világban is igazi családi ünnep volt, szüleim félretették gondjaikat, mel-

lénk ültek, s meséltek könyvből, vagy régi emlékeket idéztek fel. Hódoson nem az anygalka, a Kisjézus hozza a karácsonyfát. Volt, amikor egy ismerős öltözött be Jézusnak, nagy csalódás volt számomra, amikor a Megváltóban az unokatestvéremre ismertem.

A falu szinte teljes egészében evangélikus, más felekezettől csak elvétve akad. Közéjük tartozik a katolikus *Peilschmidt Mária* nyugdíjas tanítónő, aki viszont nyugdíjba vonulása óta tanítja hittanra a gyermekeket. Családja ökumenikus szellemű, férje és fia evangélikus, ő maga és lánya katolikus.

– A falu a 17. században lett evangélikussá, ebben nagy szerepe volt *Perenyei Bálint* prédikátornak. *Heiner Géza*, az utolsó magyar pap 1950-ben halt meg. Érdekes életpályája volt: először orvosnak tanult, a gyógyító hivatást váltotta fel a lelkigondozásra. Sok esetben hívei orvosi tanácsért is fordulhattak így hozzá. Nagyon sokat tett a faluért, emléke ma is él.

Az őt követő lelki vezető, *Novák Lajos* már szlovén volt, de még szépen beszélt magyarul, így a hittant és az istentiszteletet is anyanyelvünkön tartotta. A mostani lelkész, noha beszél magyarul, fél, hogy megmosolyogják, ezért szlovénul hirdeti az ígét. Az emberek közösen járnak templomba, így ismerik egymás énekeit. Az én feladatam, hogy a vasárnapi istentisztelet alatt a gyermekeknek megtanítsam a hit alapjait. Számuk erősen ingadozik, van, mikor tíz-tizenöt gyermeket oktatok, van, mikor csak négyen vagyunk a teremben.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

Peilschmidt Mária tanítónő megosztotta olvasóinkkal az édesanyjától tanult *krumplis puszedli* receptjét: 20 dkg áttört krumplit egy egész tojással és egy tojássárgájával, 20 dkg cukorral és 20 dkg margarinnal, egy zacskó sütőporral jól keverünk, s liszttel (amennyit felvesz) összegyúrjuk. Pogácsaszaggatóval kiszaggatjuk, a felét a közepén kilyukasztjuk. A lyukas korongokat megkenjük tojásfehérjével, és darált dióval szórjuk be. Miután megsütöttük, kettőt-kettőt lekvárral összeragasztunk.



Felsőőr református temploma

is csillogó szemekkel izgultak gyermekeikért. Az is elgondolkodtat, hogy a megmértetés nyolcvanhét résztvevőjének felére már a betelepültek szülei voltak büszkéik.

Az összekötő kapocs *Weöres Sándor* költészet volt, a száz éve született lutheránus költő verseinek ritmusa, zenéje minden magyarul beszélőt és szimpatizánst megérintett. Visszatérve az új telepésekre: túlnyomórészt katolikus atyáinkfiak költöztek ide Magyarországról és Erdélyből. Nem könnyű megszólítani őket, a beilleszkedés számukra sem könnyű: nem tudták átmenteni hozzánk az otthoni spirituális közeget, így ritka vendégek az Isten házában.

Az ökumené a megmaradás egyik záloga, *Keresztfalvi Péter* alsőőri plébánossal, *Mesmer Ottó* őriszegeti evangélikus lelkésszel dolgozunk folyamatosan együtt. Az utóbbi gyülekezet mintegy kétszázötven hívet számlál.

Advent lévén karácsony ünnepére te-relem a szót. A lelkész büszkén említi, hogy a városban s a gyülekezetben szinte mindennap rendeznek karácsonyi programot. December 14-re a *Kaláka* együttes fellépését várták népszerű összeállításukkal, a *Szabad-e ide bejönni betlehemmel?*



A hódosi Árgyélus gyermektáncsoport

I F J Ú S Á G I A D V E

PALACKPOSTA

„...meglátogat minket a felkelő fény a magasságból” (Lk 1,87b)

Fény. Másodpercenként háromszázezer kilométert tesz meg. Egyszerre részecske és energia, nyugalmi állapotban súlytalan anyag és határozott frekvenciájú hullám. Ibolyától vörösig látható, azon túl láthatatlan. Káros, ha tűző napon sütkezünk. Éltető, hiszen a növények fény segítségével alakítják át a szén-dioxidot oxigénné.

Fény. Részecske. Rész. Isten dicsőségének része. Isten dicsőségének látható része. A glória az ikonokon, a festményeken. A tűzoszlop, mely Izráelt vezette a pusztában. A ragyogás, mely Mózes arcán látszott, melyet letakart, ha kijött a szent sátorból. A csillag, mely megállt az istálló előtt, ahol Krisztus megszületett. A megvilágosodás, amikor életünkbe bevilágít az Isten, megvilágítja egy-egy igé vagy élethelyzet értelmét. A feltámadás dicsőítése, annak a vasárnap reggelnek a ragyogása.

Fény. Energia. Az Isten melege, az otthon melege, a karácsonyi istálló melege. Az Isten tüze, a lelkeket fellobbantó, szíveket lángra gyújtó eleven lendület. Az Isten tüzes nyila, mely megemészt, ha előtte állunk, „mert a mi Istenünk emésztő tűz” (Zsid 12,29). A Szentlélek tüzes nyelvei, melyek felindítanak és beindítanak bennünket a szolgálatra és a lankadatlan imádságra. Az adventi koszorú fényei, „a felkelő fény a magasságból” (Lk 1,78), mely felszabadítja bennünk a szorongásaink, félelmeink, bűneink által lekötött életerőnket a szabad és békés életre, hogy „ráigazítsa lábunkat a békeség útjára” (Lk 1,79).

Fény. Látható és láthatatlan. Látható a szentek életében, a Krisztusban hívők és élők életében. Látható ott, ahol Isten jelen van. Ahol Isten Úr lehet. Látható a lelki szemünkkel, látható a szív ráhangolódásával, hiszen ez is hullám. Mint a rádióhullám. De ezt csak a szív tudja fogni. Látható, de csak a szív tartományában. Se ész, se kéz nem tudja megfogni, mert láthatatlan, megfoghatatlan a számukra. Ahogy egy bölcs mondást vagy egy igehelyet is megért az ész, de megragadni, életté „fotoszintetizálni” csak a szív képes. Az a szív, melyben Isten formájú Úr van. Mely vak és sötét, mely nem képes venni az adást, nem látja az Isten fényét, ha nincs ott az Isten.

Fény. Káros. Káros annak, aki ellenáll az éltető fénynek. Aki a csillogást választja. Azt, ami csak gyenge visszatükröződése a fényforrásoknak, amely hamis ábrándokat, fényjátékokat produkál. Amely becsap. Megteremti a karácsony hangulatát a karácsonyfaágó fénye, de odahozza-e a csillogás-villogás a fa alá és a szívekbe az Úr Jézus Krisztus fényét? Káros a fény, a hamis fény, mert elvakít, és láthatatlanná teszi a fénynek azt a tartományát, amely valóban éltet, nem csak díszíti életünket.

Fény. Éltet. Életet visz oda, ahol fuldokolnak a levegőtlen, poshadt állagú lelki nyomorban. Ahol szenvednek a gyász sötétségében. Ahol keresik az élet értelmét. Ahol keresik az Istent. Ahol várják az Istent. Ahol velünk az Isten.

„...meglátogat minket a felkelő fény a magasságból.” (Lk 1,78b)

■ FARKAS SÁNDOR



Névjegy:
Farkas Sándor

A Kiskőrösi Petőfi Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kertészeti Szakközépiskola iskolalelkésze vagyok.

Szaloncukor Columbusban

Elmondhatjuk magunkról, hogy házasságunk első éve igen különlegesen telt, hiszen a 2008/2009-es tanévet az Amerikai Egyesült Államokban, az Ohio állambeli – területre Budapest méretű – Columbusban töltöttük, a Trinity Lutheran Seminary ösztöndíjasaiként. A budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész és hittanár szakos hallgatói lévén volt lehetőségünk erre a két főre meghirdetett ösztöndíjra kijutni.

Mondhatjuk, kilenc hónapig Amerikában éltünk – különösebb honvágy nélkül, hisz ott voltunk egymásnak, nem beszélve a minket hamar befogadó egyetemi közösségről. Dolgunk a tanulás, a kapcsolatépítés, élményszerzés és friss házasságként egymás alaposabb megismerése volt.

Így történt, hogy az igen aktív őszi, illetve a januári, gyakorlatias – lazább – köztetes trimeszter között Amerikában ért minket az advent és a karácsony.

Mondani sem kell, milyen fényáradatba öltözött Amerika az adventi időszakban: utcák, szupermarketek és magánházak kertjei egyaránt. Esti sétáink során tapasztaltuk, hogy napról napra nő a pompásan kivilágított porták száma. Hangulatos volt.

Karácsonyhoz közeledve, mélyebb ráhangolódásra vágyva koncertekre és gyermekműsorokra is eljutottunk. A templomokban a piros masnis adventi koszorúk és a hatalmas karácsonyfák mellett megjelentek alternatív díszítőelemek is. Így a szeminárium kápolnájában

a – Johanna által is felvett – *Spiritualitás és művészet* nevű kurzuson alkotott munkákat is kiállították.

Szenteste és karácsony első napja másképp telik, mint nálunk. 24-én az esti és az éjfél – meghitt, gyertyafényes – istentiszteleten kellemes élményként ért, hogy a középpontban Jézus születése, nem a csillogás és az ajándékozás van. A liturgia ünnepélyessége, jó értelemben vett vidámsága itt még inkább érezhető volt. Talán a templomok kevésbé – Magyarországon megszokott – fagyos klímája, illetve a pax még hosszabban tartó kézszerítései, ölelései is hozzájárultak a családi légkör és karácsony üzenetének megéléséhez.

A két istentisztelet között egy kedves házaspár barátunkhoz is átugrottunk. Első közös karácsonyesti vacsoránkat magyaros módra ültük meg. Még szaloncukor is lógott a fán, hisz rokonainknak időben kiadtuk a feladatot: „Küldjétek papírt!” Skype segítségével pedig a még a kora délutáni szervezés lázában égő rokonok is megnyugodhattak: mindenki jó helyen van.

Másnap a családok otthon maradnak. Nincs ünnepi istentisztelet. Mindenki pihen. Lehet koncentrálni az ajándékozásra. Mivel november végén, a hálaadás (Thanksgiving) alkalmával már megtörténtek a nagy családi találkozások, az utcák is csendesebbek, nincs miért ki-mozdulni.

Hogy volt-e hiányérzetünk? Nem különösebben. Ha arra koncentrálnak, nem láthatjuk meg az újat és a szokatlant. Karácsony lényege ott is ugyanaz volt számunkra: megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek.

■ ADÁMI JOHANNA
és HORVÁTH-HEGYI ÁRON



HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

Kétszer kétféle várakozás

► **A karácsony középpontjában mindannyiuk számára egyértelműen a Megváltó születése áll, de a hagyományok, amelyekkel mindezt várják és ünneplik, kisebb-nagyobb mértékben különböznek egymástól. Két fiatal párt – egy anyaországi lányt és szlovén férjét, valamint egy erdélyi magyar lányt és egy svájci-perui fiút – kérdeztünk arról, hogy barátjuk-házastársuk révén milyen új, akár merőben furcsa szokásokkal ismerkedtek meg, és volt-e ezek között olyan, amelyikbe elsőre „beleszerettek”, és úgy érzik, gazdagodott általa a készülődésük és az ünnepük.**

Györfi Judit az Evangélikus Hittudományi Egyetemen ismerkedett meg a szlovén *Mitja Andrej*ekkel, aki néhány évvel később feleségül is vette őt, és magával vitte Szlovéniába. Mindketten ott fognak később szolgálni, a szlovén-magyar kétnyelvű gyülekezetekben. Ez lesz a második közös karácsonyuk.

Judit: Családi és lelkesi szemmel is nagy izgalommal figyelem az itteni ünnepi szokásokat. Persze számunkra a lényegen nem változtat, hogy hol mit szokás, mondjuk, sütni. Az csak a ráadás.

Nagyon szeretem, hogy az advent itt mindig nagyon aktív, főleg az Evangélikus Női Társasággal. Idén is készítettünk százhusz adventi koszorút, melyet az első vasárnapon adtunk el a gyülekezetekben. Az így befolyt összeget mindig jótékonyági célra ajánljuk fel. Ilyenkor adventben mindig kirándulunk is együtt, és Miklós napján ingyenpalacsintát sütünk a helyi vásárran.

Ami számomra szokatlan, hogy december 6-án *Szent Miklós* látogat el a gyerekekhez, és a Mikulás karácsonyeste hozza az ajándékot, a Téliapó pedig újevkor.

Gyerekkoromban a karácsonyok mindig nagyon intim családi ünnepek voltak, közös

énekléssel, közös istentisztelettel, közös ajándékozással, itt pedig inkább vendéglátás és „átjáróház” a karácsony. Mi azért törekszünk arra, hogy megmaradjon ez a személyes légkör, de az még kérdés, hogy ha gyermekeink lesznek, akkor hogyan oldjuk meg.

Mitja: A kedvenc magyar szokásom az ajándékozás. Nálunk ugyebár a Mikulás hozza karácsonykor az ajándékot. Sokkal személyesebbnek tartom, hogy Magyarországon inkább az emberek egymásnak szereznek örömet.



Azon először teljesen megdöbbentem, hogy a magyarok között mennyire népszerű az adventi naptár. Korábban senkit nem ismertem a környezetemben, aki valaha használt ilyet. Örültem, amikor a feleségem meglepett az első közös adventünkön egy ilyen naptárral, amely minden napra rejtett egy kis meglepetést. Így követhettem napról napra az idő haladását a karácsony felé. Idén már én is kivettem a részem belőle. És egy igés verziót is kap-

tunk előző évben, ami szintén rendszerességet vitt a mindennapokba, ahogyan nyitogattuk az ablakokat, és együtt olvastuk az igét.

Judit: A szlovén ünnepi liturgia menete nem tér el az evangélikus tradícióktól. A mi gyülekezetünkben mindig két istentisztelet van. A családi istentiszteleten a születéstörténetet különleges formában dolgozzuk fel. Sokat éneklünk: gyülekezeti éneket, gosszelt, és a családokat is bevonjuk a liturgiába. Az esti istentisztelet megihettebb jellegű, a végén pedig

közösen, hangszeres kísérettel énekeljük a *Sveta nočot*, azaz a *Csendes éjt*.

Mitja: Nálunk talán több a betlehemezés, de a magyarok többet énekelnek. A betlehem nagyon fontos szimbólum a szlovénok számára, minden háznak, minden templomnak van sajátja.

Judit: Szenteste a szlovének hagyományosan halat esznek vagy töltött káposztát, karácsony napján pedig disznót készítenek, természet-

N T I P A N O R Á M A

Így várják a karácsonyt a finnek

Advent első vasárnapja kiemelt ünnep a finnek számára: ilyenkor minden templomban elneklük a jeruzsálemi bevonulásra emlékeztető *Hoosianna* éneket.

Fontos, hogy december 6. Finnországban nem a Mikulás, hanem a finn függetlenség napja (*itsenäisyyspäivä*). Ilyenkor két (lehetőleg kék-fehér) gyertyát teszünk az ablakba, és emlékezünk nemcsak az ország függetlenségének 1917-es kiáltására, hanem mindazokra is, akik azóta (főleg az 1939–40-es téli háború és az 1941-es folytatódó háború idején) életüket adták azért, hogy ma is szabad országban élhessünk.

Az adventi szokások közül a legfontosabb az úgynevezett *legszebb karácsonyi dalok* (*Kauneimmat joululaulut*) rendezvény, amelyet 2003 óta Magyarországon is megszervezünk az itt élő finnek számára. A Finn Missziói Társaság minden évben kiad egy jól ismert karácsonyi dalokból és néhány friss slágerből álló füzetet, amelyet ingyenesen eljuttat minden gyülekezetbe. Ezeket énekeljük végig – nem istentiszteleti keretben, hanem rövid átvezető szövegekkel, zeneszámokkal összekötve.

Minden közösség megtartja a maga kiskarácsony-ünnepségét (*pikkujoulu*), amely – különösen a munkahelyeken – hagyományosan az önfeledt bulizás alkalma. Ilyenkor bőven fogy a forralt borhoz hasonlítható *glögi*, amelyet szörppel, borral vagy vodkával készítenek.

Szenteste a legtöbben templomba mennek, és gyertyát gyújtanak a sírokon. A családokhoz ellátogat maga a Mikulás (*Joulupukki*), aki a lappföldi *Korvatunturi* vidékéről érkezik segítőivel, a karácsonyi manókkal (*tonttu*). Az asztalra sült sonka és rakott ételek kerülnek különféle savanyított halakkal, salátákkal. A fiatal felnőttek sokszor inkább egzotikus menüt állítanak össze, sőt ma már egyre többen étteremben töltik az estét.

A *jouluradio.fi* oldalon sokféle karácsonyi zenét hallgathattok: a *Joulu*, illetve a *Jul* csatorna hagyományosabb számokat kínál finnül és svédül (ez az ország másik hivatalos nyelve), az *Xmas* csatorna a poposabb vonalat, a *Rouhe*a jouluablak a keményebb műfajt képviseli.

■ PAP KINGA MARIJATTA



FORRÁS: HAMINANSURAKUNTA.FI

akozás és ünneplés

sen tökmagolajos krumplival és salátával, de ez a mindennapok része is. A kötelező sütemény a *potica*. Volt szerencsém már többször is kóstolni, leginkább a mi bejlinkhez hasonlít. A tészta egy kicsit más, de ugyanúgy dióval és mákkal töltik. Anyósom ilyenkor *gibanicát* is süt, ami pedig a Muravidék sajátos finomsága. Nagyon sokféle kis keksz is készül karácsony idején. Én ezeket csak messziről nézem és kóstolom, de mentségemre szóljon, hogy még csak kezdő háziasszony vagyok.

Mitja: A magyar karácsonyi ételek közül a franciasalátát, a kukoricasalátát és a majonézes krumplit nagyon megszerettem. Szeretem, hogy az asztalon mindig van mézeskalács is. A bejgli töltelékével sajnos sok helyen spórolnak, pedig szerintem a bejgli – csakúgy, mint a potica – akkor finom, ha több a töltelék, mint a tészta. Mindig nagy várakozással nézek az ünnepek elé, mert anyósom csinálja a legfinomabb töltött káposztát és madártejet. Utóbbi a neve miatt, őszintén bevallom, csak nehezen kóstoltam meg, és kinézetre sem volt biztató, de kellemes csalódás ért. Igazán finom az égetett karamella tetején; már alig várom, hogy utazzunk hozzájuk látogatónak.

Zaharia Júlia Erdélyben született és nevelkedett, majd az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatójaként Budapesten, illetve ösztöndíjasként Heidelbergben tanult. Párja, *Hans Hardmeier* Peruban töltötte a gyermekkorát, majd családjával Svájcba költözött. Jelenleg mindketten Magyarországon élnek.

Juli: Nem nagyon, de azért mások a szokásaink Erdélyben. Az adventi koszorú például olyan szépsége ennek az időszaknak, ami kiskoromban, otthon nem volt egyértelműen kelléke az ünneplésnek. Emlékszem, legelőször a vasárnapi iskolában, egy németországi kifestőkönyvben láttam ilyet. Amikor hazamentem,

megkértem anyukámat, hadd készítsünk mi is egyet. Azóta minden évben magam készítem, ha lehet. Később újdonságot jelentett számomra a sokfajta színkombináció is, nem beszélve a hozzájuk fűződő jelentéstartalmakról. Otthon a négy gyertya lila (bűnbánat), zöld (remény), piros (szeretet) és fehér (tisztaság).

Karácsonykor nem a Jézuska – és nem is a Téliapó – „hozza” az ajándékot, hanem az angyal jön. Gyermekkoromban elmentünk templomba, és mire hazaértünk, ő meghozta a fát, fel is díszítette, és az ajándékokat is gondosan a fa alá helyezte. Vacsorára pedig mindenféle,



ANDREJÉK-GYÖRFI JUDIT FELVÉTELEI

disznóhúsból készült ételt ettünk, töltött káposztát, kocsonyát, kolbászt, májast, boeufsalátát, illetve franciasalátát.

Hans: Amikor először jártam disznóvágáson, nagyon meglepődtem azon, hogy mennyire szeretik az erdélyi lányok a disznóhúst. Kisebbségi traumát számomra a disznófű és -bőr, amit a barátnőm úgy evett, mintha édesség lett volna...

Juli: A svájci hagyományok között akadtak számomra újdonságok, de ezek annyira nem voltak meghökkentők. Ott ugyanis december 1-jén díszítik fel a karácsonyfát, és 24-én este kerülnek alá az ajándékok. Ez a szokás azonban a szívemben férközött: sokkal hosszabb

ideig lehet örülni a fának, nem kell vele titkolóznunk, ha esetleg gyerekek is vannak a családban, és mindenki együtt díszítheti, anélkül hogy ez a varázsból elvenne.

Természetesen a menü is teljesen más: töltött pulyka és egy különleges édesség, amelynek a neve *paneton*, és amelyet hagyományosan karácsony reggelén fogyasztanak kakaóval.

Hans családjában sokkal inkább a perui, dél-amerikai szokások élnek, mint a svájciak. Például az is innen jön, hogy ők nem készítenek adventi koszorút. És a karácsonyfa sem feltétlenül fenyő, illetve ha az, akkor biztosan nem természetes.

Hans: A ragaszkodást az élő fához egyáltalán nem tudom megérteni. Miért olyan fontos, hogy azt a fát, ami a természetben jól megvan, kivágjuk, és behozzuk a házba?!

Ami nagyon más akár Erdélyben, akár Magyarországon, de még Svájcban is, az az, hogy az emberek sokkal nyugodtabban várják a karácsonyt, mint Peruban. Igaz, fel vannak díszítve az utcák, de az egész messze nem annyira csicsás, mint amilyen Limában lenne. Ott karácsonykor az utcák tele vannak emberekkel, akik általában be is öltöznek. Szokás továbbá az óceán partján ünnepelni, esetenként akár szörfözve is. Az egész egy nagy show. A családommal mindig próbáltuk „szűkebb” családi körben ünnepelni a karácsonyt. Nálunk egyébként a Téliapó hozza az ajándékokat, és később a három király is hoz még valamit.

Juli: Nagyon szeretem *Hansék* családi hagyományában, hogy szenteste nem mennek templomba, hanem otthon maradnak, és a család fő tartóáhitatot, együtt imádkoznak, majd mindenki megragad egy hangszert, és hosszasan dicsőítenek, karácsonyi és nem karácsonyi dalokkal egyaránt. Ez nagy örömet ad az ünnephez, és segít sokkal jobban ráhangolódni Isten ajándékára.

■ V. J.

OSZTOZÓ

Ajándékozz másképp!

Kifogytál az ötletekből, nincs kezűgyesség, és az idő is szorít... Saját készítésű apróságot már biztosan nem teszel a fa alá, és hiába spóroltál a zsebpénzedből/öszöndíjadból, hiába őriztetted a nagy szülinapi borítékját: nem akarsz sokadik zoknit/pulcsit/nyakkendőt adni apunak, anyu is el van látva arckrémmel és tusfürdővel, más épkézláb dolog meg nagy hirtelen nem jut az eszedbe...

Talán számodra sem ismeretlen a fent vázolt helyzet. Mert bármennyire egyetértesz is azazal, hogy nem a masnival átkötött csomagok teszik a karácsonyt karácsonnyá – hiszen az igazi ajándék kétezer évvel ezelőtt, azon a bizonyos betlehemi éjszakán lett testté –, valamivel azért mégiscsak szeretnél kedveskedni a szüleidnek, testvéreidnek.

Gyakran hangoztatott jó tanács, hogy ne tárgyakat, hanem élményeket ajándékozz szeretteidnek: együtt töltött időt, közös programot, testi-lelki feltöltődést kínáló lehetőséget.

Jó-jó, de mi legyen az? Évekkel ezelőtt egyszer uszodabérlettel leptem meg a szüleimet, de így télidőben egy össznépi korcsolyázás is jó móka lehet. A hűgaimmal rendszeresen társasjátékokat vagy puzzle-t adtunk/kaptunk, máskor színházjegy lapult a csomagolópapírban. Egy személyre szabott (értsd: az ajándékozott érdeklődési köréhez passzoló) kiállítás-, koncert- vagy mozibelepővel nem nagyon foghatsz mellé – főleg, ha az előadás idejére a kistesó/unokaöcsi felügyeletét is vállalod –, de egy általad szerkesztett-összeállított válogatásalbum is remek ajándék lehet. Egy tetszőleges időpontban beváltható cukrászdázással vagy vacsorameghívással ugyancsak sikert arathatsz, különösen, ha a messze földön híres specialitásodat „harangozod be”.

Ha forrás hiányában pillanatnyilag ezek sem kivitelezhetők, a nagy családi ebédet/uzsonnát/vacsorát követően még mindig tarthatsz „diavetítést” az év legmeghatóbb, legviccesebb, legmeghatározóbb pillanatait megörökítő fényképekből – kezdve mondjuk a tavaly karácsonykor elkattintott, de közszemlére azóta sem tett felvételekkel –, vagy akár egy rég látott, távolba szakadt, a vendégségbe eljönni nem tudó rokon vagy jó barát (video)üzenetével is meglepetést szerezhetsz.

Készülhetsz az ünnep üzenetét megvilágító énekkel vagy prózával/verssel, és lehetsz te az, aki az angyalok csilingelése előtt mindenkit arra kérész, elevenítse fel a legkedvesebb karácsonyi élményét, vagy mondja el, miért a leghálásabb az idén.

■ JUDIT



KÉPESLAP 1910-BÓL

Az oldalpárt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Slovenská príloha

Stranu zostavila: HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

„...Nebojte sa! Zvestujem
Vám veľkú radosť, ktorá
bude všetkému ľudu.“
Lk 2:10.

Sviatky lásky a pokoja

„...Sláva na výsostiach Bohu a na zemi
pokoj ľuďom dobrej vôle...“ (Lk 2:14.)

Už sú tu zase Vianoce: najkrajšie sviatky roka. Máme si položiť otázku: Ako ich slávime? Máme si uvedomiť, že náš Pán Ježiš Kristus prišiel na tú zem, aby stelesnil Božiu dokonalú lásku, aby sme sa mohli poznať prameňa všetkého božského dobrodenia a prameňa všetkej perfektnej lásky. – Aj potrebujeme toto všetko. – Veď v dnešnom svete už všetko máme. V moderných obchodných domoch všetko sa dá dostať, čo len človek potrebuje. Iba tie najdôležitejšie: láska a ľudskosť sa nedá dostať. Síce dnešný človek tieto dary potrebuje najlepšie.

Náš Pán Ježiš Kristus tú dokonalú božskú lásku a perfektnú ľudskosť priniesol na našu zem, k nám. Tá Kristova láska prijíma všetkých ľudí: aj napriek rozličnostiam. Tá Kristova láska spája najdokonalejšie ľudské srdcia. Tak sa stane vianočný zážrak: my kresťania, veriaci ľudia môžeme byť jedni v Kristovej láske. Môžeme prežiť ten božský zážrak, že sme ako jedna rodina. Náš Hospodin je náš Otec a my sme ako Jeho milované deti: sme bratia a sestry. Kým hriech – ľudská sebeckosť, hnev, nenávisť – oddelí a postaví oproti sebe, zatiaľ Kristova láska pomôže nám nájsť spoločnú cestu a spája bratské a sesterské srdcia. Aj to môže byť zážrakom týchto Vianoc.

Vtedy, v prvých vianočných sviatkoch anjeli zvestovali radostnú zvesť, že sa narodil náš Spasiteľ, Vykupiteľ. Jeho meno znamená: „On zachráni

svoj ľud z jeho hriechov.“ Z tých hriechov, ktorí nás oddelia a postavia nás proti sebe. Z tých hriechov ktoré nás oddeľujú. Náš Pán Ježiš Kristus chce zlomiť naše tvrdé okovy hriechov. On má nato dost moci. A aj dost lásky, milosti. Náš Ježiš Kristus chce byť naozaj náš Spasiteľom, Vykupiteľom, Ktorý chce nás zachrániť.

Náš Hospodin na tieto vianočné sviatky tiež pošle svoje anjeli k nám, aby nám zvestovali: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“ – Sláva a chválospev naozaj Pánu Bohu, že sa nám narodilo Ježiš Kristus, náš Spasiteľ a Vykupiteľ. On je našou nádejou na obnovenie. On je „cesta, pravda i život“. On je naozaj tá cesta, ktorá vedie ku prameňom lásky a pokoja. On je naozaj tá cesta, ktorá privedie nás k dokonalej, perfektnej láske a pokoja. – Voľakto raz napísal: „V chlade a tme rozkvitol kvet... Vo svete zúfalstva a chladu rozkvitol kvet nádeje. Narodil sa Kristus Spasiteľ.“

Podakujeme za toto všetko nášmu Hospodinovi a spievajme veselo z celého nášho srdca: tú starú, krásnu pieseň: „Čas radosti, veselosti, nastal požehnaný: Keď Spasiteľ, Vykupiteľ narodil sa z Panny, v mestečku Betleme, v jasličkách na slame, leží malé Pachoľiatko na zime...“ – A predsa: On nám dáva nádej, teplo, lásku a pokoj. „Sláva na výsostiach Pánu Bohu!“ „A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle. Amen.“

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ



FORRÁS: 10WALLPAPER.COM

Nepriateľstvo, najvzácnejší dar pre narodeného Spasiteľa

Po tichom adventnom období sa ku nám priblížil vianočný čas, v ktorom sa snažíme viac hovoriť o láske. Deje sa tak na uliciach, kde sme vyzývaní ku dobročinnosti a štedrosti; cez televízne obrazovky, z ktorých sa ku nám prihovarajú rôzne charitatívne organizácie. Ku láske voláme aj v rodinách, keď vyjadrujeme túžbu, aby sme rodinné teplo a pokoj zachovali aspoň na Vianoce. Aj v chrámoch sa viac hovorí o láske, ktorá ku nám prišla na Vianoce z neba. Lenže sa stáva, že láska sa odohráva len a len v našich ústach. Vieme ju opísať, vieme o nej spievať, ale zabúdame že ju máme žiť, alebo to vôbec ani nevieme. Nevedia ju žiť ľudia vo svete, v politike ale veľakrát to nevieme ani my, kresťania. Možno si to nechceme priznať, ale skutočnosť je taká. Veď napätie medzi slovenským a maďarským národom o tom svedčí. Nie že by sme v láske medzi sebou žili, ani o nej medzi národmi nevieme rozprávať. Namiesto lásky, odpustenia, tolerance a úcty panuje nenávisť. Najväčším sklamaním však je, keď je tak aj medzi nami, ktorí nosíme meno kresťan.

Božie slovo v knihe Prísloví hovorí: „Nenávisť vyvoláva rozbroje, ale láska prikrýva všetky priestupky.“ Treba nám ísť k jasličkám a dať narodenému Spasiteľovi v prvom rade svoju nenávisť, nelásku a potom aj celé srdce. Príkladom nám môžu byť tri postavy s Modernej vianočnej rozprávky od Nory Barátovej:

„Pristúpil k jasličkám zarastený čierny vojak, ešte mu na šatách nezaschlo blato, do ktorého sa hodil, aby ho nezasiahla nepriateľská guľka.“ „Doniesol som Ti, Ježiško, do daru svoju pušku. Ja viem, že to nie je vzácny dar, ale keby Ti každý dal pušku, ktorou musí zabíjať, bol by na zemi večný pokoj.“

Pristúpil k jasličkám mocný kráľ a v rukách niesol ťažkú zlatú korunu. „Vezmi si, Ježiško, moju korunu. Odtiaľ bude patriť iba Tebe. Keď si raz každý panovník zloží pred Tebou svoju korunu, budú si na zemi všetci ľudia rovní.“

Pristúpilo k jasličkám mladé dievča a vložilo do nich svoje srdce. „Darujem Ti, Ježiško, jediné, čo mám: svoje čisté srdce. Keby Ti každý mohol takto odhaliť svoje srdce a darovať Ti ho, panovala by na svete iba vzájomná láska.“

Vojak, kráľ i dievča vedeli, čo je tým najvzácnejším darom pre Pána. Spoznajte aj my počas tohtoročných sviatkov to, čo bude pre Pána najvzácnejšie a obdarme Ho tým. On prijme aj našu nenávisť, aj rozhorčenie a daruje nám za to do srdca pokoj, lásku porozumenia a schopnosť ozajstne odpúšťať. Modlime sa za pokoj medzi našimi národmi a ako Božie deti ho spolu aj tvorme. Božie Slovo nás v druhom liste Korintským 13,11 k tomu vyzýva:

„Nakoniec, radujte sa, bratia, zdokonalujte sa, napomínajte sa, buďte jednomyselní, zachovávajte pokoj, a Boh lásky a pokoja bude s vami.“

■ HANA ŠEVEČKOVÁ
evanjelická farárka

ZLATICA ORAVCOVÁ

Vianočné hlasy

Vianočná pieseň v srdce padla mi,
S ňou radosť mojich dávnych detských čias,
Keď spievala som štatne s hviezdami,
Anjelov zrela všade vôkol nás!

A cestou do kostola tichý hlas,
Do melódie Vianoc zladený,
Krajinu zimnú menil v ríšu krás...
Bola som svedkom tejto premeny!

To Hviezda spôsobila taký div,
Láska, ktorá do jasíel ľahla si:
Ja videla som zeleň rajských nív,
Zlatého mesta všetky okrasy...

Viem, že sa roky detstva nevrátia,
Však volám vrúcne: Tvoja vôľa buď!
Len prosím, daj mi srdce dieťaťa
A v Tebe, Bože, navždy spočinúť!



FORRÁS: KIDPROJECT.ORG

Vďaka Bohu za jeho nevýslovný dar!

Jedna mladá učiteľka išla na krátku prax na Aljašku. Veľmi skoro sa presvedčila, že bude musieť improvizovať aj v situáciách, ktoré by sa učiteľom inde na svete zdali jednoduché. Pri rozprávaní žiakom o blížiacich sa Vianociach a príprave predstavenia, zostala zaskočená pri čítaní inštrukcie. Bolo tam totiž napísané: „Deti, ktoré hrajú soba by mali mať hnedé oblečenie, parohy sa môžu urobiť z namalovaných suchých vetvičiek.“

No výborne, pomyslela si, kde tu nájdeme suché vetvičky?! Pozrela sa z okna a uvidela iba beznádejne holú pláň pokrytú snehom. Na kilometre ďaleko nijaký strom. „Tak, deti povedala- „myslím, že budeme musieť zahrata nejaké iné predstavenie. V tom našom vystupuje soba a my nemôžeme

vyrobiť parohy, pretože tu nie sú nijaké stromy.“ Deti s tým nesúhlasili a nakoniec sa jeden chlapec spýtal: „A, pani učiteľka, nemohli by sme použiť pravé sobie parohy? Nám sa ich pri dome povaluje neúrekom!“

Aj pri tohtoročných vianočných sviatkoch sa musíme spýtať, či skutočne hľadáme pravé veci. Alebo sa snažíme vyplniť vnútornú prázdnotu len nejakou náhradou? Pôvodne duchovnú podstatu sme mnohokrát zmenili na čisto konzumnú záležitosť, po povrchu ktorej plávajú krehké lodky slov ako láska, pokoj a radosť, ktoré sa stávajú len frázami – prázdnyimi slovami bez obsahu.

Obhliadnime sa cez Vianoce trochu viac okolo seba. Uprostred všetkého pozlátka sú jasličky. Netrblie-

cu sa a ani nie sú príliš krásne, ale boli určené, aby prichýlili Božieho Syna. Pravým zmyslom Vianoc je oslávenie Ježišovho narodenia. Tu začalo naplnenie Božieho plánu spásy.

Uprostred všetkých tých vianočných svetiel spomeňte si na Svetlo sveta. Opustilo svoj domov v nebesiach, aby sa stalo malým Dieťaťom a neskôr zomrelo za naše hriechy na kríži. Ježiš je dôvod, prečo slávime Vianoce.

Prajeme všetkým čitateľom a ľuďom dobrej vôle požehnané vianočné sviatky, prežitie v poznaní tej pravej radosti a pokoja v Ježišovi Kristovi. On je tým vianočným darom, ktorý nám Boh dal, a preto „...Radujme sa, veselme sa, zo života čistého, z rodu kráľovského nám, nám narodil sa.“

■ LUBOMÍR TURČAN

Az eltűnt idő nyomában

Születésnap beszélgetés Vinczellér Imre festőművésszel

► **Radna utca. A házat régóta ismerem, és a kis teret a közelben, ahol nagy írónk, Németh László szobra vár egy fejhajtásra. A meredek útkanyar kettészeli a tájat, a kerteket, a sportszarnokot. Vinczellér Imre műterme a földszinten van, keskeny lépcsősor vezet hozzá. Az ajtóban áll. Ki gondolná, hogy hatvanéves? Tartását, derűjét a fiatalok is megirigyelhetnék.**

Vinczellér Imre 1953-ban született. Sokáig Kalocsán élt, dédszülei házában, mely otthont ad műterem-galériájának. Zongorázni tanult; a képzőművészetben Borsos Miklósból talált igaz mesterére. A Képzőművészeti Főiskolán Patay László és Bráda Tibor voltak a tanárai. Rangos kiállításokon vett részt Magyarország nagyvárosaiban, egyéni bemutatkozása volt Athénban, Marseille-ben, Párizsban... Arca és tekintete a régi ikonfestőké. Képeivel üzen: az élet kis csodáiról, a teremtő Isten ajándékairól.

Születésnapján először edesanyjáról kérdeztem.

– Ritka jó szülem voltak – kezdi az emlékezést. – Anyám nagyon jó lelkű, a szegények felé nyitott és segítőkész ember. Ő és nagymamám mindig vitt a környék nélkülözőinek valamit, holott nekünk is kevés volt. Anyám szép asszony volt, és szorgalmas feleség. Ő fogta össze az egész családot. Neki köszönhetem, hogy megismertem a család több

évszázados történetét, művészeti múltját. Az ő munkásságukba, emberi habitusukba kapaszkodtam, és ez nagyon jó indulásnak számított.

– Zongorázni is tanult. Hogyan jött a festészet?

– Hatéves koromban kezdtem el a zongorát *Marisztella* nővérnél, egy akadémiát végzett apácánál. A hatvanas évek közepén karácsonyra kaptam egy festékkészletet. Apám kített egy kisebb képet másolásra. Akkor döbrentek rá, hogy az enyém jobban sikerült. Holott apám – a pénzügyi tanácsosi munkájával párhuzamosan – vadászcsendéleteket festett. Egyszer felkerestem Pakszon kitelepipített nagybátyámat, *Kassalik László* festőművészt. Műtermében szerény körülmények között élt, és készítette munkáit. Műhelyének légköre, hosszú meséi *Csók Istvánról* és *Beck Ö. Fülöpről* mély benyomást tettek rám. 1980-ban végeztem a főiskolán, és indultam el ezen a szép és nehéz alkotói pályán.

– Borsos Miklóstól mit kapott?

– Tizenkilenc éves voltam, amikor fölkerestem. Kíváncsi voltam, hogy az addigi munkáimról mi a véleménye. Akkor Tihanyban élt, és együtt tanított az Iparművészeti Főiskolán nagybátyámmal, *Hevesy Iván* művészettörténésszel. Szeretettel fogadott, és jó véleménye volt a vitt anyagomról. A legvégén, mikor mutattam a festményeimet, azt mondta: „Miert nem ezzel kezdte? Maga festő lesz.” Az lettem, de egy induló fiatalembernek nem volt könnyű a boldogulás.

Jó ideig tanítottam, ami sok feledhetetlen élményt adott. Tanítványaim legnagyobb része képzőművész lett, *Funtág Gyula* a Képzőművészeti Egyetemen tanít. Harminc éve va-

gyok szabadfoglalkozású festő. A kalocsai és a budai műtermemben dolgozom, az utóbbi időben csak itt, Pasaréten. A boldogságra való törekvésben szeretnék segíteni, az embereknek lelki erőt adni.

– Kritikusai észrevették ezt?

– Sokan hangsúlyozzák: ha nem szakrális dolgot festek, akkor is minden képemről sugárzik, hogy istenhívó vagyok. Számomra van egy fontosabb erő, aki segít nekünk, és alakítja az életünket. Nem vagyunk egyedül – ezt meggyőződéssel vallottam a legnehezebb időkben is.

– Jó ideje kiállító művész.

– Az első kiállításomat tizenhat éves koromban rendezték meg a Kalocsai Szent István Gimnáziumban. A kecskeméti téli tárlatok után

dolog. Misztikusan jó érzés, hogy a lázas teremtésből megszületik valami. Említettem szüleimet, most elsőként a feleségemnek jár köszönet. Szellemi és lelki társam, fő kritikussom, aki megteremtette a biztos hátteret a nyugodt munkához.

– A műveiből készült albumot a Luther Kiadó jelentette meg 2009-ben.

– *Galambos Ádám* evangélikus teológushallgató szervezte az *Asztali beszélgetések* elnevezésű sorozatot. Ezen többször szerepeltem személyesen, máskor a festményeimet állították ki. Ádám ajánlotta, hogy készüljön albumom, és *Kendeh K. Péter* kiadóigazgató elvállalta ezt a nem könnyű feladatot. Hosszú, fárasztó munka után jelent meg a gyönyörű kötet. Neves írók, művészek, művészettörté-

nészek írtak bele, így pontos és remek áttekintést adtak gazdagodó életművemről.

– Istenes, bibliás ember. Hogyan készül feleségével a karácsonyra?

– Meg kell említenem gyerekkorom adventi várakozását, gyönyörű karácsonyait. Szüleim olyan légkört teremtettek, hogy megfedkeztem a házon kívüli világról. Karácsonyaink elsősorban nem az ajándékokról szóltak, inkább a bensőséges szeretetről. Karácsonyeste nővéremmel négykezes játszottunk. Családommal az ünnep budapesti otthonunkban zajlik. Szenteste *Aliz* lányoméknál vagyunk – a tradíciókat követve –, ahol a hat- és négyéves unokám vár. A fenyőfánk alatt egy kettéfűrészt teknőből kialakított betlehem áll, a homorú belső

részbe festettem a születés történetét. A karácsonyi misén a Krisztina téri templomban veszünk részt.

– Hogyan indul az új esztendőbe?

– A 2013-as év eletem egyik legboldogabb időszaka. Az a megtiszteltetés ért, hogy az idei Prima Primissima díjátadó ünnepségen a Prima díjat vehettem át. Sok nagyszerű emberrel találkoztam a gálaesten.



Elmondhatom, örömmel várom az új esztendőt. Szeretném befejezni a *Sztravinszkij* zenéjéből kiinduló *Tűzmadár* sorozatomat. Úgy érzem, eddigi festészeti munkám közepén járok. Nagyon sok tervem van, újabb koncertképek, az *Hommage à Mátyosi* sorozatom, hazai és külföldi kiállítások előtt állok. Bízom abban, hogy hamarosan lesz időm, hogy megírjam családom történetét. Érdekes emberekről és különös történetekről, melyek üzenhetnek a 21. század emberének.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Hagyományörzés és előrelépés az egyházenében

Monteverdi halálának 370. évfordulóján

Evangélikusként kitörölhetetlenül szívünkbe égett a lutheri zeneszeret és zenetisztelet. Jól ismerjük reformátorunk zenéről tett kijelentéseit, és tudjuk, hogy a muzsikát Isten fenséges ajándékának tekintette. Ám nemcsak az egyházi, hanem a szép és értékes világi zene iránt is fogékony volt. Koráljaihoz nemegyszer használt fel világi dallamot, melyet ügyesen és jó ízléssel formált a gyülekezet által befogadható szent zenévé (gondoljunk például a világi dallamra visszavezethető, *Jer, örvendjünk, kerestyének* kezdetű énekre, EÉ 318).

A tridenti zsinat (1562–1565) azonban, amely a liturgia megújításán túl az egyházzene kérdésével is foglalkozott, kifejezetten tiltotta a világi zene műfajainak templomi használatát, s a szöveg érthető megjelenítését helyezte előtérbe. A szöveg megértését hűen szolgáló, áttetsző szerkesztésű reneszánsz vokálpolyfónia s azon belül is *Palestrina* kompozícióit tekintette a liturgikus zene mintaképének.

Az ellenreformáció szigorú felügyelete ellenére a kor egyházzenejében mind erősebben érezteték hatásukat a 16–17. század fordulóján kibontakozó új zenetörténeti korszak, a barokk stílusjegyei. A szólamok közti egyenrangúságot biztosító polyfónia helyét a concertáló – versengő, azaz különböző szólamcsoportok szembeállítására építő – szerkesztésmód vette át. Az egyetlen szólamot a többi fölé helyező monodikus stílus pedig az opera műfajának megszületését hozta magával.

Összetett életművével, forradalmi újításával *Claudio Monteverdi* (1567–1643) e két stíluskorok fordulójának izgalmas zeneszerző-egyénsége. Nevéhez kötődik az egyik legjelentősebb zenetörténeti megújulás, a szigorú polyfóniát (prima practica – első gyakorlatot) felváltó modern kompozíciós módszer (seconda practica – második gyakorlat) definiálása és kiteljesítése. Emellett az utolsó reneszánsz madrigalistaként s az opera

műfajának első nagy mestereként tartjuk számon. Figyelemre méltó, hogy újító törekvései ellenére is az egyház által hivatalosan elfogadott zenei stílus jelentette művészetének kiindulópontját, s azt élete végéig alkalmazta műveiben.

Legjelentősebb egyházzenei alkotását, Mária tiszteletére írt vesperáját (*Vespro della Beata Vergine*) egy misekompozíciójával együtt adta közre 1610-ben. Monteverdi átgondolt egyházzenei koncepcióját tanúsítja, hogy a hittételeket közvetítő, központi liturgikus forma, a mise megzenesítéséhez az új kompozíciós eszközök helyett a tradicionális vokálpolyfóniát választotta, közvetítve

ezzel, hogy a katolikus egy-

ház szilárdan megáll a

reformáció törekvé-

seivel szemben. A

kötetlenebb szer-

tartásformát, a

vesperát azon-

ban ideális litur-

gikus közegnek

találta újító zenei

megoldásainak al-

kalmazására.

A *Vespro* ugyanis,

miközben pontosan ügyel

az egyházzenevel szemben tá-

masztott elvárások betartására, egyházi és világi műfajok művészi ötvözésével a régi és az új tökéletes szintézisét hozza létre. Izgalmas például megfigyelni, amint a 127. zsoltár („Nisi Dominus”) gregorián dallamát a kórus kavargó szólamai körülfonják, s egymást kiegészítve visszhangozzák az intést: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők.” A liturgia elején recitált, Istent segítségül hívó „Deus in adiutorium” tételt pedig a zeneszerző *Orfeo* című operájából ismert virtuóz zenekari fanfár teszi monumentálissá.

Monteverdi, a konzervatív újító a múlt értékeit megőrizve lépett előre. A reneszánsz mester, Palestrina előtti tisztelgés minden egyházi művében jól érezhető, s bár tudatosan elválasztotta a régi és az új gyakorlatot, a múlt örökségét sikerrel építette be életművébe. Múltán tartják őt sokan az egyházzene *Bach* előtt legkiemelkedőbb mesterének.

■ FEKETE ANIKÓ

HIRDETÉSEK

Nyugdíjas lelkesek együttléte

A nyugdíjas lelkesek köre január 3-án, pénteken fél 10-kor tartja legközelebbi együttlétét a Deák téren, melyen *dr. Joób Máté* *Keressük az evangélikus lelkeséget* címmel tart áhítatot és előadást.

Felhívás a gyülekezetekhez

Világunk és benne országunk számos megoldásra váró kérdéssel küzd. A világban zajló folyamatok bizonyos részének befolyásolásából, jóra fordításából az illetékesség vélt hiánya, rosszul értelmezett szerénység, sok esetben félsz miatt kimaradnak gyülekezetünk.

Magyarország súlyos társadalmi kérdése a cigányság helyzete. Egyházunk és így gyülekezetünk, bennük gyülekezeti tagjaink aligha tehetik meg – Krisztustól kapott küldetésük okán sem –, hogy érzéketlenek legyenek e kérdés iránt, passzívak maradjanak a megoldás keresésében, megvalósításában.

Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójában munkálkodó lelkesek, gyülekezetek fölajánlják, hogy 2014-ben – az eddigi gyakorlat kiterjesztéseként – meglátogatják a cigányság iránt érdeklődő, feljük és értjük nyitni kész gyülekezeteket, hogy egy megfelelő alkalom keretében beszámoljanak eddigi tapasztalataikról, megpróbáljanak válaszolni a fölmerülő kérdésekre. Érdeklődni, egyeztetni *Bakay Péternél*, egyházunk cigánymissziói referensénél lehet: pbakay@gmail.com, 20/824-5742.

„...ISTEN ÉBERSÉGE NEM ÉRZÉKI ÉS NEM LELKI, ÉS NEM SZELLEMI, HANEM EZ A SZERETET...”

Negyvenöt esztendeje hunyt el Hamvas Béla

„...semmi nem nyugtat meg, sem érzi gyönyör, sem gazdagság, sem hírnév, sem hatalom. A valódi lét kell, valódi emberek akarunk lenni. Az emberi szív saját képétől megtermékenyítve már megszámlálhatatlan évezredek óta teherben van, és várandós: önmagával. Önmagát akarja megszülni irtózatossá, megmérféltetetlen kinnal és megrendítő állhatatossággal. Ez az egyetlen fontos abban, ami eddig történt; ez az egyetlen érdekes abban, ami történni fog; ez az, amire a másik emberben kíváncsi vagyok; ez az egyetlen vonzó a könyvben, a képben, a szoborban és a muzsikában...” – gondolkodik ekképpen az emberi létről, az emberi megismerésről a felvidéki Eperjes nagy szülőtte, elmúlt évszázadunk egyik legnagyobb irodalmára, gondolkodójára, Hamvas Béla.

Az a Hamvas Béla, akiről nehezen hittem el – amikor először hallottam róla –, hogy munkásemberként, gyárkémények árnyékában, szürke ruhában, svájci sapkában vetette papírra örökbecsű sorait. A jeles, erdélyi származású költő, Szöcs Géza írja róla: „1955-ben egyetlen ember élt Magyarországon, aki Herakleitoszal, Buddhával, Lao-cével és Shakespeare-rel mindenikük anyanyelvén nemcsak beszélgetni, hanem beszélni is tudott volna. Ha az emberi szellem e négy prófétája Tiszapalkonyán szállt volna le a repülőről, s ha megszóltották volna az első munkást, s az épp Hamvas Béla lett volna, s miután három éjszakát átbeszéltek volna vele (nappal ugyanis Hamvasnak maltert kellett volna hordania, de lehet, hogy vendégei segédkeztek volna neki) – nos, vajon mit gondoltak volna ezek arról: ha ebben az országban ilyen egy segédmunkás, vajon milyenek lehetnek az ország írástudói? De, szénézve az országban, mindent megértettek volna.”

A negyvenöt esztendeje elhunyt Hamvas kivételes ember, aki kivételes korból csöppen bele. Megtapasztalja a múlt századi világ minden visszasságát, s mindezek „mozgatórugóiról” nem rejti véka alá véleményét.

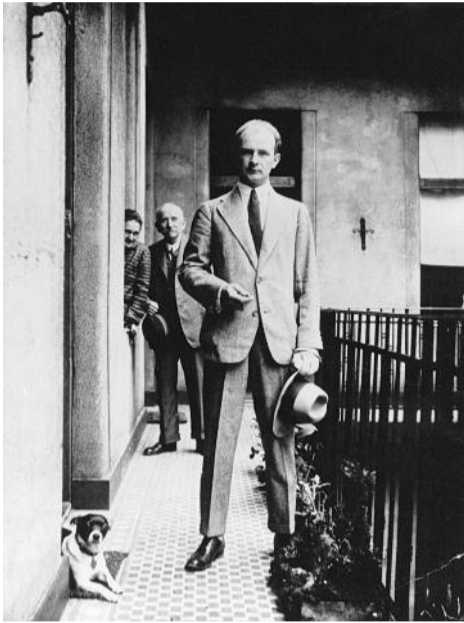
A nagy múltú felvidéki város, Eperjes s a régi, evangélikus hitet valló Hamvas család jó indítónak bizonyul. Az eredetileg Aschendorff-családnévet viselő édesapa, Hamvas József evangélikus lelkész, magyar–német szakos tanár és író. Nehéz sorból, árvaként nő fel, kemény, szívós munkával éri el céljait. Sopronban, Jénában, Kolozsváron végezi tanulmányait. Számos elbeszélés, regény, kortörténeti vázlat, bibliai dráma kerül ki kezei közül. Az írás mellett tanít a pozsonyi evangélikus líceumban, mindaddig, amíg ki nem utasítják az országból.

Az 1897. március 23-án született kis Béla nevelésére különös gondot fordítanak a szülők. Korán kitűnnek a gyermek jó képességei, kiderül, hogy jó hallása van. Alig tölti be tizedik életévét, amikor zongorához ül, s komponálni kezd. Szorgalmas diák, az érettségi után apja meg is jutalmazza: körutazásra ismerheti meg Európa nevezetességeit.

Az első világháború azonban mindent megváltoztat. A hazafias szellem vonzza az ifjút, cselekedni, tenni szeretne ő is szeretett hazájáért. Ezért pár társával elhatározza, hogy önkéntes katonának áll. Rövid kiképzést követően bele is csöppen a háborús küzdelmek sűrűjébe, méghozzá az ukrán

frontvonalon. Itt súlyos idegsokk éri, nyilvánvalóvá válik, hogy nem a katonaság az ő világa.

Lábadozása után egy rokonnál igyekszik kitanulni a cukrászmesterséget. A nyugalom viszont nem tart sokáig, behívót kap, immáron az olasz frontra. Azonban nem jut el odáig. A Szlovénia keresztül zakatoló szerelvényt bombatalálat éri. Hamvas túléli, óriási szerencséje van, de a légnyomás következtében meg-



Szüleivel az 1920-as években

szerűl. Gyógyulás közben éri, életének rövidesen meg kell változnia.

Elmorfondírozik a körülötte zajló folyamatokon, s látja, hogy ami körülveszi, abból nem fog jó kisülni az ország és a világ számára. Apja sem bizakodik, megtagadja a hűségeskü letételét Csehszlovákiának – az első világháború után vagyunk –, emiatt hamar össze is kell csomagolniuk.

Budapest befogadja őket. Béla ír, s meg is jelennek az írásai. Újságíróként próbál állást vállalni a fővárosban. Sikerül elhelyezkednie a *Budapesti Hírlapnál*, majd a *Szózatnál*, ahol nem akárcsak veszi magához: a nagynevű politikus és kiadó, *Bajcsy-Zsilinszky Endre*. Zsilinszky szintén felvidéki, lutheránus familia sarja, rokonszenvezik az irodalmárokkal, segíti megélhetésükben a megszorulatokat. Hamvason kívül segít, s lehetőséget ad publikálásra lapjaiban többek között *József Attilának*, *Féja Gézának*, *Szabó Pálnak*.

Hamvas minden idejét okosan kihasználja, képzi magát. Beiratkozik az egyetem magyar–német szakára, és zeneelméleti, valamint orvostudományi előadásokat is hallgat. Rendkívül széles érdeklődésű, egyszerre több minden foglalkoztatja. Közben álláshoz jut a Fővárosi Könyvtárban – mintegy húsz esztendőre ez az intézmény válik „otthonává”. A könyvespolcok között „ihletvonzók” a hétköznapiak: számos műve készül el ez idő alatt. Ír a barátságáról, a szerelemről, a tiszta ételekről, a napsütés hatásáról, a bor filozófiájáról, a természetes életmódról és még sok-sok mindenről.

Környezetében láthatják, érezhetik, hogy horizontális és vertikális síkon is hiteles, autentikus ember jár közöttük. Ellentétben többekkel, ő nem politizál, de elszenvédőként, krónikásként és – mondhatni – gyógyító mesterként él át politikai rendszereket. Mély nyomot hagy benne korának „pokla”, a diktátorok, a háborúk, a koncentrációs táborok világa.

A második világháború alatt három ízben hívják be katonának, ám amikor Németországba akarnak vezé-

nyelni, megszökik, de előbb élete kockáztatásával hazaengedi a rábizott zsidó munkaszolgálatosokat. Ezután katonaszökevényként bujkál.

Egyik esszéjében, az *Óda a XX. századhoz* címűben többek közt így fogalmaz: „...századunkat a világtörténetben egyedülállóan tartom. Azt hiszem, sohasem volt még idő, amikor egészen rövid ötven év alatt csaknem tömény állapotban sok ezer esztendő irtózatát át lehetett élni... Valahányszor a rádió diktátorok beszédeit hallgattam, természetesen az összes lélektanilag exaktul kikísérletezett hatásokkal, bevezetve a nemzeti csatadallal, kellő helyen felharsanó szavalókórusokkal, a remekül fölkellett és irányított tömegizgalommal, csaknem minden esetben azt a kérdést tettem fel magamnak: Miért közérdek az, ha valaki hülyének tette magát? Ahhoz, hogy az egész dolognak felüljelek, nem voltam elég gyanútlan... szívemben mindig keresztény voltam, ami azt jelenti, hogy csalhatatlan érzékem volt azíránt, mi a komédia, és mi a valódi. Ahhoz pedig, hogy a diktátor komédiázik, számomra legalább, nem fért kétség. Ez a gyanú sok-sok millió emberben élt, de nem merték bevallani, és amint látom, még ma sem merik. Én a magam részéről bevallom magamnak, hogy annak az embernek, aki így beszél, ha tényleg ilyen, olyan ügyefogyottnak kell lennie, hogy még gyári előmunkás se lehetne. Ha pedig egy ország élére került, ez azt jelenti, hogy nem is volt olyan ostoba ember. Ebből pedig következik, ha ilyen ostobának tünteti fel magát, akkor hazudik. Ez így a legnagyobb rendben van. Hazudik.”

A fiatalkori sokkhatások, a válságélmények Hamvaszt elvezetik az „ősök nagy csarnokához”, az ókori kínai, indiai, perzsa és héber hagyományok feldolgozásáig, értelmezéséig. Az embertelen fasizmus, a második világháború vihara alatt megszületett, *Scientia Sacra* címet viselő munkájában veti papírra: „A hagyományban lévő tudás őskori kinyilatkoztatás. Ez az őskori kinyilatkoztatás végtelenül világos és egyszerű: az ember eredete isteni, és az emberi élet egyetlen feladata, hogy Istenhez való hasonlóságát megőrizze. Az emberi életnek más feladata nincs. A hagyomány pedig az emberi és isteni világ közti kapcsolat állandóságát tartja fenn. Mindaz, amit a hagyomány a különböző archaikus egységek alapján tanít, ebből az egyetlen őskori kinyilatkoztatásból indul ki, és ide tér vissza. Ez a hagyomány tudásának magja. A látás, amelyet a tudás fejleszt, akkor reális, ha az ember a kinyilatkoztatást látja, és egyre jobban látja. Mikor már nem lát egyebet, csak ezt az egyetlen ősváltságot, akkor az éberségre megérik. Az éberség intenzív érzékenység, mely nem csak az érzékek és a léleké, hanem az intellektusé is, az ösztöné, a szellemé is. A legnagyobb éberség azonban, a legintenzívebb érzékenység ennél több. Isten ébersége nem érzi és nem lelki, és nem szellemi, hanem ez a szeretet...”

Hamvas látja, a nyugati civilizáció krízisben van; a francia *René Guénon*-nal, a tradicionális létszemlélet legkiemelkedőbb gondolkodójával együtt vallja, hogy „csak egy tudás van: a hagyomány; csak egy rend: a hagyomány; csak egy törvény: a hagyomány... A hagyományos alapon álló társadalomban a funkciót annak kell betölteni, aki arra való, és annak született: a pap legyen pap, a harcos harcos. A pap a szellemi ember, aki a törvényt ismeri, és akinek transzcendens tudása van... Mialatt a tudomány szánalomra méltó automatizmusmal még folyton haladásról és az emberi ész erejéről beszél, a politikában merült hatalom észvesztetten kapkod megoldás után, a megtévesztett tömeg világbékéről és testvériségről álmodozik – az alatt a hagyományos tudás látja, hogy a helyzet menthetetlen, és egy nagy világháború befejeződött. Elkövetkezett a krízis – discernement des esprits –, ahogy a Jelenések könyve írja: a jó magot elválasztják a rossztól. Az elválasztás ideje a válság maga. Az út véget ért, s most vissza kell térni az eredethez...”

Hamvas a könyvek birodalmában sok mesterre talál. Mesterekre és példaképekre, akiknek életútja, tanítása az ő életének filozófiájába is beépül, akiknek nézeteit széles nyilvánosság elé akarja tárni. Guénonon kívül kedvencei *Nietzsche*, *Dosztojevszkij* és a kora újkori gondolkodás meghatározó személyisége, *Jakob Böhme*. Utóbbi különösen, őt az európai kultúra csúcspontjára helyezi. De nem csak az „óriásokra” figyel. Figyel ő a körülötte lévőkre, a mindennapi emberekre s a gyermekekre is. *Patmosz* című művének egyik esszéjében például egy egyszerű, de érzékeny székegy emberre is.

A neves író-építész, *Miklóssy Endre* szerint Hamvas a legegyszerűbbet szerette igazán, mert szerinte a legegyszerűbb, legegyszerűbb dolgokban is benne van Isten, és benne van a világnak a teljessége. Megmosolyogtatónak tűnhet az olvasónak, de például a rántott levesről szóló Hamvas-tanulmány – vagy inkább Hamvas-dicséret – érdekesen mutat rá arra, hogy a páratlanul egyedülálló rántott leves olcsóságával még hamisításra sem érdemes, s ezáltal rádöbben, hogy milyen világban is élünk: hogy ami elemi és egyszerű, azt nem éri meg még hamisítani sem.

Hamvas Béla életművének jelentősége szinte felbecsülhetetlen. Korunkra kiható filozófiája, „hagyományápoló”, -örző, -továbbörkítő munkássága példaértékű. Kétségkívül a 20. század egyik legnagyobb magyar írója s egyben bölcselője volt, akinek életében sok mellőzöttségben, megpróbáltatásban volt része, s csak halála után jó pár évtizeddel vált szélesebb körben ismertté s elismertté.

Napjainkban kultúrakutató intézet viseli nevét, nyugóhelyét számon tartja a nemzeti kegyelet, hagyatékaival az utóbbi időkben különféle kiállításokon ismerkedhettünk – többek közt az Evangelikus Országos Múze-



Tiszapalkonyán az 1950-es években

umban –, dokumentumfilmekben is láthattunk, hallhattunk róla. Mi szerencsések lehetünk, mert – halála után negyvenöt esztendővel – szabadon rendelkezésünkre állhatnak örök érvényű sorai könyvespolcainkon vagy az interneten. Csak elő kell őket vennünk.

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Olvasóink figyelmébe!

Az *Evangélikus Élet* következő (vízkeresztli) lapszáma január 5-i dátummal jelenik meg változatlan, 275 forintos példányonkénti áron.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával.
Bede László, 30/943-5089.



**50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester**

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Tisztelt Olvasóink és Előfizetőink!

Azt a jó hírt oszthatom meg Önökkel, hogy 2014-ben nem változik az *Evangélikus Élet* ára! Egy lapszám továbbra is 275 forintba kerül majd. Az éves előfizetési díj 14 300 Ft, a féléves 7150 Ft, a negyedéves 3575 Ft, az egyhavi 1195 Ft. Kiadónk továbbra is előfizetési kedvezménnyel, pontosabban ajándék hónapokkal „jutalmazza” azokat, akik új előfizetőt toboroznak a lap olvasótáborába. Támogatói akciónk újbóli meghirdetésével pedig továbbra is azoknak szeretnénk segíteni, akik anyagi okok miatt kényszerülnek a lapelőfizetés lemondására.

Még mielőtt elfelejtenénk: *azon előfizetők között, akik 2014. január 6-án, vízkereszt ünnepén érvényes Evangélikus Élet-előfizetéssel rendelkeznek, sorsolást tartunk.* A nyertes másodmagával térítésmentesen tölthet el egy hétvégét (péntek vacsorától vasárnap ebédig) a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban egy előre egyeztetett időpontban. Elektronikus leveleiket az elofizetes@evelet.hu e-mail címre küldhetik el.

■ **KENDEH K. PÉTER,**
a Luther Kiadó igazgatója

Karácsonyi gyermekkiadványok

Gyermekek számára kiváló bibliai kiadványok jelentek a napokban a Boldi-Maci Kft. gondozásában. Elsősorban a karácsonyi történetet elevenítik fel bájos rajzok és szórakoztató rejtvények segítségével.

A kiadványok között szerepel egy 48 képből álló memóriakártya-csomag, óvodáskorúaknak többféle, 16 darabos kirakójáték, nagyobb gyermekek számára pedig egy labirintusfeladatokkal teli foglalkoztatófüzet. Oktatási segédanyagként mindehhez egy fából készült, A3-as méretűre összecuszkható asztali színház is kapható a hozzá való, 24 képből álló karácsonyi egységcsomaggal.

Bővebb információ a www.boldimaci.hu honlapon található, vagy *Boda Zsuzsánál* lehet érdeklődni a 20/824-8283-as telefonszámon.



HIRDETÉSEK

„Esélyük sincs a kórokozóknak!”

Éva (43) tanítónő egy kisvárosi általános iskolában. Sok minden a nyakába szakadt, amikor tavaly saját osztályt kapott. **Bírnia kell a terhelést...**



Mindig fontos volt nekem, hogy ne csak egyszerűen szeressem a munkámat, hanem valami maradandót is létrehozzak. Nevelni a következő generációt: ez igazán nagy kihívás, felelősségteljes munka. Amikor tavaly saját osztályt kaptam, kicsit meg is ijedtem, de az első pozitív visszajelzések, a gyerekek lelkesedése, egy-egy jó szó a szülőktől erőt adtak. Azt ugyan nem mértem fel, hogy mennyi plusz munkával és stresszel jár ez a mindennapokban, de hát vállaltam, és szeretnék megfelelni ennek a kihívásnak, még akkor is, ha a nyolc óra ritkán elég.

És a „második műszakról” még nem is beszéltem: tanítás után jön az ügyintézés, bevásárlás, vacsorafőzés. Emellett a sport is része az életnek, hétvégén biciklizek vagy futni megyek... ettől jobb a közérzetem. Persze az iskolában el is várják tőlem, hogy minden reggel friss legyek. Azt meg végképp nem engedhetem meg magamnak, hogy ágyanak essek. Pedig a megbetegedésnek megvan a veszélye, néhány gyerek mindig köhécse, tüszőg az órákon. Épp ezért számomra valóban létkérdés az általános jó

fizikum és az erős immunrendszer. Abban hiszek, hogy ha szervezeteink alapvető építőkövei rendben vannak, akkor el sem jutunk megbetegedésig. A megelőzést tartom a legfontosabbnak, azt, hogy az ősz úgy érjen minket, hogy a létfontosságú anyagokkal jól fel legyünk töltve. A megfelelő vitamin, nyomelem és ásványianyag ellátottság biztosítja, hogy a szervezetünkben lezajló biokémiai folyamatok hibátlanul mehessenek végbe, és akkor esélyük sincs a kórokozóknak.

Mostanában sokat olvasni a szabad gyökökről is. Ezek olyan anyagok, amelyek károsíthatják a sejteket, ezért lehetőség szerint semlegesíteni kell őket, amit az antioxidánsok meg is tesznek. A Béres Csepp Extra megnövelt antioxidáns-tartalmú Béres Csepp. Ezáltal még hatékonyabban biztosítja, hogy immunrendszerünk tökéletesen tudjon működni, s erősek legyünk a kórokozók szemben. Nekem tökéletesen bevált!

Ha az immunrendszerünk elég erős, akkor a mindennapok is könnyebbek: ezt most már tapasztalatból tudom.

MEGERŐSÍTETT IMMUNVÉDELEM



A Béres Csepp Extra® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer. www.beres.hu

A KOCKÁZATOKRÓL ÉS MELLÉKHATÁSOKRÓL OLVASSA EL A BETEGTÁJÉKOZTATÓT, VAGY KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZÉT!



Megújuló energiaforrással kombinált épületenergetikai korszerűsítés Kaposváron

A Kaposvári Evangélikus Egyházközség több mint 9 millió forintot nyert az *Új Széchenyi Terv Környezet és energia operatív programjában* (KEOP). Az összességében 15 milliós projekt lehetőséget adott a Kaposvári Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatalában és gyülekezeti termében a fűtés, a hideg- és melegvíz-ellátás rendszerének korszerűsítésére, napkollektoros rendszer kialakítására, napelemek felszerelésére.

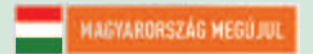
Az épületek energetikai tényezői már nem voltak megfelelőek, a fűtési, illetve a hideg- és meleg-vízellátási rendszerük nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászáróik és fényforrásaik mára elavulttá váltak.

A projekt keretében napelemes fűtési rendszert építettek ki, a hideg- és melegvíz-ellátási rendszert teljesen felújították, napkollektorokkal segítve működését. Sor került a födém és a lábazat utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

A projekt elsődleges célcsoportját a Kaposvári Evangélikus Egyházközség dolgozói és gyülekezeti tagjai alkotják. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Kaposvári Evangélikus Egyházközség
7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 39. • pongaczmate@yahoo.com
<http://church.lutheran.hu/kaposvar> • ujsechenyiterv.gov.hu



Megújuló energiaforrással kombinált épületenergetikai korszerűsítés Tatabányán

A Tatabányai Evangélikus Egyházközség több mint 10 millió forintot nyert az *Új Széchenyi Terv Környezet és energia operatív programjában* (KEOP). Az összességében 17 milliós projekt lehetőséget adott a Tatabányai Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatalában és templomában a fűtés, a hideg- és melegvíz-ellátás rendszerének korszerűsítésére, napkollektoros rendszer kialakítására, napelemek felszerelésére.

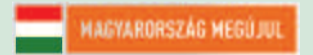
Az épületek energetikai tényezői már nem voltak megfelelőek, a fűtési, illetve a hideg- és meleg-vízellátási rendszerük nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászáróik és fényforrásaik mára elavulttá váltak.

A projekt keretében napelemes fűtési rendszert építettek ki, a hideg- és melegvíz-ellátási rendszert teljesen felújították, napkollektorokkal segítve működését. Sor került a födém és a lábazat utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

A projekt elsődleges célcsoportját a Tatabányai Evangélikus Egyházközség dolgozói és gyülekezeti tagjai alkotják. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Tatabányai Evangélikus Egyházközség
2800 Tatabánya, Tátra u. 13. • gabor.schermann@lutheran.hu
tatabanya.lutheran.hu • ujsechenyiterv.gov.hu



Megújuló energiaforrással kombinált épületenergetikai korszerűsítés Várpalotán

A Várpalotai Evangélikus Egyházközség több mint 13 millió forintot nyert az *Új Széchenyi Terv Környezet és energia operatív programjában* (KEOP). Az összességében 22 milliós projekt lehetőséget adott a Várpalotai Evangélikus Egyházközség lelkesi hivatalában és gyülekezeti házában a fűtés, a hideg- és melegvíz-ellátás rendszerének korszerűsítésére, napkollektoros rendszer kialakítására, napelemek felszerelésére.

Az épületek energetikai tényezői már nem voltak megfelelőek, a fűtési, illetve a hideg- és meleg-vízellátási rendszerük nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászáróik és fényforrásaik mára elavulttá váltak.

A projekt keretében napelemes fűtési rendszert építettek ki, a hideg- és melegvíz-ellátási rendszert teljesen felújították, napkollektorokkal segítve működését. Sor került a födém és a lábazat utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

A projekt elsődleges célcsoportját a Várpalotai Evangélikus Egyházközség dolgozói és gyülekezeti tagjai alkotják. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Várpalotai Evangélikus Egyházközség
8100 Várpalota, Thury György tér 1. • attila.toth@lutheran.hu
varpalota.lutheran.hu • ujsechenyiterv.gov.hu

